

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Budaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Za fronto človeštva

Videz je, da svet ne pride ven iz političnih »front« in »blok« . Najprej smo imeli komunistično ali ljudsko fronto. Nasproti njej se je pričela organizirati fronta fašističnih držav. Zadnje dni so pa vsi listi polni novic, da se proti obema tema frontama snuje demokratska fronta! Tako so si velesile podelile sedanjí in bodoči svet, vmes pa je množica malih držav, ki ob zavesti lastne nemoči vsem »frontam« kažejo prijazen obraz in čakajo, da se priključijo tistemu bloku velesil, ki bo v morebitnem novem svetovnem konfliktu zadnji ostal na površju. Takšen je položaj v svetu, prikazan brez olespanja.

Toda to frontaštvo na vse strani ne more pomiriti duhov in viliti v človeška srca zupanja v lepo in varno bodočnost. Narodi čutijo, da je ozračje svinčeno in da merjenje človeških sil po frontah in blokih ne more nič dobrega roditi. Obenem pa vstaja v izmučenem človeštvu vprašanje: ali so neprestane napetosti, sovraštvi, fronte — res potrebne za blaginjo človeštva? Vidimo, da bi vse velesile, vse države in vsi narodi bili človeštvu kot celota nujno potrebni — ne pa, da se dele v fronte in bloke. Ako poslušamo govorico demokracije, komunizma, fašizma, nam vsakdo od njih hiti zatrjevati: kar hočem, je boljša bodočnost človeškega rodu; hočem po svojih načelih osrečiti vse človeštvo; hočem, da bi v bodoči družbi, ki jo pripravljam, tudi vsak poedinec bil zadovoljen in srečen. Vsi torej hočejo dobro, vsi bi radi osrečili človeški rod! Ali ni mogoče, da bi se stremjenja i demokracije i komunizma in fašizma spravila na skupni imenovalac v skupno srečo vsega človeštva — namesto, da se uničujejo in pobijajo med seboj?

Trije tokovi so najbolj vidni, ki se bore za nadvlast v družbi: demokracija, komunizem in fašizem. Demokracija je gotovo hčerka prvorojenka Revolucije ali revolucionarnega napredka. Porodila se je iz navdušene vere v neomejen, brezkončen zemeljski napredek. Ker je bila prva pri kipečem vrelec, iz katerega poteka moderna človeška miselnost, je razumljivo, da je do danes mogla ohraniti svojo izvirno toploto in privlačnost. Toda iz istega vzroka nosi na sebi tudi znake enostranosti, ki so pogosto značilni za prve pojave resnice. V prvo navdušenje so se vrinile tudi zmote, ki so oslabile in pokvarile demokratska pričakovanja v svetu. Prva zmotna se tiče človeške osebnosti, druga pa univerzalnosti v družbi.

Razen krščanstva ni bilo morda v zgodovini nobenega gibanja, ki bi tako visoko cenilo človekovo osebnost kakor velika francoska revolucija. Na nesrečo pa so očetje revolucije iz 1789 leta v svoji vnemi za svobodo prezrli, da se socialni elementi morejo v celoti razviti le v družbi, ki jim šele da potrebno raznolikost in mnogovrstnost. Namesto da bi te sile osvobodili škodljivih vezi, so jih emancipirali od družbe. Tako je vsaka, tudi najmanjša celica mislila, da je poklicana, da se proglasi za središče, okrog katerega naj se zbira svet. Tu so zmotne korenine umskega in družabnega liberalizma. Odtod tudi nemogoča in protinaravna enakost, ki se je izkazala kot pogrešen temelj za novo družbo. Demokracija je napravila še drugo napako, da je razdrobila družbo, da jo je zmotno enačila in pri tem prezrla, da je družba organsko telo, ki je hierarhično urejeno. Ko je hotela dvigniti človekovo osebnost, je zaslala v pretiran in zmoten individualizem in tako — gotovo nehoti — pripravila tla za sedanje socialne prepače v družbi. Zato mora tudi gledati, kako se je na levici ločil od nje komunizem in kako se na desnici dviga proti njej fašizem.

Komunizem je vsaj iz početka zelo glasno izpovedal svojo vero, da je celo človeštvo en organizem, ki bi ga hotel popolno osrečiti na zemlji. Pravo ime za komunizem bi prav za prav bilo »terrenizem«, tako velika je njegova vera v samodrešenje človeka na temelju pozemskih blagov. V tem je brez dvoma gotova mistika, ki Leninovemu pozemskemu evangeliju daje neprestano aktualnost. Vendar je tudi v komunizmu ideal človeka grdo popačen. Na eni strani je komunistična reakcija proti anarhičnemu liberalizmu v demokraciji šla predaleč in je iz človeka napravila mravljo, kolektivno bitje brez osebnostne vrednosti. Po drugi strani pa se je komunizem tako zaveroval v otipljivo materijo vesoljstva, da je zaprl vrata upanju in možnosti, da bi se človeštvo kdaj moglo duhovno preroditi. S tem je človeško dejstvo vanje bilo skrženo in omejeno na mehaničen razvoj nekega kolektiva, ki mu manjka duše. Snovnost je stopila na mesto duha. V tem družabnem sestavu utone osebnost, ki bi tudi v morebitnem razvoju, kakor si ga zamišlja komunizem, ne mogla nikdar priti do veljave.

Pomudimo se še za hip pri fašizmu. Fašizem je gotovo v veliki meri reakcija na ideje, ki jih je vrgla v svet francoska revolucija. Toda kljub temu bi se motili, ko bi prezrli njegovo aktualnost. S čim se hrani to gibanje? Prav od istih idej, ki jih tako srdito pobija! Predvsem bi hotel ves narod zajeti v svojo strujo in ga povesti v sijajno bodočnost. To upa doseči s trdnimi organizacijami, v katerih pa neprestano poudarja važnost elite in avtoritete. Fašizem v liberalno družbo z vsem poudarkom znova uvaja

Kitajska vlada se seli iz Nankinga v Čungking

Tokio, 20. nov. AA. DNB: V skupni izjavi vojske in mornarice o ustanovitvi cesarskega glavnega stana navajajo, da je glavni stan zaenkrat urejen le za vojno. Ministrstvo vojske in mornariške ministrstvo stopita v vrhovno vojno upravno oblast s posvetovalnim glasom. Vrh tega bosta morala izvesti ukrepe, ki jih bo odredil glavni stan. Minister vojske in mornariški minister postane člana glavnega stana. Vlado sistem ostane kljub novi ustanovi vrhovne vojnoupravne oblasti nespremenjen. Imel bo posvetovalni glas in dolžnost, da izvede vse ukrepe, ki jih bo zahteval glavni stan. Celokupno vodstvo državnih poslov bo v rokah cesarja kot vrhovnega poveljnika glavnega stana. V vojaških in mornariških krogih so mnenja, da gre s temi ustanovami za totalno vodstvo vojne, ki ga ljudstvo pozdravlja z velikim navdušenjem.

Izredne izdaje tokijskih listov poročajo, da so se japonske čete že doobra utrdile v Sučau in da so dosegle velike uspehe na črti Cing-su—Sung—Bukijan. Oddelki, ki so se izkrcali severno od Sanghaja, so prispeli do Fusana, severno od

Cangsua in prodirajo proti Kijanguinu, ki je najbolj utrjena postojanka pred Nankingom in glavna točka utrjene črte iz Kianguna v Vusij.

Ceprav hudo dežuje, nadaljujejo japonske čete z obkoljevanjem levega kitajskega krila, drugi japonski oddelki pa prodirajo v sredini sedanjega bojišča. Japonci trde, da so njihove čete zavzele Sučav. Tu prevladuje mnenje, da pomeni ta japonski uspeh hkrati padec celokupne tako imenovane kitajske Hindenburgove črte, čeprav so na bojišče med Kijanguinom in Vusikom prispeli novi kitajski oddelki iz Kvantunga in Sečuana.

Zastopnik japonske vojske je izjavil, da so japonske čete včeraj zavzele mesto Nanci, ki leži 25 km severozapadno od Kacinga. Ti oddelki prodirajo zdaj proti jezeru Tajhu. Če se jim posreči, da se pravčasno prepeljejo čez jezero, bodo mogli s strani napasti kitajske oddelke na črti Vusi—Kijanguin, kjer se v ostalem nahajajo glavne moči kitajske vojske. V zvezi s tem je treba omeniti, da so japonske tovarne ladje prejšnje dni izkrcale v Sanghaju veliko število manj-

ših jadrnic in avtomobilov in ogromne količine gradbenega lesa, namenjenega po vsej priliki za sestavo splavov. Po drugi strani pa poročajo kitajski listi, da so v okolico Nankinga prispeli mnogi kitajski oddelki.

Kitajska vlada je izdala proglas, da bo svoj sedež premestila v Čungking. V proglasu pravi nadalje, da se ne bo vdala in da se bo branila proti Japoncem tudi po zavzetju Nankinga.

Japonci so davi sporočili, da je glavno strateško središče na poti v Nanking, mesto Sučau, padlo v njihove roke. Ni še znano, če so Kitajci mesto branili in če je porušeno. Za Kitajce je sedaj nastal nevaren položaj, kajti prebit je glavni zid njihove obrambne črte. V katero smer se bodo sedaj umikali, še ni znano.

Davi so odšli iz Nankinga še zadnji člani vlade v Čungking, ker je po padcu Sučaua položaj Nankinga zelo ogrožen. Poslaništva se isto tako pripravljajo na odhod v Čungking. V mestu je ostalo le še nekaj poslanikov, ki bodo čakali Japonce.

Po končanem obisku lorda Halifaxa

Berlin, 20. nov. AA. Reuter. Po sestanku med Hitlerjem in lordom Halifaxom je bilo objavljeno naslednje kratko poročilo:

Führer je v navzočnosti zunanjega ministra von Neuratha sprejel lorda Halifaxa, s katerim je imel dolg pogovor o mednarodnih problemih, ki zanimajo Nemčijo in Veliko Britanijo. Po obisku je lord Halifax v spremstvu von Neuratha odšel v München, kjer je obiskal »rjavo hišo«, nato pa je odpotoval v Berlin.

O poteku in uspehu včerajšnjih razgovorov med kanclerjem Hitlerjem in lordom Halifaxom nimajo tukajšnji politični krogi nobenih izvirnih poročil. Poročila tujih listov, kolikor jih sploh objavljajo, se zaradi tega opirajo samo na čiste kombinacije.

V komentarjih o zasebnem informativnem potovanju lorda Halifaxa v Nemčijo pišejo današnji nemški listi med drugim, da se je mogel lord Halifax v odkritem razgovoru s kanclerjem Hitlerjem in z drugimi vodilnimi osebnostmi Nemčije prepričati o miroljubnih načrtih tretjega cesarstva. Verjetno je, da so se pri teh razgovorih dotaknili tudi globokejših razlogov sedanje napetosti in težko splošne politike kakor tudi nemških razlogov za dvostranske do-

govore v okviru možnosti. Končno se je mogel lord Halifax v Nemčiji prepričati o realnosti osi med Rimom in Berlinom in o svetovnem političnem trikotniku protikomunističnega bloka. Med Nemčijo in njenimi prijatelji na eni strani in med zapadno skupino angleških prijateljev ni nobenega nasprotja.

Pri Göringu

Danes dopoldne se je lord Halifax v spremstvu angleškega veleposlanika v Berlinu sira Nevila Hendersona odpeljal v berlinsko okolico, kjer v vili »Karinahalle« stanuje pruski ministrski predsednik general Göring. Takoj po prihodu je general svojim gostom razkazal svoje posestvo, nato pa je priredil kosilo, na katerem so bili lord Halifax, Henderson in Göring.

Lord se je po kosilu zadržal v vili še več ur, popoldne pa se je vrnil v angleško veleposlaništvo, kjer bo zvečer velika slavnostna večerja. Jutri popoldne se lord Halifax odpelje nazaj v London.

O uspehih tega potovanja so izjave zelo skope. Najvidnejši zaključek tega potovanja bi naj bilo vabilo, ki ga je za von Neuratha pustil v Berlinu lord Halifax. Von Neurath bi vrnil obisk v Londonu najbrž že meseca decembra.

Zunanji minister Nemčije povabljen v London

Po poročilu iz Berlina izjavljajo v tamkajšnjih uradnih krogih, da je lord Halifax med svojim potovanjem po Nemčiji povabil nemškega zunanjega ministra von Neuratha, naj obišče Veliko Britanijo. Dan tega obiska pa še ni določen. Nemški krogi so s smerjo, v katero so krenili razgovori z lordom Halifaxom in nemškimi državniki, zadovoljni.

Angleški upi

London, 20. nov. b. Posebni berlinski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da so dosedanje razgovori med Nemčijo in Anglijo potekali zelo ugodno. V političnih krogih so prepričani, da so se našli temelji za razgovore diplomatskim putem. Anglija sedaj želi, da obišče London zunanji minister von Neurath, kaže pa, da je Nemčiji mnogo do tega, da pride v Berlin angleški državnik z uradno nalogo, ker se je sedanji obisk lorda Halifaxa z obeh strani smatral kot informativni in neobvezni obisk. Nemčija je pripravljena pogajati se pod sledečimi pogoji:

1. Nemčija ne namerava ogrožati angleških interesov, temveč je nasprotno pripravljena varovati in ščititi angleške interese na kontinentu,

stran potisnjeno. V tej zvezi moremo govoriti upravičeno o krščanstvu kot svetovnem nazoru, ker ni mogoče oporekati, da vsak izmed treh imenovanih družabnih sistemov tudi predstavlja svoj svetovni nazor.

Kaj more v sedanjem položaju storiti krščanstvo, ozir. krščanski človek? To, kar je vedno delal v zgodovini! Njegova naloga je, da zbere vse pozitivne sile, ki jih prinaša čas in razmere in jih usmerja v dobrobit človeštva. Kajti tudi krščanstvo je pozitivno usmerjeno do človeka, ono veruje in oznanja njegovo lepšo bodočnost, hoče osrečiti vse ljudi in vse narode ter slehernega poedince. Na osnovi polne resnice, ki jo poseduje, pa more tudi s polno gotovostjo poedincu in narodom z nezmotljivo gotovostjo pokazati, katera pot v srečno bodočnost je prava in katera je zmotna. V tem je moč krščanstva in že samo po sebi dana vloga, ki ga dviga nad vse časovne tokove ter družabne sisteme. Krščanstvo ima svojo »fronto«, ki pa ne more biti ne demokratska, ne fašistična in ne komunistična, ampak obče človeška. Demokracija poudarja važnost svobode in pomen poedince, — krščanstvo tudi; komunizem je vnet za občestvenost in materialni napredek druž-

na drugi strani pa bi bila pripravljena prepustiti zaščito svojih prekomorskih interesov Angliji.

2. Kolonialni problem se ne sme razvijati v tej smeri, da bi zaradi njega lahko prišlo do vojne, čeprav Nemčija nima namena odreči se svojim bivšim kolonij.

3. Nemško stališče do Zveze narodov in vzhodnega pakta ostane nespremenjeno.

4. Nemčija ne namerava kršiti suverenost češkoslovaške republike in tudi ne gre za tem, da dobi na češkoslovaškem kakšno ozemlje, še naprej pa bo nadaljevala svojo borbo za zaščito nemških manjšin na češkoslovaškem.

Francosko mnenje

Pariz, 20. nov. b. Poluradni »Petit Parisien« poroča iz Berlina, da v inozemskih diplomatskih krogih prevladuje splošno prepričanje, da lord Halifax ni prišel v Nemčijo samo po informacijah. Poudarja se, da se je celih pet ur razgovarjal s Hitlerjem v Obersalzbergu ter mu je bržkone prinesel važne predloge angleške vlade. Potem, ko se bo Halifax vrnil v London in ko bo izdan komuniké, se bo videl prvi izid pogajanj med Nemčijo in Anglijo. Ker Nemčija ni sprejela svojega stališča, bi bilo potrebno predložiti Hitlerju otipljive predloge, da bi se lahko diplomatska pogajanja rednim putem nadaljevala. Hitler je lordu Halifaxu obširno orisal boljševiško nevarnost in škodljivi vpliv tako v Evropi kakor tudi v sami Angliji. Hitler je opozoril lorda Halifaxa na razvrane notranje razmere v sovjetski Rusiji, kakor tudi na vojno nesposobnost te države, s katero bi bilo zblizanje ne samo sumljivo, temveč tudi nevarno. Francija se mora danes odločiti za Moskvo ali pa za Berlin. Ako je imela pot lorda Halifaxa v Nemčijo kaj pozitivnega na sebi, se bodo takoj razširila pogajanja in Velika Britanija bo storila nove korake. Ostali francoski listi poročajo, da je potovanje lorda Halifaxa v Berlin napravilo zelo neugoden vtis.

Volitve v Romuniji

Bukarešta, 20. nov. AA. (Rador.) Uradni list objavlja ukaz o razpustu parlamenta in novih volitvah, ki bodo 20. decembra za poslansko zbornico, 22. decembra pa za senat. Okrožni odbori in strokovne organizacije bodo izvolile svoje zastopnike v senat 28. in 30. decembra. Nova poslanska zbornica in senat se sestane 17. februarja prihodnjega leta.

Dunajska vremen. napoved: Hladnejši severozapadni vetrovi čez en dan ali dva, v nedeljo zato še negotovo; nagel padec temperature.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, megleno in deževno.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno in od časa do časa dež zlasti v južni polovici, v planinskih predelih bo snežilo, v dolinah in kotlinah bo megl. V severnih in vzhodnih predelih se bo zjasnilo. Toplota bo padla.

Finančni minister Letica izroča novi proračun predsedniku skupščine Ciriću.

avtoritarno načelo. Žal pa vidi pri tem le ozko ploskev, na kateri stoje njegovi so-narodnjaki; ne vidi mednarodnih silnic, ki jih je zgodovina v vsakem narodu poklicala v življenje. Fašizem je idejno ekskluziven in totalitar, ne vidi človeštva, ampak le svoj rod, svoje pleme. Svojemu narodu pač hoče dati dušo, ne briga pa se za ostali svet brez duše. Tako nam fašizem ne more podati zadovoljivega odgovora na vprašanje o bodočnosti človeške družbe.

Po tem pregledu bi mogli ugotoviti, da nas nobeden od teh družabnih sistemov ne more popolnoma zadovoljiti. Vendar pa radi priznavamo, da niso le negativne sile, ki jih vsebujejo, ampak ima vsak tudi nekaj pozitivnega na sebi. Imajo celo to skupnost, da hočejo vsi izboljšati položaj sodobnega človeka. Tragično pa je, da je vsak za sebe svoj svet, ki se brani pred drugimi in napada vse druge in si hoče priboriti izključno pravico na soncu. Narodopisec bo rekel, da tolika borbenost, ki jo razvija sodobno človeštvo, nikakor ne pomenja njegovega propada, ampak kaže na zelo veliko življenjsko silo. To tudi mi verujemo in to veruje tudi krščanstvo, ki je ob trenju teh tokov nekako ob

be, — krščanstvo tudi; fašizem polaga posebno važnost na discipliniranost in avtoriteto, — tudi krščanstvo je zavzeto za avtoritarni princip. Vsi ti sistemi imajo vsak za sebe del resnice, krščanstvo pa ima vso resnico, ki mu pomaga ločiti pravo od zmote in ki ga usposablja, da nastopa kot voditelj in učitelj narodov.

Kaj je torej zahteva časa? Da se vsi katoličani živo zavedamo, da ni nikjer tako popolno utelešenje ideal človeka poedince in človeške družbe kakor v krščanski družbi. Mi danes dobro vemo, da je v modernih sistemih tako poteptana človekova osebnost zaradi tega, ker so zavrgli vero v osebnega Boga. Mi vemo, da družba za vladajoče kroge postaja brezoblična masa, ker so zavrgli nauk o skrivnostnem telesu Kristusovem. Ob tem spoznanju bi morali katoličani nehati govoriti: jaz sem Petrov, jaz sem Pavlov, ampak bi morali biti ponosni, da imamo v naši Cerkvi neusahljiv studenec žive in polne resnice. Edino to bo imponiralo raznim frontam. Edino le to bo tudi pomagalo do zopetnega utelešenja prave krščanske miselnosti v tistih krogih, ki jih je tok časa odtujil krščanstvu.

Dria.

Pomen angleško-ameriške zveze

„Svetovni imperij demokracije“

Washington Post z dne 18. novembra, govoreč o gospodarskem sporazumu med Združenimi državami severne Amerike in Anglijo, tako-le označuje pomen tega dogodka: „Združene države severne Amerike slovesno objavljajo svojo vzajemnost a svetovno demokracijsko fronto, da odgovorijo na protikomunistični pakt sklenjen med Italijo, Nemčijo in Japonsko. Če danes lahko napovemo, da bodo teeneje gospodarske zveze, ki bodo odselej združevale dve največji angleško govoreči demokraciji na svetu, tudi drugim narodom dale pobudo, da se tej novi fronti pridružijo v borbi proti vsem zaprekam, ki ovirajo svobodno razmah svetovne trgovine.“ Iz takšnega pisanja ameriškega tiska, ki je pri presojanju svetovnopolitičnih dogodkov, ki tičejo ameriške države običajno zmeren in hladen, amemo sklepati, da se je te dni zgodilo nekaj velikega. Kaj se je zgodilo? Uradno je znano samo to, da sta angleški ministriški predsednik Neville Chamberlain in ameriški državni tajnik Cordell Hull hkrati izjavila pred narodnimi poslanci, da so eno leto trajajoča tajna pogajanja med obema državama rodila uspeh in da se bodo v kratkem začela uradna pogajanja za gospodarski sporazum, ki bo odselej v veliki meri olajšal izmenjavo blaga med obema državama in bo tudi osnova za sodelovanje na drugih področjih.

Uradna obvestila ameriške in angleške vlade so preveč skromna in še preveč zavita v skrivnostni diplomatski jezik, da bi iz njih mogli z vsoto točnosti razbrati daljnosežnost sporazuma tako na izključno gospodarskem kakor na političnem polju. Za enkrat je znano le toliko, da sta se približno pred enim letom Amerika in Anglija odločili napraviti širokopotezen poskus, da prenehata biti na svetovnih trgih tekmovalki, ki druga proti drugi rujeta, ampak, da hočeta na podlagi strogodoločenih pravil postati sotrudnici, ki bosta druga drugo trgovino olajševali in tako ustvarili osnovne predpogoje za sodelovanje tudi v svetovni politiki, ki pri svetovnih velesilah prav tako, kakor pri najmanjšem človeku vendarle vodi skozi želodec. Kakor znano, se je angleški imperij po sklepih imperialne konference v Ottavi v Kanadi na zunaj zaprl. Takrat je bilo postavljeno načelo, da se bo imperij preživljal iz svojih lastnih sredstev, da bo Anglija nakupovala živež in surovine v svojih lastnih dominijonih, ki so se zopet obvezali, da bodo industrijske izdelke sprejemali od Anglije pod posebno ugodnimi, nobeni drugi državi priznanimi pogoji. Ameriška zunanja trgovina je bila po teh sklepih hudo udarjena, saj je njena trgovina s Kanado tako rekoč čez noč prenehala. A tudi Anglija sama teh sklepov ni bila vesela, kajti z njimi si je zaprla vse ameriški trg, ki je bil velik odjemalec angleških tkanin, poleg tega pa je Ameriko še izzvala k protikrepostem, med katerimi je bilo povišanje izvozne carine na v Anglijo namenjeni bombaž najhujši, kajti angleška tekstilna industrija danes brez ameriškega bombaža še ne more obstojati. Iz teh gospodarsko-političnih zornosti, ki so naenkrat nastale, so se polagoma razvile tudi čisto politične in se je angleška vlada zaman trudila, da bi na političnem polju dosegla kakšno tvorno sodelovanje z Ameriko, kar se je najbolj kričeče pokazalo ob izbruhu kitajsko-japonske vojne, kjer je Amerika malomarno pokazala hrbet in ni hotela ničesar slišati o kakšnem skupnem posredovanju na Kitajskem, kjer je japonski napad požiral dan za dnevom milijarde din angleškega vloženega kapitala. Iz zgolj zunanje-političnih razlogov se je torej Anglija čutila primorano, da preosnuje svojo gospodarsko politiko in da v korist ameriškega blaga podere obzidje, ki ga je ottavska konferenca zgradila okrog in okrog angleškega imperija. Predložila je pogajanja in Amerika je pogajanja sprejela.

Nova trgovinska pogodba, ki sta jo oznanila Chamberlain in Cordell Hull ni nič drugega, kakor

javno priznanje, da se bosta Amerika in Anglija za gotove vrste blaga prelevili v eno samo ogromno, skoraj pol sveta obsegajočo gospodarsko enoto. Angleški industrijski izdelki bodo pri uvozu v Ameriko uživali prednosti, ki jih Amerika ne bo priznala nobeni drugi državi, a prav tako bodo gotove vrste ameriškega blaga imele prekoračiti angleško carinsko mejo z ugodnostmi, ki jih moben druga država ne uživa, ki jih uživajo izključno le angleški dominijoni. Čeprav vsebina pogodbe še ni znana, se danes lahko reče, da bo Anglija dobila izredne ugodnosti za izvoz svojih tkanin, medtem ko bo Amerika dobila posebno ugodne pogoje za uvoz sadja, slanina in lesa v Anglijo. Pri pogajanjih so nastopile skoraj nepremostljive težave, ker angleški dominijoni so se postavili po robu, da bi njihovim poljedelakim pridelkom na angleškem trgu delalo konkurenco ameriško blago, toda Amerika je znala tudi ta odpor ublažiti, ko je angleški dominijonim dovolila, da bodo smeli svoje blago prodajati tudi v Ameriki pod posebno dobrimi pogoji, a tudi dominijoni so si te udobnosti morali nekako kupiti z drugimi ugodnostmi, ki so jih priznali amerškemu blagu. Sporazum, ki je bil načelno dosežen, kateta izjavila Chamberlain in Cordell Hull, pomeni torej začetek ogromne svetovne gospodarske zgradbe, ki se raztega po vsem angleško govorečem svetu in predstavlja zaradi neizčrpnih naravnih bogastev in industrijske moči skupnost, proti kateri se nobena zveza ne bo mogla boriti. Večidel vse evrovine na svetu se bodo nahajale za to anglosaško ograjo, večidel vsa morsko-prometna sredstva bodo v posesti te nove skupnosti, ki bo razpolagala z ogromnimi denarnimi možnostmi in s trgi, ki lahko odjemljejo večji del svetovnega pridelka ali svetovne industrijske produkcije. Takšna skupnost, če in ko postane stvarno dejstvo, bi pa ne ostala omejena samo na gospodarsko področje, marveč bi se morala nujnostno razviti tudi v več ali manj strnjeno politično skupnost, ki bi složno nastopala pri reševanju velikih mednarodnih težav. To bi stvorila tem lažje, ker bi tako rekoč razpolagala z neomejenimi sredstvi gospodarskega pritiška, ki bi se mu na kraju morala ukloniti še tako trmasta vselela.

Ako sta Amerika in Anglija imeli to zvezo pred očmi, ko sta po svojih predstavnikih Rooseveltu in Baldwinu ter sedaj še Chamberlainu zahtevali, da se demokracije ne boje za svoj obstoj, jima mora dati svet prav. In če je zveza med Italijo, Nemčijo in Japonsko zares pripomogla k rojstvu te ogromne svetovne skupnosti, potem se bo izkazalo, da podpisniki rimske pogodbe niso pravilno računali, ko so se odločili, da jo javno razglase.

P. Avbelj na zadnji poti

Maribor, 20. novembra.

Maribor že dolgo ni videl tako ogromnega žalnega spreveda, kakor je bil danes pogreb p. Antona Avbelja. Popoldne ob pol 2 so se pričele v baziliki Matere Milosti pogrebne svečanosti. Od pokojnika so se poslovili njegovi pokojni bratje in vsa frančiškanska družina s psalmom »Usmili se me«. Pogrebne svečanosti je vodil v cerkvi knezoškof dr. Tomažič, ki je imel krasen poslovilni govor. Po turobnih žalostinkah, ki so jih peli bogoslovci, je sprevedel žel iz cerkve na frančiškansko pokopališče. Pogreb je vodil p. provincial Heric ob asistenci domačega župnika p. Valerijana Landergotta ter gvardijana od Sv. Trojice v Slov. goricah p. Ladislava Pintarja. Na pokopa-

Kominterneta obupala nad Španijo

London, 20. nov. AA. Stefani: Tukašnji diplomatski krogi izjavljajo, da je sovjetska vlada ohvestila vlado v Barceloni, da ji ne more več pošiljati orožja in vojakov, ker se mora pripravljati na možne zaplete na Daljnem vzhodu.

Saragosa, 20. nov. AA. Havas: Po vesteh prvih izvidnih se zdi, da so nacionalisti prestavili svoje čete na aragonsko fronto, madridsko fronto pa od Somosiere do Jarame preprečili z aparati za strupene pline. Nacionalistično poveljstvo pa objavlja, da se nacionalisti teh sredstev ne bodo poslužili, toda bodo nanje odgovorili s lastnimi sredstvi, če bi jih republikanci začeli uporabljati.

Ceprav navaja uradno poročilo, da ni bilo nobenega pomembnejšega dogodka na bojiščih zaradi vremenskih razmer, hite povsod na vseh bojiščih z velikimi pripravami za bližnjo ofenzivo. Pravijo, da so v nasprotnem poveljstvu zelo v skrbeh,

Novi podkralj Abesinije

Rim, 20. nov. b. Danes je bil objavljen dekret, po katerem se podkralj Abesinije maršal Graziani odpokliče a svojega položaja. Za novega podkralja Abesinije je imenovan s istim dekretom vojvoda Amadeo d'Aosta. Kralj je pri tej priliki napisal lastnorčno pismo Grazianiju, v katerem se mu zahvaljuje za vse njegove velike usluge, ki jih je storil Italiji ter mu izraža priznanje. Novi podkralj Abesinije, vojvoda d'Aosta bo odpotoval v Abesinijo v začetku meseca decembra. Maršal Graziani ga bo pričakoval v abesinskem glavnem mestu ter mu izročil vse dolžnosti.

Rim, 20. novembra. b. Ze dalj časa se je govorilo, da bo maršal Graziani zaradi slabega zdravja zamenjan. Njegovo zdravje je v zvezi z atentatom, ki so ga izvršili nanj Abesinci preteklo leto. Poleg te spremembe je Mussolini tudi izpremenil precej v kolonialnem ministrstvu. Ministrski resor za kolonije je prevzel v svoje roke sam. V diplomatskih krogih smatrajo to kot prvi znak, da se bo izkoriščanje bogastev in Abesiniji pričelo v naglem tempu, kajti dosedanj rezultati so bili premalenkosti. Za pomočnika in državnega tajnika za kolonije je imenovan A. Terruzzi, nekdanji šef štaba fašistične milice in eden izmed voditeljev fašističnih formacij, ki so izvršile pohod na Rim. Pozneje je bil dolga leta notranji minister, sedaj pa je inspektor italijanskih čet v Španiji. Terruzzi je znan kot energičen mož in bo moral napraviti večji red v Abesiniji ter pospešiti izkoriščanje te kolonije. Poleg tega so izšli še trije dekreti. Tako je Rizzi imenovan za državnega tajnika za korporacije. Z drugim dekretom se dosedanja tajništva za devize in valute spremeni v samostojno ministrstvo, dosedanj državni podtajnik Gueneri pa je imenovan za državnega tajnika. S tretjim dekretom pa je Mussolini potrdil šefa kabineta Renza Manegottia.

»Teokarović-evo blago – odlično blago!«

Tako pravijo naši odjemalci. Tako boste dejali tudi Vi po prvi obleki iz Teokarovičevega sukna.

Cene naših blagov za obleke od 120 do 200 dinarjev meter.

Industrija volnenih tkanin

Teokarović i Komp.

Tovarna: Paraćin Osijek Kapulnaka 14

Prodajalne: Ljubljana Gradišče 2 Novi Sad Trg Oslobođenja 3

Zagreb Juršićeva 4

Beograd Knez Mihailova 35

Sarajevo Strossmayerova

in v vseh večjih mestih v državi

Dr. Sto'adinovič na letališču

Belgrad, 20. novembra. AA. Danes dopoldne je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinovič v spremstvu kabinetskega šefa dr. Dragana Protića obiskal zemunsko letališče. Na letališču so predsednika vlade sprejeli ministri vojne in mornarice armad. general Ljubomir Marić, finančni minister Dušan Letica, angleški poslanik na našem dvoru sir Ronald Campbell, z angleškim vojaškim odposlancem polkovnikom Strongom in angleškim letalskim odposlancem Bomonom, poveljnik letalstva general Simonič, poveljnik letališča polkovnik Spružič in drugi višji častniki. Predsednik vlade si je ogledal nova letala, ki so prispela iz Velike Britanije.

Belgrajske vesti

Senat se sestane 29. t. m. Na seji bo sprejel več mednarodnih konvencij.

Belgrad, 20. nov. m. Kakor je »Slovenec« že poročal, bo v kratkem francoski zunanji minister Delbos obiskal prestolnico Male zveze in Varšavo. Prihod Delbosa pričakujemo v Belgrad 12. decembra. V mestu bo ostal dva do tri dni. Iz Pariza odpotuje Delbos 2. decembra naravnost v Varšavo, iz Varšave v Bukarešto, potem v Belgrad nato pa v Prago, kamor pride dne 16. decembra in kjer bo prisostvoval slavnostim, ki se pripravljajo ob priliki dvajsetletnice ustanovitve češkoslovaške narodne vojske.

Minister dvora Milan Antić je danes sprejel našega poslanika v Buenos-Airesu dr. Izidorja Cankarja in ostal z njim v daljšem razgovoru.

Minister za gozdove in rudnike Bogoljub Ku-jundžić odpotuje nocoj čez Rujador v Ljubijo, da pregleda in se seznani z razmerami v rudniku.

Drobne domače in tuje

Liščen se je od pokojnika poslovil v ganljivih besedah v imenu učiteljev in mladine učitelj Ramšak. Pokojnika je spremlila do groba ogromna množica. V sprevedu so šli tretjeredniki, šolske sestre in usmiljenke, svetna duhovščina, frančiškanska družina in izredno veliko šolskih otrok.

Državne dajatve za reklamo

Belgrad, 20. nov. AA. Davčni oddelek finančnega ministrstva je razen pravilnika izvajanja predpisal tarife št. 8 takšne tarife zakona o taksah izdal obširno pojasnilo, ki naj prepreči dosedanje napake v tem oziru. Po predpisih takšnega in pristojbinskega pravilnika, je treba plačati takso za vse oglase v koledarjih (bodisi na zidih ali v blokih ali v knjigi) po velikosti površine vsakega oglasa.

Na vprašanje, ali je treba plačati takso samo za oglase in novinarska poročila, za katera je določeni list prejel odškodnino, ali je pa treba plačati to takso za vse oglase, pojasnjuje davčni oddelek, da so vsi oglasi v listih, koledarjih, periodičnih listih, knjigah in podobno razen tistih v točki 25 čl. 38 takšnega in pristojbinskega pravilnika, podvrženi plačilu takse ne glede na to, ali dobi določeni list za ta oglas (objavo ali reklamo) kakšno odškodnino ali ne. Novinarska poročila v raznih rubrikah lista zaradi obveščanja javnosti so podvržena tej taksi, če je list dobil odškodnino po novinarski tarifi ali po pogodbi. Vrh tega so podvržene taksi tudi takšne novinarske vesti, ki se objavljajo samo kot reklama, iz materialne ko-

risti, pač pa se ne bodo plačale za take vesti, ki jih listi objavljajo po svoji stanovski dolžnosti.

Na vprašanje, ali so napisani in naslikani razglasi (oglas ali reklame na pepelnikih in jedilnih listih po hotelih, restavracijah itd.) podvrženi taksi iz tar. št. 8 takšnega zakona, pojasnjuje finančno ministrstvo, da ti razglasi in reklame nimajo značaja reklame in da zato ne spadajo pod plačilo te takse. Drugače je pa z oglasi v kinematografskih programih, ki jih dele obiskovalcem brezplačno. Vsi oglasi v listih, časopisih, katalogih itd. so podvrženi plačilu takse in zaradi tega tudi vsi oglasi v kinematografskih programih ne glede na to, ali jih prodajajo ali pa dajejo brezplačno.

Na razglase, ki jih nosijo ali vozijo po mestu, se plača taksa 10 din. V takšnem zakonu je navedeno, za katere reklame velja letna taksa. Iz samih določb zakona in pravilnika glede izvedbe tega, izbaja, da ne gre pri teh razglasih ali reklamah za stalne stvari. Vsebinske reklame ima lastnost stalnosti le, če je napravljena iz materiala, ki ga slabo vreme ne more pokvariti.

Glede plačila takse za reklame v notranjosti ali na tribunah ograjenih športnih igrišč je treba po tolmačenju finančnega ministrstva plačati le eno desetinko določene takse. Naslovi obratov, ki vise na istem poslopiju, v katerem je obrat, niso podvrženi plačilu takse.

V zvezi s tem tolmačenjem določb tarifne štev. 8 tak. tar. zakona o taksah so davčne uprave prejele podrobno navodilo, kako naj ravna pri pobiranju takse in pri odrejanju kazenskih sankcij, ki jih določa zakon, če bi teh taks prizadeti ne plačali.

Med Albanijo in Jugoslavijo

Belgrad, 20. novembra. AA. Novi albanski minister na našem dvoru nj. eks. dr. Tahir Stila je blagovolil sprejeti zastopnika agencije Avale, in mu dati tole izjavo:

Med stiki naših dveh dežel je nastopila nova doba zaupanja in medsebojnega prijateljstva. Moja naloga v Belgradu, da te stike še okrepim, bo tem lažja, ker imam v vaši prestolnici mnoge osebne prijatelje in prijatelje moje dežele. Prepričan sem, da bodo naša skupna prizadevanja žela uspeh in da bodo še tesneje sblizala jugoslovanski in albanski narod. Glede gospodarskih stikov med Albanijo in Jugoslavijo lahko z zadovoljstvom izjavim, da se neprestano razvijajo. Navzile že obstoječim dogovorom, jih je pa mogoče še bolj izpopolniti. V tem smislu delajo gospodarski krogi na eni in drugi strani. Zaradi dobre volje in duha medsebojnega razumevanja bodo ta prizadevanja obrodila dobre sadove, tako da bodo naši gospodarski stiki še živahnejši.

Belgrad, 20. novembra. AA. Albanski poslanik na našem dvoru dr. Tahir Stila je danes obiskal Oplenac in položil na grob blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja venec. Prav tako je poslanik dr. Stila položil venec na grob neznanega junaka na Avali.

Sovjetski graditelj letal ustreljen

Helsinki, 20. nov. AA. (Havas.) V Moskvi krožijo vesti, da so tamkaj ustrelili Topoleva, ki je bil zadnjih 15 let eden najboljših letalskih graditeljev v Sovjetski Rusiji. Sestavil je načrte za najboljšje tipe sovjetskih letal. Topolev je bil vodja osrednjega aerodinamičnega zavoda, ki se imenuje skrajšano Turgi. Na nekem sestanku tega zavoda so ga hudo obtožili zaradi konstrukcije težkih letal, s katerimi so ruski letalci vzpostavili zvezo med Mosko in USA. Dolže ga tudi, da je zakrivil nesrečo Levanevskega, ki je hotel poleteti iz Moskve v Newyorke. Dolže ga, da je povzročil tudi druge nesreče. Vsa od Topoleva zgrajena letala so imela prvotno na trupu začetne črke njegovega imena. Zdaj so jih odstranili.

Osebnosti

Upokojen je višji vojaški poveljnik Dragotin Pokorny.

Imenovana je Ana Poček, dosedanja kancelistka na sodišču v Brezicah, za kancelistinja X. skupine na sodišču v Mokronogu. Na lastno prošnjo je razrešen službe pri Stolu sedmorice v Zagrebu dr. Julij Štempihar, ki se bo vrnil na svoje staro mesto k apelacijskemu sodišču v Ljubljano.

Nelzproсна usoda nam je iztrgala iz življenja našega srčno ljubljonega, dobrega soproga, očeta, strica in svaka, gospoda

Filipa Bizjaka

trgovca s kožuhovino in posestnika

ki je na posledicah avtomobilske nesreče v petek, dne 19. novembra, ob 18 v tržaški bolnišnici dotrpel.

Truplo nepozabnega pokojnika prepeljemo v Ljubljano, kjer bo položeno v večnemu počitku v ponedeljek. Pogreb bo iz mrtvaške veže na Vidovdanski cesti na pokopališču k Svetomu Križu. Čas pogreba se objavimo.

Trst, Vipava, Ljubljana, dne 20. novembra 1937.

Franja roj. Dolenc, soproga; Filip, sin; Silva, hčerka; rodbine: Dolenc, Krhne in Pixenti.

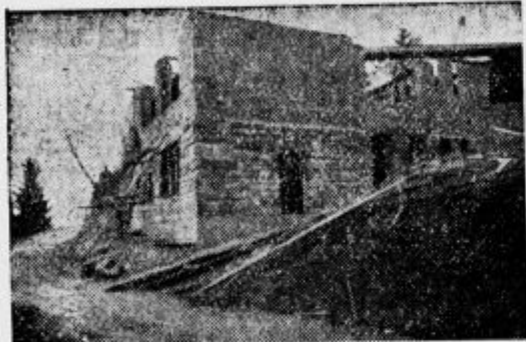
Lepe nove ljudske šole

Osem novih šolskih poslopij v letošnjem letu

Če danes niti med starejšimi Slovenci zlepa ne najdemo človeka, ki ne bi znal brati in pisati, se moramo za to zahvaliti dvema činiteljema: prvič naprednosti Slovencev samih, ki so se v prejšnjem stoletju z izobraževalnim delom privzgojili v slehernem občutku, da je pismenost nujno potrebna. Zato je razumljivo, da so se že naši dedje sramovali, če niso znali pisati in brati in da danes to sposobnost gledamo kot nekaj samo po sebi umljivega. V zvezi s tem pa je vzporedno šla skrb za naše šolstvo, s pomočjo katerega se je tudi vsa kmečka mladina mogla izučiti najnujnejšega za izobrazbo našega človeka.

Dober načrt poceni zgradbe

Ta skrb za šolstvo se tudi danes še ni zmanjšala in zato vidimo, da sleherni leto zraste po Sloveniji po nekaj novih in potrebnih šol, ki omogočajo prebivalstvu, da pošilja svoje otroke v šole. Zlasti letošnje leto je na prizadevanje šolskih od-

Šola na Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem. Slika kaže graditev pritličja. Prizemlje je obloženo z lepim kamnom.

borov in s podporo banske uprave prineslo lepo število novih šol, ki se sedaj na zimo dokončujejo. Razlog za živahno gradbeno delavnost šolskih odborov leži deloma tudi v tem, da se je posrečilo v marsičem poceniti stroške za zgradbo novih šol. Pred nekaj leti so se znašali proračuni za dve in tri razrednice s stanovanji za učiteljsvo okrog 500.000 do 600.000 din. Štirirazrednica s potrebnimi učiteljskimi stanovanji je stala 650.000 do 700.000 din. Šestirazrednica s stanovanji pa je bila že ocenjena na 1.000.000 din. Tehnični oddelek banske uprave pa je sedaj izdelal načrte za ljudske šole, ki imajo mnogo manjše proračune. Projektant tehničnega oddelka banske uprave, g. inž. arh. Navinšek, ki je tudi izdelal načrte za bežigradsko gimnazijo v Ljubljani in dal zamisel za veliko ljudsko šolo v Kranju, je izdelal podrobne načrte za razne ljudske šole, ki presenečajo zlasti z nizkimi proračuni. Po teh načrtih so se znižali stroški za zgradbo dverazrednice z učiteljskimi stanovanji na manj kakor 300.000 din, stroški za tri razrednico s stanovanji na okrog 460.000 dinarjev, za štirirazrednico s stanovanji na 540.000 dinarjev, za šestirazrednico s stanovanji pa na 750 tisoč dinarjev. Od teh proračunskih stroškov pa so že uspele licitacije dokazale, da je mogoče odbiti še s popusti pri licitacijah okrog 10% od preračunanih vsot.

V Retečah

Tako so letos začeli po novih načrtih zidati štirirazrednico v Retečah pri Škofji Loki. Že 20 let so čakali na novo šolo in se pripravljali na gradbo. Sedanja tri razredna šola v skromni hišici je imela eno samo učilnico, druga učilnica je bila za silo urejena v garderobi Prosветnega društva. Preden so se lotili graditve sedanje štirirazrednice, so imeli že pripravljene načrte za novo tri razredno ljudsko šolo, ki bi pa stala 150.000 din več kakor sedanja štirirazrednica. Letos pa so dobili Retečani nove načrte tehničnega oddelka banske uprave ter so se odločili za štirirazrednico, ki je bila preračunana na 540.000 din. Nova ljudska šola bo imela poleg štirih razrednih in svetlih učilnic še 3 samska stanovanja za učitelje in stanovanje za upravitelja. Ker so Retečani že imeli zemljišče, katerega so celo zamenjali za novo stavbišče, ki leži na lepem mestu v bližini stare šole, so razpisali gradbeno dela, ki jih je z lepim popustom prevzel stavbenik Oblak iz Kranja. V sredi avgusta meseca so začeli z izkopavanjem temeljev in najprej izkopali 24 m globok vodnjak, ki je že betoniran in ki bo tudi kasneje služil šoli za napravo hišnega vodovoda. Pri gradbenih delih je bilo zaposlenih okrog 30 domačinov in v začetku novembra je bil že likof. Takoj za tem so začeli delati strešno ogrodje ter ga pokrivati z rjavim salomitom. Šola je sedaj že pod streho. Nova šola je dvonadstropna ter se po svoji zunanosti lepo sklada z okolico. Je pa tudi izredno poceni, saj bo stala le nekaj nad 400.000 din. Gradbo šole je v prvi vrsti omogočila nova občinska uprava, ki je za novo šolo določila iz svojega proračuna vsako leten prispevek 50.000 din, tako da bo šola v 8 letih že plačana.

Na Homeu pri Kamniku

Podobno štirirazrednico s prav toliko učiteljskimi stanovanji grade tudi na Homeu pri Kamniku. Tudi tam so se morali doslej zadovoljiti s skromno šolo, ki je imela eno samo učilnico, katera je bila zgrajena pred 47 leti. V teku let pa je šola v Homeu postala štirirazrednica ter je prav tako, kakor v Retečah imela eno učilnico v prosvetnem društvu. Stavbišče za novo šolo leži na lepem sončnem mestu ob poti proti železniški postaji. Preračunana je bila na 560.000 din, s po-

puti pri licitacijah pa so se gradbeni stroški znižali na 540.000 din. Ker je šola zelo prostorna, jo bo po potrebi mogoče povečati v petrazrednico. Gradbeno dela lepo napredujejo in bo šola v kratkem pod streho. Tako šola v Retečah kakor tudi na Homeu, bosta obloženi pri tleh v višini pol drugega metra z grobo obdelanim lepim kamnom, kar bo deloma povzdigovalo lično zunanost šolskega poslopja, deloma pa povečalo trajnost stavb samih.

V Sovodnju

Lepo tri razrednico grade tudi v Sovodnju pri Zireh nad Škofjo Loko. Tudi tu so doslej imeli na razpolago le eno učilnico in še ta je gostovala v zasebni hiši. Imeli pa so stare načrte za šole, ki bi bile seveda dražje ter so se zato šele letos odločili za zgraditev tri razrednice, katero je prevzel stavbenik Matko Turk iz Ljubljane za okrog 400 tisoč din. Za šolo so izbrali nad vse posrečeno mesto na gričku nad vasjo, kjer bo imela šola sončno lego in odkoder bo kot gradič kraljevala nad vasjo. Del stavbe, v katerem bodo učilnice, je dvonadstropen in so učilnice v pritličju, prvem in drugem nadstropju. Stanovanjski del šolskega poslopja pa bo enonadstropen ter bo v njem imel stanovanje šolski upravitelj, hkrati pa bosta še na razpolago dve samski stanovanji za učitelja. Vsa stavba je dolga 25 m in 10 m široka ter leži že v višini nekaj nad 700 m, par minut od središča vasi. V avgustu je podjetnik začel z delom in je šola sedaj že dozidana, grade ostrešje, ki ga bodo v kratkem pokrili. Gradbeno dela sama po sebi niso bila lahka, ker so morali za šolo voziti opeko s tovornim avtomobilom iz Vrhnik. V višini pritličja je zidovje obloženo z lepim kamnom, ki ga krasi kremenčeve žile. Šola, kakor tudi vasa, so oddaljeni komaj ¼ ure od državne meje in je nova šola v tej dolini prva šola po svetovni vojni. Kot zadnjo šolo so v Poljanski dolini začeli že pred svetovno vojno graditi gabrsko šolo, ki je ostala nedograjena še do leta 1927.

Na Črnem vrhu

V letošnjem letu gradijo tudi po legi najvišjo ljudsko šolo v Sloveniji. Je to dvorazrednica na čudovitem Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem. Cerkev sama stoji 862 m visoko, okrog nje pa se je razvrstila vas. Med njimi bo ob cesti postavljena na skalo nova šola, ki bo imela svoje temelje v višini 850 m. Razgled šole bo prav veličasten. Zunanost šole pa bo izredno lepa, ker bo stala pri- slonjena ob griček. Za to šolo je bilo težko najti primerno stavbišče, ker je svet večinoma plazovit in neprimeren za zgradbo. Gradbeno dela je prevzel stavbenik Zigon Ivan iz Ljubljane za 280.000 din. Ker je treba razen kamnjenja in lesa vse drugo zvoziti iz doline po strmi cesti, ki ima nad 30 serpentini, bi bili stroški za dvonadstropno dvorazrednico z vsemi stanovanji seveda mnogo večji. Zaradi dragega prevoza bi se namreč zelo povišale cene gradiv. Zato so domačini sami nekako s kulukom opravili veliko število potrebnih voženj ter je bilo tako mogoče v tako veliki višini postaviti šolo z dvema velikima učilnicama, s stanovanjem upravitelja in samskim stanovanjem za učitelja s tako skromnimi denarnimi sredstvi. V prizemlju je pod učilnico še razsežna klet, ki bi prav tako lahko služila kot tretja učilnica ali pa kot dvorana za razne tečaje. Šola je tudi tu do pritličja obložena z lepimi, včasih prav veličastnimi kamnitimi bloki, med katerimi so izredno lepi kosi črnega kamna. Zidovi šole so že dograjeni in grade sedaj leseno ostrešje. Kako nujno potrebna je bila nova šola, dokazuje zlasti dejstvo, da je bila edina učilnica dosedanje šole na Črnem vrhu nizka sobica v mežnariji.

Na Lipoglavu

Drugo dvorazrednico, ki je popolnoma slična opisani na Črnem vrhu, so zgradili letos tudi na Lipoglavu. Šola je bila že začetek novembra pod streho ter stoji na izredno lepem mestu med Sostrem in Smarjem. Gradbeno dela za to dvorazrednico so znašala 270.000 din, pri čemer moramo upoštevati, da so vozili kamenje za oblogo stavbe v pritličju iz Podpeč pri Ljubljani.

Poleg teh novih šol moramo še omeniti veliko ljudsko deško in dekliško šolo v Kranju, ki je tudi že pod streho ter novo šestrazrednico, katero so začeli graditi na Črnučah. Črnuška šola bo stala 600.000 din, vendar ne bo imela stanovanj za učitelje. Na Rudniku pri Ljubljani so dogradili v letošnjem letu novo tri razrednico, slično šoli v Sovodnju. Ta šola je stala le 380.000 din, ima pa zato tudi samo stanovanje za upravitelja šole. Poleg tega pa so še v Smartnem pod Smarno goro prizidali obstoječi šoli dve novi učilnici ter popravili notranjost zgradbe in preuredili stanovanje šolskega upravitelja. To delo je tudi že opravljeno in je stalo 180.000 din.

Kljub temu, da občine rade žrtvujejo velike vsote za graditev šol, čemur se tudi občani ne upirajo, so vendar graditve novih šol za ne preveč bogate občine hudo gospodarsko breme. Tega se zaveda tudi banska uprava, ki občinam ne pomaga samo s posrečenimi načrti, ampak tudi gmotno. Za vsako šolo, ki jo začno graditi, dobe šolski odbori pri banski upravi 100.000 din brezobrestnega posojila, kar jim gotovo zelo pomaga pri kritju gradbenih stroškov. V kratkem bodo gradbeno dela pri vseh omenjenih šolah opravljena in bodo stavbe v surovem stanju prezimile. Na pomlad pa bodo šole dodelali in jih bodo na jesen že izročili njihovemu namenu.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Strah pred staranjem...

Že v časih polnih sreče se pojavlja kot senca strah pred pre-
ranim staranjem. Vprašate se:
kaj se temu res ni moči izogniti?

Kdor začne pravočasno s pravi-
lno nego, si bo ohranil ve-
dno čisto in brezhibno polt.
Elida krema IDEAL, ta
suha dnevna krema, pomaga
kot nobena druga. Radi vse-
bine hamamelisa poživlja in
obnavlja kožo, odstranjuje male
gubice in nečistoto polti. Koža
ostane mlada — ostane lepa!

ELIDA KREMA IDEAL

Prosvetni minister v Ljubljani

Ljubljana, 20. novembra.

Z belgrajskim vlakom davi ob 10 je došel v Ljubljano prosvetni minister dr. Dimitrij Magarašević, ki ga je spremljal kabinetni šef g. Janjič. Na kolodvoru so ga pozdravili g. ban dr. Marko Natlačen, prosvetni šef dr. Lovro Sušnik, rektor vseučilišča dr. Kušej, prosvetni inšpektor dr. Ivan Dolenc, predsednik Professorekega društva profesor dr. Grafenauer in dr. Šavnik, zastopniki »Društva brezposelnih profesorov« , zastopniki raznih drugih organizacij, ki spadajo pod prosvetni resor. G. prosvetni minister se je v spremstvu g. bana odpeljal v hotel »Union«. Obiskal je banksko upravo, poslal pa je vljudnostne vizitke školu dr. Rožmanu, mestnemu županu dr. Adlešiču, divizij-skemu generalu Tomiču ter še nekaterim drugim predstavnikom. Popoldne si je ogledal Narodno galerijo, Narodni muzej, gimnazijo za Bežigradom in tamošnjo ljudsko šolo. Nocoj je prisostvoval slavnostni predstavi Foersterjevega »Gorenjskega slavčka« v operi.

M. Drenik

volna za ročno pletenje, smyrna, perzer in kelim
Ljubljana - Kongresni trg 7

Zlata poroka

Prejšnjo nedeljo sta v cerkvi sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru obhajala zakonca 74 letni Anton Javornik in 76 letna Uršula iz Vuhreda ob Dravi svojo zlato poroko. Cerkevne obrede je opravil vikar p. Marko Fišer, ki je zakoncema k njunemu jubileju epregovoril tople besede. Po cerkveni slovesnosti sta jubilarntoma njun zet Jožef Domanjko in njegova žena priredila lepo družinsko slavlje, katerega se je udeležilo vseh njunih 6 otrok, ki so svojim oivelim staršem k zlati poroki prav iz srca čestitali in jima želeli še mnogo let skupnega življenja. Tudi mi jima kličemo: Še na mnogo let!

† Albin Prepeluh

Ljubljana, 20. nov.

Davi ob 5 je na svojem domu v vili v Dobri-
lovi ulici 22 na Mirju nenadno umrl g. Albin
Prepeluh, ravnatelj in solastnik Blasnikove ti-
skarne, ugleden javni delavec ter priznan ča-
sniar in publicist. Z g. Albinom Prepeluhom
se je poslovil iz življenja eden izmed izredno
agilnih Slovencev, tako na publicističnem po-
lju, na političnem in na gospodarskem. G. Albin
Prepeluh se je rodil leta 1880 v Ljubljani ter
je tu študiral gimnazijo, nato pa se je sam izo-
brazeval nadalje. V njegovi mladosti se je pri-
čela pri nas pojavljati socialno-demokratska
stranka, ki so jo ustanovili morda res idealni
ljudje, ki pa je pozneje postala pravi izrodek.
Albin Prepeluh se je pridružil tej stranki. Go-
riški dr. Dermota, dr. Dragotin Lončar, pozneje
prvi ljubljanski župan dr. Ljudevit Perič in
najbolj delovni med njimi Albin Prepeluh so
bili duševno jedro nove stranke. Vsi so marljivo
pisali neštete eseje in razprave, zlasti v »Naše
zapiske«, v »Demokracijo« in pozneje v »Nove
zapiske«. Prav tedaj, ko je nastopil ta rod in-
teligentov, se je pričela Slovenija industriali-
zirati in borba tedanjih mladih socialno-
demokratskih inteligentov je bila kolikor toliko
upravičena, čeprav ni dosegala krščansko-so-
cialnega gibanja, ki ga je na naši strani vodil
dr. Janez Ev. Krek. Albin Prepeluh je izdal
več zanimivih brošur, ki sicer danes, ko imamo
toliko znanstvenikov, ne dosegaajo zahtevane
višine, vendar ima zasluge, da je načel vpra-
šanja. Napisal je brošuro »Reformacija in so-
cialni boji slovenskih kmetov«. Socialni pro-
blemi, »Problemi našega naroda« in leta 1928
brošuro »V boju z zemljo in državo«. Njegov
marksizem ni bil skrajnost, temveč bi mogli
Prepeluha po njegovih spisih označiti za agrar-
nega reformista, to je, človeka, ki poskuša ure-
diti vprašanje pravične razdelitve zemlje. S po-
kojnimi našim časnikiarskim tovarišem Jožetom
Petričem sta zasnovala velik načrt o starostnem
zavarovanju našega kmečkega prebivalstva,
namreč, na bi se dohodki iz državnih in velepo-
sestniških gozdov v Sloveniji stekali v fond, iz
katerega bi bili podpirani naši ostareli kmečki
prevzitarji in kajzarji. Načrt je tukaj, toda
čaka človeka, ki bi ga uresničil.

Po vojni se je Prepeluh temeljito ločil od
socialno-demokratske stranke. Začel je z usta-
novitvijo samostojne avtonomične in pozneje
republikanske stranke, izdajal je list »Autono-
miste«, ki ga je pozneje prekrstil v »Slovenski
republikanec«, zvezel se je s Stjepanom Radi-
čem in pozneje se mu je posrečilo, da je cen-
tralista Ivana Puclja privedel v avtonomistični
tabor, toda ko je Ivan Puclj stopil v JNS in
v unitaristični tabor, se je zopet ločil od svo-
jega političnega prijatelja.

Albin Prepeluh je sodeloval v raznih orga-
nizacijah, bil je zaveden član tiskarskega dru-
štva in zaveden ter poštvovalen član časnikar-
skega društva. Mnogo je sodeloval tudi pri zad-
nji časnikarski razstavi, kjer je za svojo ti-
ekarno vzorno organiziral oddelek. Mnogo se je
zavzemal tudi pri pokojninskem zavarovanju
zasebnih nameščencev. Zapuščena soproga in tri
otroke. Njegov pogreb bo v ponedeljek ob 3 po-
polodne izpred hiše žalosti. Ohranimo mu blag
spomin! Žalujoci družini naše iskreno sožalje!

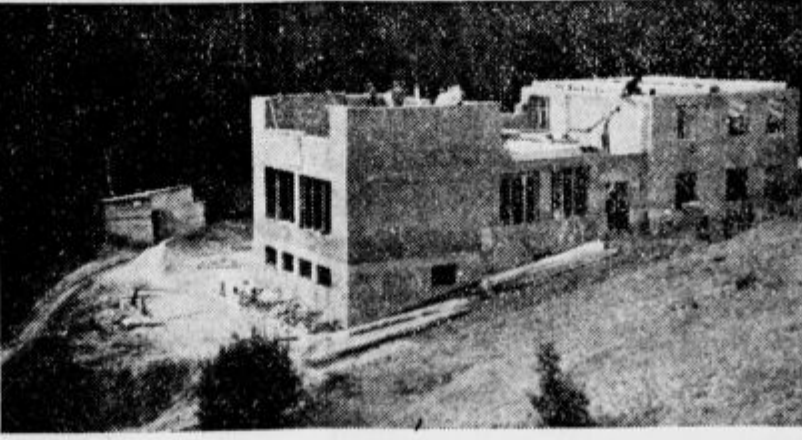
Jesenice

Kino Krekove dom predvaja danes ob 15. in 20.
zvečer dvojni spored: pevski vefilm »Idol opere«,
največji tenor Nino Martini, Anita Louise v svojih
najboljših vlogah. Drugi film »Duše pod bičem«
sodelovanjem: Lida Baarova, Albrecht Schönhals,
Willy Bireel. Oba filma se predvajata pri vseh
predstavah skupno.

Zanimiva razstava ženskih ročnih del v vseh
panogah vezanja, kvačkanja in pletenja, izdelanih
z MEZ predvodom za ročna dela na Jesenicah
državni narodni šoli, odprto od torka, 23. novem-
bra do vključno 26. novembra 1937 dnevno od
10. do 18. nepretrgoma. Vstop prost. Ne prodaja set

Na levi: Nova ljudska šola v Retečah pri Škofji Loki. Razsežna dvonadstropna stavba je že pokrita. Priobčeni posnetek je bil napravljen še pred prvim snegom. Tej šoli podobna bo šola na Homeu pri Kamniku. — Na desni: Nova šola v Sovodnju pri Zireh. Slike stavbe, na kateri grade I. nadstropje, je bila posneta konec oktobra. Po podobnem načrtu je bila zgrajena nova šola na Rudniku pri Ljubljani.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 21. novembra: (27. pobinkoština nedelja). Darovanje Marije Device. Kolumbus, mučenec.

Ponedeljek, 22. novembra: Cecilija, devica mučenica; Filemon, mučenec.

Torek, 23. novembra: Klemen (Milivoj) papež; Felicitas.

Osebnosti

— Iz zdravstvene službe. V VII. polož. skupino so napredovali zdravniki: dr. Silan Stanko v združenju zdravstveni občini Vitanje; dr. Skulj Stane v združenju zdravstveni občini Mokronog; dr. Sinkovic Ludvik v združenju zdravstveni občini Meline; dr. Valič Viktor v združenju zdravstveni občini Predvor; dr. Volbank Josip v združenju zdravstveni občini Kranjska gora; dr. Turk Jakob v združenju zdravstveni občini Sevnica ob Savi.

— Iz policijske službe. Za policijskega stražnika II. razreda pri upravi policije v Ljubljani so napredovali policijski stražniki: Boh Anton, Kos Danijel, Kraljič Anton, Narat Ivan, Pogorelec Anton in Šeme Jakob. Za policijskega agenta II. razreda pri upravi policije v Ljubljani je napredoval Lakovič Franc. Stražnik-pripravnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Čampa Anton je postavljen za policijskega stražnika III. razreda.

— 50 letnico svojega rojstva je obhajal te dni v krogu svoje družine g. Franc Majerčič, lastnik mlekarne na Celovski cesti. Vzornemu očetu in možu, ki je že veliko let naš naročnik, tudi mi kličemo: Na mnoga leta!

Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936.

— »Pax romana«. Na letošnjem kongresu svetovne katoliške dijaške organizacije v Parizu je bilo sklenjeno, da bo prihodnji kongres leta 1938 v Sloveniji. V Parizu je bil izvoljen ostali odbor, Slovenska dijaška zveza pa je izpopolnila s predsednikom. Odbor »Pax Romana« za 1937-38 je po teh sklepih sestavljen takole: predsednik prof. Niko Kuret, Ljubljana, I. podpreds. Roger Millot (Francija), II. podpreds. dr. Novotny (Avstrija), III. podpreds. J. Kirschbaum (CSR), glavni tajnik Rudi Salat, cerkveni zastopnik l'abbé J. Gremaud.

Automaterijal — Ogrevanci stekel
pri A. GOREC, družba z o. z.

— Živinski sejem v Ljubljani bo zaradi državne praznika dne 1. decembra dan poprej, t. j. v torek, dne 30. novembra 1937.

— Polovična voznina za razstavo bratov Subicev. Generalna direkcija državnih železnic je za obisk razstave bratov Subicev v Ljubljani dovolila polovično voznino iz vseh krajev države. Popust velja od vključno 26. novembra 1937 do vključno 7. decembra 1937. Potnik kupi pri odhodni postaji celozvojni listek in legitimacijo obrazec K 13. Tako kupljeni vojni listek velja za brezplačni povratek na podlagi potrdila o obisku razstave, ki ga prejme pri blagajni v Narodni galeriji.

Vaše perilo in Vaš žep

čuva Vašega zaupanja vredno, poceni in domače

HUBERTUS

milo. — Uporabljajte ga!

— Legija koroških borcev namerava s sodelovanjem Zveze Maistrov borcev, Združenja vojnih prostovoljcev — borcev za osvoboditev severnih krajev kraljevine Jugoslavije v Zagrebu in nekaterih odličnih osebnosti ob 20-letnici zasedbe Celovca in Gospe Svete izdati s slikami opremljeno spominsko knjigo o bojih na severni meji od Podklostra do madžarske meje. Da ne bi bila enovredno nezadostna, je potrebno zbrati čim več podatkov, doživljanj in spominov na to razgibano dobo naše zgodovine. Zato vabimo vse, ki so se borili ali kakorkoli delovali za Koroško, Stajersko, Prekmurje ali Medmurje, da opišejo svoje delo, boje in doživljanje. Prav tako kakor daljši, so dobrodošli tudi krajši sestavki. Zbirajte v ta namen le nekaj zimskih večerov. Ni vse malenkost, kar morda smatrate za malenkost! Ali ni ohranitev spomina na ta prizadevanja bodočim rodovom naša narodna dolžnost? Ali naj znanost brez potrebe motre tudi to dobo skozi motna očala našega nasprotnika? — Ker bo zahtevalo urejanje mnogo časa, prosimo, da se tega prepotrebna dela lotite čimprej! — Natančnejša pojasnila daje glavni odbor Legije koroških borcev v Ljubljani. Pred škofijo 18, kamor izvolite poslati tudi svoj prispevek

Ko gre Vaš otrok v šolo

ga spremlja prijatelj Biomalz. Biomalz pomaga otroku, da lažje pazi, pomaga mu pri nalogah in mu da moč in svežost, odprtega duha in pripravnosti, ki jo šola zahteva. Vsaka žlica Biomalza je naravno gradivo za dolga leta zdravja in odpornosti.

BIOMALZ

— Nove igre za miklavževanje: »Nebeška storaja, igra za otroke, z lepo socialno mislijo in »Rebeljon v peklu« (ali »Kurent v peklu«), vesela igra za Miklavža, primerna tudi za miklavževanje odraslih. Obe dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Velika javna dela v Bosni. Sarajevski okrožni urad OUZD pripravlja v Bosni velika javna dela. V Sarajevu namerava zgraditi veliko palačo Okrožnega urada, ki bo veljala 8 milijonov din in bo vsakakor neprimerno lepša kakor ljubljanska. V Zenici pa namerava Okrožni urad zgraditi bolnišnico, ambulanco in pisarno za 1.500.000 din. v Banjaluki ambulanco in hidroterapijo za 2 milijona din, v Tuzli pa poslopje za 70.000 din.

— Modernih časov vzmet »Interpromet« gen. trg. agentura, tel. 29-91, Ljubljana.

— Duhovne vaje za žene bodo v Domu Devic Mogočne od 28. novembra do 2. decembra 1937. Pričetek prvi dan ob 8 zvečer, sklep zadnji dan jutraj. Oskrbnina znaša 100 din. — Prijavite se na Predstojništvo Lichtenhurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg 8.

Danes meni

Lutz-peči, Ljubljana VII, telefon 32-52

— Igre v božičnem času so gotovo važno poslanstvo katoliških ljudskih odrov. Izvrstna in preboga božična števila »Ljudskega odra« prinaša na 52 straneh nešteto praktičnih nasvetov za izbiro iger, celo vrsto priporočil za prireditve v božičnem času, med katerimi opozarjamo zlasti na Petančičovo izvrstno adventno igro »Veliki prihod«, na staro mehiško »Trikraljevsko igro« v sodobni predelavi, na božični govorni zbor L. J. Zabkarja »Zvezda z vzhoda« ter na vse pozornosti vredno pobudo M. Gašperšičeve za oživilitev starih Marijinih kolednic v božičnem času. Uprava »Ljudskega odra« (Založba ljudskih iger) je sedaj pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, kamor se je obračati za informacije. Vsek naročnik »Ljudskega odra« uživa 25% popusta na cene vseh iger iz založbe Jugoslovanske knjigarni!

Današnja nedelja

veljaj ogledu najbolj zanimivega
ogleda vrednega filma

ANTONIO ADVERSO

Predvaja ga ELITNI KINO MATICA.

— Udeležite se izleta v Trst od 4. do 5. decembra. — Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon štev. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 20. t. m. je objavljen »Trgovinski zakon za kraljevino Jugoslavijo«.

— Prepovedan tisk. Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej knjigo »Radniška klasa in hrvatski narodni pokret« izpod peresa Stjepana Livadića, ki je izšla v Italiji.

Jutri Tebi

Lutz-peči, Ljubljana VII, telefon 32-52

— V Gorico in Trst, z avtom po Vipavski dolini, za Miklavža in za božič. Zahtevajte takoj brezplačna navodila pri »Družini božjega svetca«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Zahvala. Neznaniemu dobrotniku, ki je šefu infektiskega oddelka g. dr. Meršolu Valentinu po pošti nakazal 1000 din (entisoč dinarjev) za uboge otroke na oddelku, se toplo zahvaljuje oddelček in uprava Obče državne bolnišnice v Ljubljani.

— Dr. J. Cerin: »Jugoslavijac«. — K poročilu našega glasbenega kritika o omenjeni skladbi, spo-

Auto-pnevmatika — Continental
Nafta — Bencalko
pri A. GOREC, družba z o. z.

ročamo pevskim zborom, da je g. kapelnik dr. Cerin svojo učinkovito skladbo sedaj instrumentaliziral za mali orkester. Orkestralni glasovi se dobijo pri avtorju v prepisu. — Skladba, ki je prvotno napisana za mešan zbor, je prirejena sedaj tudi še za moški zbor.

— Božične igre, tri novosti, nudi Prosvetna zveza vrlanjenim društvom. Tudi avtorsko takso in dovoljenje za te igre izdaja Prosvetna zveza. Naslov iger je sledeč: 1. »V božičkovi predsojci«, otroška igra, ki traja 20 minut; 2. »Angelček z neba«, božična legenda v 4 slikah s predigro, nastop 10 do 15 oseb; 3. »Božični večer ciganke Lejlec«, božična igra v 3 dejanjih, potrebno 18 do 25 oseb. Vse igre se dobijo in naročajo pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

— Zdravstveni in trenotni tečaj za referente v prosvetnih društvih prireditelj Prosvetna zveza 4. in 5. decembra, začetek tečaja 4. dec. ob 6 zvečer, tečaj se nadaljuje v nedeljo, 5. dec. dopoldne. Popoldaj se ogled zdravstvenih naprav v Ljubljani. Ker je Prosvetna zveza sprejela v svoj program tudi zdravstveno vzgojo ljudstva, zato ponovno opozarjamo odbore prosvetnih društev na zadnjo opozorilo, ki smo jo poslali vsem društvom, da nam sporočijo imena odbornikov, ki se tega tečaja udeležijo in sicer najkasneje do 1. decembra.

Odbetnik Niko Benček

otvarja 22. nov. t. l. svojo odvetniško pisarno

v Škofji Loki

na Mestnem trgu štev. 6 (Kocelijeva hiša)

— Vreme. Jugoslavija: Oblačno in megleno vreme. Dežuje na zahodu in v notranjosti države. Temperatura se je znižala na jugu in v severno-vzhodnih delih. Najnižja je zabeležena v Novem Sadu 0, najvišja pa v Splitu +17 stopinj. Napoved za danes: Oblačno, ob časa do časa dež na jugu. Snežilo bo v planinah. Megle v dolinah rek in kotlinah. V severozahodnih krajih se bo polagoma zjasnilo. Temperatura se bo znižala.

— Za Miklavževanje priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani sledeče igrice in prizore: p. Krizostom. Otroške igrice, I. zvezek: Miklavževi angelčki, 2 din; Ribičič, Miklavžev (iz zbirke igrice) 6 din; Lah, Miklavž prihaja (Šolski oder, III.) s pevskeimi točkami, 4 din; Rojec, Tončkove sanje na Miklavžev večer, mladinska igra s petjem v treh dejanjih, 15 din; Vombegar, Nebeška storaja, igra za Miklavža (tiskan rokopis, s tanično in avtorskim dovoljenjem za uprizoritev 32 din; Rebeljon v peklu (iste ugodnosti in pogoj), 32 din; k obema igricama je priložen Miklavžev nagovor in poslovlilni govor; dr. Grzinčič, Miklavž prihaja, opereta v 3 dejanjih, 50 din; Moder-Heinen, Miklavž čakamo, igra o Miklavžu; Moder, Na križpotju (iz Ljudskega odra, 2. zvezek) 12 din. Vse navedene igrice in prizore dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Uprava mladinskih listov »Luči« in »Vrt« sporoča novim naročnikom, da so že vse prve tri izšle številke »Luči« klub ogromni nakladi razprodane. Na razpolago pa bodo nadalje številke od četrtje dalje, ki izide prihodnji teden. Prosimo cenjene poverljivke, naj nam vrnejo nerazpečane izvide »Luči«, da jih pošljemo našim novim naročnikom!

Lani še bajka — letos resnica! Za 200 Din mesečno:

Standard-radio

Ljudski super. 4+1 elektronke. 7 krogov z vsemi najnovejšimi izpopolnitvami radio-tehnike — Nikarkšen modni artikeli, marveč soliden sprejemnik za dolgo vrsto let

Generalno zastopstvo za Slovenijo:

RADIO-DOBERLET, d. z o. z., LJUBLJANA, Kongresni trg 8

Podzastopstvo za Maribor: **HENRIK ARLATI**, Ulica 10. oktobra '4

— Jelkina esenca, osvežuje in razkužuje zrak. Steklenica 14 din. Dobite v drogeriji »Adrijac«, Selenburgova ul. 1.

— Pristna vina, odprta in v buteljkah, likerji in žganja kakor raznovrstni narezki in ekspres kava po 1.50 dobite vedno sveže in kvalitetno v vinarni in delikatesi Pezdur Ivan, Gradišče 3, tel. 21-42.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, ečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

V franciskanski dvorani uprizori Zveza večjih Klarič drevi ob 5 misterij »Vitez N. Lj. Osep« in »Roksanos«. Vstopnice 60 v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v franciskanski pasaji.

Predavanja

Franciskanska prosveta v Ljubljani priredi v torek 23. t. m. ob 8 zvečer v franciskanski dvorani na svojem rednem XII. prosvetnem večeru skioptično predavanje »Resnica o spiritizmu«. — Rezervirajte si vstopnice v predprodaji »Pax et bonum« v franciskanski pasaji in sicer sedeže po 3 in stojšča po 2 din, člani imajo običajen popust.

Danica, Savica, Zarja. V ponedeljek 22. t. m. ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Union predavatelj: Vprašanje novega družabnega reda. Predavatelj bo g. dr. Gosar Andrej. Člani obvezno! GG. starešine in drugi, ki se zanimajo za vprašanje, vabljeno!

Predavanje v Rokodelskem domu. V sredo, 24. novembra ob 8 zvečer bo predaval v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, gosp. ravatelj Vinko Zor o svetovni razstavi v Parizu. Predavanje bodo pojasnjevali množične skioptične slike.

Sadjarška in vrtnarska podružnica Moste priredi dne 23. t. m. ob 20 v ljudski šoli v Mostah predavanje: Vzgljanje evetlice. Predaval bo gosp. Strekelj.

Vojna na Daljnem vzhodu in svetovno gospodarstvo je naslov zelo zanimivega predavanja, ki ga bo imel g. dr. Vinko Šarabon pri Društvu absolventov drž. trgov. šole v četrtki, dne 25. t. m. ob 8 zvečer v restavraciji »Zvezdica«. Vstop dovoljen samo absol. in po njih vpeljanih gostom.

Predavanje Prirodoslovnega društva. V petek, 26. t. m., predava g. univ. prof. dr. Boris Zarnik o določevanju spola. Zaradi tehničnih ovir to predavanje izjemoma ne bo v torek, ampak šele v petek in sicer v Mali filharmonični dvorani (Kino Matica). Začetek predavanja ob 20.

Zenski odesk šempetrske prosvete ima v ponedeljek ob 20 v društveni dvorani predavanje. Predaval bo univerzitetni profesor gospod dr. Al. Odar.

Sestanki

Bežigracem ni in ne more biti vseeno, kako se bo rešilo vprašanje prelaza na Dunajski cesti. To bomo povedali jutri, v ponedeljek zvečer ob 8 v cerkveni dvorani pri sestanku kat. mož. Tudi učenci vabljeno! Predaval bo g. inž. Kham, ki bo kazal tudi lepe skioptične slike.

Svetopisemski večer bo jutri, 22. novembra ob 8 zvečer v dvorani št. 1 na portu franciskanskega samostana. Svetopisemski večeri so pod okriljem kongregacije za gospe pri oo. franciskanih, vendar pa so vabljeno in imajo prost vstop vsi verniki

Vse za Vaš auto in zimski sport
pri A. GOREC, družba z o. z.

obojeja spola, ki se za ta vprašanja zanimajo. Tekst razlaga g. dr. p. Angelik Tominec.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademičark vabi svoje članice k maši zadušnici za pok. g. p. Regalatom, ki bo torek 23. t. m. ob 7 pri oo. franciskanih v kapeli za glavnim oltarjem. Prosimo za polnoštevilno udeležbo.

V novoizvoljenem odboru J. D. K. A. »Savice« je zadnjič pomotoma bila izpuščena blagajničarka Mira Požun.

Kino

Kino Kodoljevo. Danes ob 17 in 20; jutri ob 20 dva zanimiva sporeda: »Med dvema zastavama« (Claudette Colbert, Ronald Colman) in »Trideset dni princese« (Silvija Sidney). Ob 3 popoldne cene znižane, igra: »Med dvema zastavama«.

Zvočni kino Vič predvaja danes ob 4, 6 in 8 velfilm »Pisani pajčolanci«. V glavni vlogi slavna filmska umetnica Greta Garbo. Cene najnižje.

KVALITETNO BLAGO
je radi velike trpečnosti
na cenejši!

Modne novosti za ženske suknje, ulstre, obleke itd.

pri tvrdki **DRAGO SCHWAB**

Ljubljana, Aleksandrova cesta štev. 7.
Gotove obleke, suknje in druga oblačila vedno v zalogi — Lastni izdelki! — Moderni kroji

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78. — V ponedeljek: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Mehinje

Društveno življenje se prav lepo razvija. Fantovski odesk je imel v mesecu oktobru svoj ustanovni občni zbor in je takoj pričel z rednimi fantovskimi sestanki in telovadbo. Kaj pa so se fantje naučili, bodo pokazali, ko priredi Prosvetno društvo sodelovanjem fantovskega odseka in dekliškega krožka v nedeljo 28. t. m. ob pol 4 popoldne v Društvenem domu akademijo. Ker je to prva akademija v tukajšnji okolici, pričakujemo, da jo občujete v lepem številu in tako pripomorete k večjemu uspehu.

Cruče

Prosvetno društvo bo uprizorilo dne 28. novembra ob 15 in 20 lepo Majdičovo dramo v 5 dejanjih »Gospod mora biti«. Vsi prisrčno vabljeno!

Bohinška Bistrica

Ustanovni občni zbor poverjenstva kluba železničarjev JRZ v Boh. Bistrici bo danes ob 15. v Društvenem domu v Boh. Bistrici. Občnega zbora se udeležita tudi dva delegata iz Ljubljane.

Gledališče

Drama. Nedelja, 21. nov.: ob 15 »Princeska in pastirček«. Izven. Cene od 22 din navzdol. Ob 20 »Simkovic«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Ponedeljek, 22. nov.: »Vozel«. Red B. — Torek, 23. nov.: Zaprt. — Sreda, 24. nov.: »Firma«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Nedelja, 21. nov.: ob 15 »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20 »Sevilski brivci«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Gostuje g. Marjan Rus. — Ponedeljek, 22. nov.: Zaprt. — Torek, 23. nov.: »Gorenjski slavček«. Premierski abonma. — Sreda, 24. nov.: »Prodana nevesta. Red sreda.

Prireditve in zabave

Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Drevo bo uprizoril rokodelski oder velezabavno veseligr »Stric v Toplicah«. V igri bodo nastopile najboljše moči pod vodstvom g. Janka Novaka. Vstopnice se dobivajo danes dopoldne od 10 do 12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. — Pričetek predstave bo ob pol 8 zvečer. Drevo vsi v Rokodelski dom!

Lep uspeh slovenskih pilotov

Ljubljana, 19. novembra.

Širši javnosti je malo znano, da se slovenski fantje prav marljivo zanimajo za letalstvo ter da se skušajo v tej športni stroki spopolniti do najvišje mere. V Ljubljani je bila čez poletje letalska šola in 13. in 14. t. m. smo imeli priliko spoznati

Motorno letalo

njene uspehe. Letalska šola je letos izvrstno izpolnila svojo nalogo s tem, da nam je vzgojila nekaj izvrstnih pilotov, ki so s prav dobrim uspehom napravili pilotski izpit.

Izkušnjo so napravili 38 letni Alojzij Kepec iz Ljubljane, 38 letni Mirko Lavrič iz Jarš pri Mengšu, 23 letni Drago Perkon iz Ljubljane, 20 letni Franjo Zagar, dijak z Rakeka, in 21 letni Josip Muršek iz Ormoža.

Solo je vodil gošpod Drago Arčon, klubski pilot in državni učitelj pilotske šole. Šola se je začela 28. julija ter se je zaključila 14. novembra.

Zaključne izkušnje so bile prav težke. V teoretičnem delu so bili gojenci izprašani o nauku o aeroplan- skih motorjih, o navigaciji in orientaciji, o meteorologiji, o zakonu o mednarodni zračni plovbi in o aerodinamiki ter o aerostati- ci. G. Arčon je predaval o aerodinamiki in aerosta- tiki ter o motorjih, kap. Tišov je predaval o za- konu o mednarodni zračni plovbi ter o meteoro- logiji in navigaciji. Teoretiški izpit so napravili vsi pilotski kandidati s prav dobrim uspehom.

Praktični izpit je bil 14. t. m. Vsak kandidat je moral prenesti težke preizkušnje. Dvigniti se je moral namreč kot samostojni pilot na višino 300 m, na tej višini napraviti pet osmic z letalom v dolžini 500 m pod pogojem, da radij enega kro-

ga ne sme biti večji od 250 m. Nato je moral za- ustaviti motor in se spustiti brez pomoči motorja — ob kontroli barografa — na določeno točko, od katere se pa epet ni smel oddaljiti več kakor 50 m.

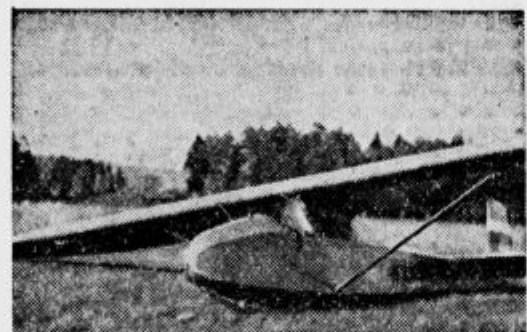
Drugi polet je nalagal kandidatom nalogo, naj se dvignejo z motorjem na višino najmanj 600 m. Tam naj ugasnejo motor in naj se spuste na isto točko, od koder so se dvignili.

Gojenci so te naloge izpolnili izvrstno ter jim je komisia, ki je obstojala iz delegata letalskega poveljstva kap. I. razr.-pilota lovca Zikoviča, de- legata osrednjega odbora Aerokluba v Belgradu Spirova, delegata IV. letalskega polka v Zagrebu inž. kap. I. razr.-pilota lovca Mata Hodžere, kap. Tišova, upravnika letališča dr. Rapeta in učitelja Arčona, priznala prav dober uspeh kljub temu, da so bile vremenske razmere neugodne in je prav na oba dneva skušeni snemili ter se je vlegla na Ljubljansko polje megla.

Mladi letalci za- služijo tudi zato pri- znanje, ker so se va- dili na edinem mo- tornem letalu, ki jim je bilo na razpolo- go. Ugotovljeno je bilo tudi, da je vsem in- teresentom za motorno letanje pouk mnogo olajšan, če se popre- vadijo z brezmotor- nim letalom, kakor ga uči na Blokah učitelj brezmotorne letalske šole gošpod Stan- ko Raznožnik.

Aeroklub v Ljubljani pa more biti na ta ob- ličen uspeh novih pilotov le ponosen, saj je bilo napravljenih okoli 1800 zračnih »krosov«, to je po- letov z osebami, ki se nikoli prej niso bile z letalom v zraku, pa so letos vzpete. Opravljeno je bilo tudi veliko propagandno delo, ki ga je ob- čudovala Ljubljana in okolica.

Jadrarno letalo

Za boljše vzdrževanje naših cest

Društvo za ceste v Ljubljani, ki vestno za- sleduje vsa vprašanja o zboljšanju in o stanju cest v dravski banovini, je poslalo kr. vladi in gospodu banu spomenico, v kateri ugotavlja ne- zadostno vzdrževanje naših cest in prosi za iz- datno pomoč, da se ceste rešijo nadaljnjega propadanja.

Spomenica navaja med drugim tudi nasled- nja dejstva:

Stanje naše cestne mreže je tako zapušče- no in slabo, da so postale naše ceste glavni predmet kritike inozemskih turistov. Nezadostne komu- nikacijske zveze in slabo stanje obstoječih cest otežuje osebni in gospodarski promet med po- edinimi deli naše države in donosa s tem veliko škodo našemu gospodarstvu kot vsem onim siromasnim, a po prirodnih lepoti bogatim delom Slovenije, v katerih je turizem edini vir dela in dohodkov.

Slovenija je kot mejna pokrajina odprta na zahod in sever in tvori vhodna vrata vsemu tujškemu prometu v našo državo. Slabo stanje naših cest ni torej samo nedostatek lokalnega značaja, temveč trpe zaradi tega tudi druge po- krajine, posebno naše Primorje in Bosna, ka- terima je dotok tujcev mogoč samo po dobrih cestah v Sloveniji.

Vzrok slabih cest je v prvi vrsti finančne narave, kajti državne in banovinske finance niso dovoljevale v času težke gospodarske krize, da bi se ceste v redu vzdrževale kljub trudu, vest- nosti in strokovni sposobnosti tehničnih stro- kovnjakov ministrstva za zgradbe, banskih uprav in podrejenih ustanov. Zaradi nezadost- nega vzdrževanja so naše ceste v zadnjih letih popolnoma propadle, ker so se obrabile do po- dloge. Predvideni vzdrževalni stroški v zadnjih letih, ki so dosegli za t km drž. ceste 7000 din in za t km banovinske ceste 4000 din, so na vsak način za 100% prejemajni in niso v nobenem so- razmerju s stroški, ki jih nudijo ostale države za vzdrževanje svojih cest.

Drugo dejstvo za večji kvar naših cest na- pram drugim banovinam pa je, da je gostota in težina prometa na naših cestah mnogo večja kot v drugih krajih.

Zadnji čas je že, da se milijarde narodnega imetja, ki leže v naših cestah, obvarujejo od polne propasti in usposobijo naše ceste vsaj delno za reden promet. Pravilno vzdrževanje državnih in banovinskih cest je zaradi tega ena najpomembnejših mer, katere naj rešita držav- na in banovinska gospodarska politika.

Zboljšanje gospodarskega stanja in s tem v zvezi povečanje državnih in banovinskih do- hodkov omogoča sedaj večje dotiranje v korist naše cestne mreže, katere stanje je bistveni predpogoj za razvoj naše banovine in s tem v zvezi za zboljšanje državnih in banovinskih fi- nanc in je obenem tudi splošne narodne važnosti za ugled, ki ga mora uživati Jugoslavija v tujini.

Posebno je polagati važnost na stanje cest v dravski banovini in to z ozirom na važnost nje- ne cestne mreže za mednarodni turistični promet in z ozirom na večjo prometno obtežbo napram drugim banovinam.

Društvo je mišljenja, da bosta tako kr. vlada kot gošpod ban uvidela potrebo za zboljšanje naših cest in da se s tem prelomi z dosedanjim politično nerazumevanja za dobre in moderne ceste, ki so tako važne za splošni gospodarski napredek, za napredek kulture in ugled naše države v inozemstvu.

Društvo za ceste prosi v zaključku: 1. da se povečajo državni in banovinski kre- diti za vzdrževanje naših javnih cest, in 2. da se povečajo proračunske postavke tudi pri občinah in okrajnih cestnih odborih ter da

se poskrbi, da tudi te ustanove poskrbe za čim boljše ureditev in vzdrževanje svojih cest.

Brez dvoma bodo te upravičene zahteve pod- prli tudi naši senatorji in poslanci, ki bodo v proračunski debati imeli priložnost, da dvignejo svoj glas za ureditev našega cestnega vprašanja.

Kmetijsko-gospodarski tečaj za brežiški okraj

Videm ob Savi, 20. nov.

Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani je določil, da bo stanovsko strokovni tečaj za okraj Brežice na Vidmu ob Savi v dne 23. novem- bra do 16. decembra t. l. z manjšimi presledki. Pouk bo v prosvetni dvorani na Vidmu. Da bo tečaj dosegel svoj namen, prosimo krajevne or- ganizacije KZ, naj upoštevajo naslednje. — Do- stop na tečaj je dovoljen vsem, ki hočejo stvar- no sodelovati, torej tudi nečlanom. Vsaka kra- jevna edinicca naj vpliva na udeležence, da bo do predavanja stalno obiskovalci. Vodstvo tečaja bo vodilo za vsako predavanje seznam udele- žencev. Za vse člane, ki bodo stalno navzoči, ali pa se bodo dovoljno opravičili, bo glavni odbor KZ skrbel, da bodo deležni ugodnosti, ki jih bodo nudila oblastva za pospeševanje kme- tijskega.

Predavali bodo priznani strokovnjaki. Vse- bina predavanj bo tale: važnost strokovne in stanovske izobrazbe; gospodarski zemljepis Ju- goslavije; gospodarjenje na kmečkem posestvu; pomen knjigovodstva na kmetiji; važna vpraša- nja iz živinoreje; mleko — vir dohodkov; po- ljedelstvo in travništvo; gnoj in gnojilnica; zdrav- je pri živini; gospodarsko merstvo in računstvo; sadjarstvo in njegova uporaba; davki; vinograd- ništvo in kletarstvo; zadržna skupnost in kmeč- ka gospodarska moč; kmet in postava.

Tečaj bo dne 23., 25. in 30. novembra ter 2., 7., 9., 14. in 16. decembra, vsakokrat samo popoldne od 2 do 6. Železniške zveze so prav ugodne.

Iz seznama predavanj je razvidno, da bo tečaj zanimiv, praktičen in aktualen. Vljudno vabimo naše kmečke gospodarje iz brežiškega okraja in bližnjih sosednih občin krškega okra- ja, naj se tečaja polnoštevilno udeležijo. Za nji- hovo korist gre in njihov gospodarski napredek.

Spored novinarskega koncerta

Ljubljana, 20. novembra.

Kakor smo že javili, bo spored letošnjega tradicionalnega novinarskega koncerta v proslavo narodnega praznika Zedinjenja, dne 1. decembra, v veliki dvorani na Taboru izredno pester in za- nimiv. Uvodoma nastopi mladinski godalni orke- ster šole Glasbene matice pod vodstvom prof. Kar- la Jeraja, ki bo zaigral najprej pet lužiško-srbskih narodnih plesov in izvajal potem slovit Haydnovo »Otroško simfonijo«, ki je še vedno tizvala veliko navdušenje. Sledila bo operna solistka ga. Ksenja Vidaličeva, lirichen sopran, ki bo zapela dve ariji iz opere Gorenjskega slavka in »Rusalka«. Ljubko iznenadenje obeta violinski solo komaj devetlet- nelke Staničeve, najmlajše gojenke našega drž. konservatorija, iz šole odličnega prof. Slajsa, ki zaigra dva bravurozna komada Musorgskega in Bocherinija. Prvi del bo zaključil basist Priderik Lupša, ki zapoje pr. eno Adamičovo in Pavličovo pesem in paradno basovsko arijo Sarstra iz Mo- zartove opere »Čarobna piščala«. Po odmoru nastopi harmonija na pihala priljubljenega Glasbenega društva »Slogec«, ki bo zaigrala najprej zanimivo »Egiptsko koračnico« in potem spremljala virtuoz- na na klarinet g. Leonarda Kojančiča, ki bo izvajal glasbeno interesantno, a tehnično zelo težko Ma-

Zahvala

Slepa mladina je bila ob priliki nastopa v Ljubljani deležna tolike naklonjenosti, da nam je v najprijetnejšo dolžnost, izraziti na tem mestu našo zahvalo. Predvsem se najiskrenejše zahvalju- jemo pokroviteljici, gospe dr. Natlačenovi za vso naklonjenost in velikodušno podporo ter gospodu dr. Adlešiču, predsedniku mestne občine ljubljane- ske, za gostoljubnost, katere je bila deležna slepa mladina od strani mestne občine. Veliko zahvalo smo dolžni tudi uredništvom ljubljanskih dnevni- kov, ki so posvečali nastopu slepe mladine vso pozornost in s svojimi članki mnogo pripomogli k tolikemu uspehu. Da so se naši gojenci v Ljubljani počutili kakor doma, sta poskrbela g. Sebenik, mestni pis. ravnatelj ter g. Pelan, upravnik De- lovskega doma. Nadalje smo dolžni zahvalo za požrtvovalno pomoč Zmajevevmu stegu skavtov in stegu planink, g. skladatelju Prelovcu, ge. Jakovi, ge. Komanovi, gđ. Grosovi, voditeljici kuhinje v Delavskem domu, Krščanskemu žen. društvu, društvu »Dom slepih«; ravnateljstvu ljubljanskih srednjih in ljudskih šol, ge. prof. Skabernetovi, gđ. Likozarjevima in gđ. Knezovi ter učenkam ljudskih šol Kraljice Marije, Knežinje Zorke in dekliške vadnice, ki so tako bogato obdarovale naše gojence. Iskreno se zahvalujemo tudi vsem ostalim prijateljem in dobrotnikom slepe mladine, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da je naša prireditelj tako lepo uspeła in bo ostala eden naj- lepših spominov v življenju naših gojencev.

Uprava zavoda za slepo deco v Kočevju.

Namesto venca na grob g. Josipa Andresa, tajnika okrožnega urada v Ljubljani, je daroval hotel Metropol v Ljubljani podpornemu fondu na zavodu za slepo deco v Kočevju 100 dinarjev. Iskrena hvala!

Ob priliki nastopa slepe mladine v Ljubljani so darovali podpornemu fondu na zavodu za slepo deco v Kočevju: društvo »Dom slepih« 300 din, ženska sekcija Jadranske Straže 100 din, narodni poslanec dr. Ivan Lavrenčič 100 din, uradništvo higienskega zavoda 70 din, ga. Čečeva, gđ. Sok- ličeva in družina Premkova po 50 din ter razni dobrotniki iz Radovljane po gospe Komanovi 535 dinarjev. Vsem dobrotnikom se v imenu slepe mla- dine najiskrenejše zahvaljuje uprava zavoda za sle- po deco v Kočevju.

Po pomoti je v poročilu o visokih gostih in predstavnikih, ki so posetili akademijo slepe mla- dine, izostalo ime gospoda podžupana dr. Ravni- harja in gospe Cirile Gošičeve, ki je zastopala dvorno damo gospo dr. Tavčarjevo in Kolo Jugo- slovanskih sester.

Kamnik

Smrt ugodnega mo- ža. V petek popoldne je po dolgotrajni in mučni bolezni zatisnil svoje trudne oči gosp. Anton Grzinič, dav- ni podradnik v po- koju. Rodil se je dne 27. maja 1871 v Klani (Istra). S svojo skrom- nostjo si je prihranil toliko, da si je usta- novil svoj dom v Za- pricah. Kot dobrega poznavalca naših ljudi in okraja so ga priteg- nili v premoženo odo- bo, kjer je vse zaupane mu funkcije vršil z vso ljubeznijo in vnmemo. Zadnja leta je bil še odbor- nik: Hranilnice in posojilnice na Šutni, Krajev- nega odbora JRZ v Kamniku, vseskoj pa je bil član našega prosvetnega društva »Kamnik«. Kot globoko veren katoličan je tudi gledal na to, da so se v njegovi hiši čitali le naši časopisi, medtem pa je bil dolga leta naročnik »Slovenec«. Ravno pred kratkim je prestal težko operacijo na želodcu, ki je najbolj uspela, kar mu je dajalo upanje, da bo v pokoju še užival sadove svojega dela v krogu svoje družine, katero je tako iskreno ljubil. Ni mu bilo usojeno. Pljučnica ga je spravila v boljše bodočnost Pokojnika, ki zapušča neotlaž- ljivo soprogo Terezijo, pet sinov in tri hčere, bomo spremili na zadnji poti danes ob 4. popoldne na taro pokopališče na Zale. — Naj sveti dragemu nam pokojniku večna luč! Zalujoči družini naše iskreno sožalje!

Andrej Hvastija — 75 letnik. Dne 22. t. m. praznuje 75 letnico rojstva g. Andrej Hvastija, finančni preglednik v p. Bil je vedno odločen in značajan mož, poln vere in ljubezni do drugih. Z vso vnmemo je deloval kot delavni član in pre- sednik Vincencijeve konference, kaj rad je obisk- oval uboge in priporočal pri sejah v rešnici po- trebne. Velike zasluge ima pa tudi, ko so na- bavljali nove bronzaste zvonove za franciskansko cerkev. Tiho in skromno preživlja sedaj leta za- služenega pokoja v našem mestu, ki se mu je to- liko priljubilo. Kjerkoli je službeno deloval, povsod so ga ljudje s hvaležnostjo spominjali, saj je bil vedno dober, vreden in postržljiv. Zelimo le, da ga Bog ohrani še do 80- in 90 letnega jubileja! 50 letnico svojega rojstva je te dni obhajal go- spod Pogačar Andrej, dolgoletni učitelj kamniške ljudske šole. Jubilar je zaradi svojega demokra- tičnega značaja in zdravega humorja poznan daleč naokrog, posebno priljubljen pa je v Kamniku. Iskreno čestitamo!

Ustanovni občni zbor Lovskega društva v Kam- niku bo v torek. dne 30. novembra 1937 ob 10. dopoldne v Kamniku v Kino dvorani.

„Melki“ pomaga pri kašlju in hripavosti

Veliki Kamnik

S priključitvijo okoliških vasi Mekinj, Ne- velj, Palovič, Podgorja in Tunjice je Kamnik po- stal res veliki Kamnik. Prej je meril 1189 ha in imel 2953 prebivalcev, zdaj pa se ozemlje kam- niške občine raztega del 4750 ha, na katerem prebiva 6000 občanov. Del Kamničanov s to zdru- žitvijo seveda ni zadovoljen, pa ne morda iz stvarnih razlogov in gospodarskih pogledov, am- pak predvsem zato, ker je s tem našel povod, da lahko zabavlja na JRZ. Se ponovno smo s šte- vilkami dokazali, da združitev Kamnika z oko- lico ne bo prav nič obtežila žepov kamniških davkoplačevalcev, zato je škoda izgubljati be- sede o tem. Lepo pa ni slišati iz ust nekaterih kamniških meščanov razna zabavljanja na račun kmečkih in delavskih volivcev iz okolice, kakor da bi ti ne mogli biti prav tako dobri in ena- kovredni naši somoščani. S čim pa se Kamničani lahko postavimo, da bi se mogli povzdigniti nad naše nove somoščane? Naši trgovci in gostilni- čarji dobro vedo, da od samih Kamničanov ne bi mogli živeti, če ne bi bilo okolice. Okoličani nosijo ves denar v Kamnik, meščani pa ga mno- go potrošijo drugod za nakup stvari, ki bi jih lahko dobili tudi v Kamniku pri domačih trgo- cih. Kamnik je s priključitvijo okolice postal teritorialno prav lepo zaokrožena enota, mesto s 6000 prebivalci, v katerem se meščanski, in- dustrijski in kmečki del občine skladno izpopol- njujejo, v gospodarskem pogledu pa noben del ni drugemu v škodo.

Pismo otrokom

Dragi moji malčki!

Otroci, ali že poznate čudovito zgodbo o ko- rajžnem pastirčku, ki si ga je izbrala mala prin- ceska za tovariša in ker ni očka dovolil, da bi se igrala z njim — je pobegnila z njim v gozd. Ali si morete predstavljati kaj vse se lahko v gozdu doživi? Posebno ponoči, ko sije mesec in mečevo drevesna debla čudovito skrivnostne sen- ce, ko švigajo iz spanja splašeni zajčki preko poti in se pojavijo medvedje iz goščave? Ko se zbirajo živali okrog gozdne gospodarice botre Sume, ko plešejo zajčki in brundajo medvedje?

Lahko si tudi mislite, da očka-knez ni pustil hčerke kar takole v gozdu in da je poslal takoj svoje junaške veterane iskat otroka. Ampak hudo narobe je, če so navidežno junaški veterani strahopetni zajci in šleve, ki se boje medvedov, čeprav imajo sabljico pripasano in puščiko na- basano... Da, da, vse mogoče in nemogoče so lahko pripeti v gozdu in gozdni krčmi, ampak vsega vam vendarle ne morem izdati!

Na gradu pa so tudi gostije in kaj čudni, debeli in suhi — a vsi brez izjeme — strašno lačni in žejni gostje se mastijo tem... Tudi brez godbe in pesmi ni prave zgodbe in v teje jo je zvrhano merico lepe, za pesem in za ples. O, pleše se tudi! Veterani, vile in kmetice. Am- pak, da ne boste preveč radovedni, vam še po- vem, da je konec vesel in da se princeska in pastirček zdrava vrneta na grad. Jaj, zdaj sem vam pa res že skoraj vse izdala! Da ne pozabim: to zgodbo boste videli danes, v nedeljo, popol- dne v drami! Pozdravlja vas

Tetka Klepetulja.

Štiri igre brez avtorskih tantiem za 50 dinarjev

Jugoslovanska knjigarna (oddelek: Založba ljudskih iger) v Ljubljani se zaveda pomanjkanja dobrih iger spričo vedno številnejših predstav po naših ljudskih odrih. Zato bo izdala letos štiri igre v subskripciji za skupno ceno 50 dinarjev. Pri tem pripominja, da bo knjigarniška cena za vse štiri igre skupno znašala vsaj 80 dinarjev in da so vse štiri igre proste sleherne avtorske takse, o čemer bo vsaki iger priloženo potrdilo. — Izšle bi:

Ena duhovna igra: Jozef Boon C. SS. R., Sveta Cecilija. Zborovska dekliška igra. Z mnogimi slikami predstav v Belgiji. — P. Boon spada med prenovitelje belgijskih katoliških ljud- skih odrov. Napisal je že nad 80 iger in jih tudi sam režiral. Njegova »Sveta Cecilija« je prevedena v več jezikov in predstavlja docela nov tip obče- stvene igre.

Ena narodna igra: Davorin Petančič. Deseti brat, Petančičevo ime je tako znano, da ni treba posebnih pripomb. Zanimivo pa je, kako je rešil problem »Desetega brata«, ki ga imamo že v več priredbah, od katerih nobena prav ne zadovolji. Priprčani smo, da bo Petančič tudi v tem svojem delu prodr, kakor je vselej dozdaj.

Ena socialna igra: Anton Vratuša, Posled- nji sin. Vratuša je še neznano ime, ki se bo pa s to igro iz našega prekmurskega življenja lepo uveljavilo. Mladi avtor načenja vprašanje prekmurskih sezonskih delavcev in oblastnih »pa- lirjev«. V igro je vpletenih mnogo zanimivih fol- klornih elementov.

Ena vesela igra: Ludwig Holberg. Po sili župan. Holberg (1684—1754) je pri nas po kri- vici malo znan, dasi upravičeno nosi naziv »nor- dijski Molière«. Ta njegova komedija (Den Poli- tiske Kandestøper) je ena najsijajnejših svetovnih satir na oštarijsko politikanstvo in nergažavo. Prevaljelec N. Kuret je komedijo lokaliziral v Ljubljano 18. stoletja, kar daje komediji še po- sebno zanimivo in privlačnost.

Igre izidejo le, ako se priklasi zadostno šte- vilno interesov. Javiti se je najpozneje do 1. de- cembra t. l. na Jugoslovansko knjigarno v Lju- bljani (zadostuje navadna dopisnica).

St. Vid nad Ljubljano

V nedeljo, dne 28. novembra t. l., popoldne točno ob pol 4. uprizaro Blaž Potočnikova čitalnica v Ljudskem domu v St. Vidu vseloigro v treh dejanjih »Glavni dobitke«. — Igra je zelo zabavna in nudi dosti nepriljubljenega smeha.

Tri razprave zaradi požiga

Maribor, 20. novembra.

Naše ljudstvo smatra požig za najhujši zločin, hujši in zlobnejši, kakor uboj ali umor, saj se s požigom pahnejo cele rodine v nesrečo in bedo, iz katere si doživljajo ne morejo sploh več pomagati. Zato je v današnjih časih na področju mariborskega okrožnega sodišča požigalstvo tako razširjeno, da spada med najbolj pogoste zločine. Je pa te zločine tudi najtežje pojasniti in le v redkih primerih se posreči spraviti krivce pred sodišče ter jim dokazati njihovo dejanje. Zadnje čase so imele oblasti v tem pogledu precej uspehov ter se nahaja v preiskovalnih zaporih mariborskega okrožnega sodišča cela vrsta oseb, osumljenih požiga. Trije taki osumljeni so prišli danes pred mali senat okrožnega sodišča, da prejmejo zaslišeno plačilo. Prvenstvo med njimi in med vsemi požigalci sploh, s katerimi je imelo sodišče dosedaj opravka, nosi zločinec

s 25 požigi

Jožef Koren, 27 letni oženjeni kočar iz Pekla pri Poljanah, ki je vršil svoj zločinski posel že od leta 1931 v okolici Slovenske Bistrice ter je spravil 25 posestnikov v nesrečo. V okolici Slov. Bistrice in v mestu samem so se od leta 1931 neprestano ponavljali požari pri raznih posestnikih. Včasih je bilo precej mesecev mir, potem pa je zopet gorelo noč za nočjo, sedaj na tem, sedaj na onem vrhu. Največ požarov je bilo lanske leto. Pri vseh primerih se je videlo, da je na delu zločinska roka, vendar ni bilo mogoče požigalca izslediti kljub vsem ogromnim naporom orožništva in kljub pazljivosti prebivalstva. Nazadnje pa je srečen slučaj spravil oblastem v roke

požigalec, kakor ga naši kraji še niso videli

Dne 20. marca je prišel kočar Jožef Koren v Vrhlgo pri Slov. Bistrici ter je dobil prenočišče pri posestniku Unuku v njegovem hlevu. Ponoči pa je šel Koren pod okno služkinje posestnika Jožefa Zunkoviča v Vrhlgo ter je klical dekleta, naj mu odpre. Služkinja pa se je poznega vasa valca ustrašila ter je zbežala v sosednjo izbo. Kmalu nato pa je začela v njeni sobi goreti postelja ter bi se bila vnela in zgorela vsa hiša, če ne bi bili požara pravočasno opazili ter ga pogasili. Sum storitve je padel na Korena, katerega so videli nekateri priče pod oknom in potem na begu proti Unukovemu hlevu, kjer se je vlegel k postelji ter so ga tam orožniki po prijavi domačinov našli. Koren je skrajaj tajil, potem pa je le priznal svoje dejanje. Ker je v Vrhlgo poprej že nekajkrat gorelo ter se je takrat vsakokrat mudil v vasi Koren, je padlo orožnikom na um, da so vsi omenjeni požigi v zvezi s Korenovimi obiski. Začeli so ga v tej smeri izpraševati in kmalu so imeli senzacionalna priznanja: videli so, da jim je padel v roke dolgo iskani požigalec, ki je že nekaj let držal vso okolico v strahu in trepetu.

Nenavadni vzroki požigov

Orožniki so vodili Korena od enega pogorišča do drugega in povsod je pred številnimi pričami z neko bahavostjo pripovedoval, kako in kdaj je požige izvršil. Spominjal se je vseh najmanjših podrobnosti ter je na ta način jasno dokazal, da je vsa ta dejanja izvršil po zrelem preudarku. Zanimivi so pa vzroki, ki jih je pri priznanjih

navajal. Včasih je podtaknil rdečega petelina, da je storil kakemu znancu uslugo, ter ga je maščeval namesto njega, za plačilo pa je dobil liter pijače, drugi mu zopet ni ugajalo kako poslopje zaradi slamate strehe in grde zunanosti, pa ga je vzel na pikot in ga je ob prvi priliki zažgal. Največ požigov pa je izvršil iz gole naslade ter je očitno užival v nesreči ljudi. Orožnikom je priznal Koren 18 požigov, pozneje pa je v preiskovalnem zaporu pri okrajnem sodišču v Slov. Bistrici in nato še pred preiskovalnim sodnikom v Mariboru priznal še 7 drugih požigov, tako da je vseh njegovih zločinov 25. Povzročil je s njimi ogromno škodo, ker je pri vsakem primeru, razen pri Zunkoviču, znašala škoda nad 40.000 dinarjev. Nad milijon dinarjev je tedaj zahtevala njegova zločinska straža.

Pred sodniki vse zanika

Pri današnji razpravi Koren taji vse po vrsti ter priznava samo požig pri Zunkoviču. Za vse ostale požige, ki jih je pred orožniki in pred sodnikom priznal, pa pravi, da so ga orožniki k priznanju prisilili. Na vprašanje predsednika, ali so ga pri sodišču tudi silili, pa odgovarja, da ne, pač pa da se je bal, da bi ga sodišče zopet izročilo orožnikom. Koren napravi vtis inteligentnega, popolnoma odgovornega človeka. V preiskovalnem zaporu ga je sodni zdravnik opetovano preiskal, pa je ugotovil, da za svoja dejanja v polni meri odgovarja.

Jožef Koren je pri današnji razpravi končno priznal svoje dejanje ter ga je senat po daljšem posvetovanju obsodil na 15 let in 1 mesec robije ter na trajno izgubo častnih pravic. Na vprašanje predsednika dr. Turata, če sprejme kazen, je boželenec dejal: »Kaj pa hočem!«

Dva maščevalna požigalca

Po obsodbi Jožefa Korena sta prišla na vrsto pred sodnike še dva požigalca. Najprej 38 letni kočar Martin Jus z Jančkovega vrha. Jus je bil silovito jezen na svojega sosedo Martina Blažka, ker ga je ta osumil nekih tatvin. Zaradi tega mu je dne 13. septembra zažgal hlev, ki je pogorel do tal ter je imel prizadeti 12.000 din škodo. Orožniki so Jusa že takrat osumili požiga, pa se je znal izmuzniti. Nato pa je nastal v noči na 24. septembra pri Blažku vnovič požar ter je zgorela stiskalnica. Tudi sedaj je padel sum na Jusa. Orožnikom ni hotel ničesar priznati, ko pa so ga zaprli, je v ptujskih zaporih vse priznal ječarju Jožefu Jesmanu. Nato je priznanje zopet preklcal, kar pa mu pred sodiščem ni pomagalo. Obsojen je bil danes na 1 leto in 2 meseca strogega zapore.

Za njim je prišel na zatožno klop brezposelni 50 letni rudar Andrej Pangl iz Razgorja. Obtožen je, da je zažgal imetje svoji lastni ženi Angeli. Obtožene se je prikenil v Razgorju ter je vzel vdovo Angelo Strmšek. Zahteval je od nje, naj mu prepíše polovico posestva, kar pa žena ni hotela izvršiti, ker se je moči z njo neprestano prepiral ter grdo ravnal. Zaradi tega je dne 17. septembra zažgal hišo, in sicer na ta način, da je vzbujal domnevo, da je nastal požar zaradi slabega dimnika. Pangl je dejal, zaradi katerega je prišel na zatožno klop, odločno zanika.

Andrej Pangl je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapore.

m Sprememba repertoarja. Danes zvečer se uprizaro v gledališču namesto »Treh vaških svetnikov« komedija »Najboljša ideja tete Olge«.

m Kožuhovita v veliki izbiri in strokovna izdelava pri Semku, krznar, Gosposka ulica 37.

m Otroške, damske, moške jopice, lastni izdelki, najceneje samo pri »Luna«. Glavni trg 24.

m Rokavice, nogavice, Ribarič, Rotovž.

m Preden kupite flanel, obleke, hubertuse, čevlje, koce, odeje, platno itd. se prepričajte o najnižjih cenah v manufakturi Grajske starišarne, Veitinska 10.

m Znižane cene metana. Mestni avtobusni promet v Mariboru je znižal cene metana za pogon avtomobilov od 55 din na 50 din za 10 kubnih metrov. Prav tako se je pocenila preureditev motorjev na metanski pogon za 800 din. Pogon avtomobilov z metanolom je kljub znižanju cen bencina še vedno zelo rentabilen, ker je za 40 odstotkov cenejši, kakor bencinski pogon.

m Smrt kosi. V splošni bolnišnici je umrl v starosti 49 let kleparski mojster g. Franjo Karba. — Na Pobrežju, v Sokolski ulici 15, je umrl 72 letni izdelovalec bičev Vincenc Peric. Naj počiva v miru!

Celje

c Koncert »Celjskega zvonca«. Danes popoldne vsi v opatijske cerkev sv. Daniela, kjer nam bo pevsko društvo »Celjski zvon« priredilo cerkveni koncert pod vodstvom sedanjega pevovodje g. Avgusta Cereja. Veljavnice se dobe že od 2 naprej pri vhodih cerkvenih vrat. Vljudno vabljeni!

Oglejte si najnovejšo pariške frizure, barve las in lasni nakit v izlozbi gledališkega frizerja

R. Grobelnik - Celje

Diploma za frizure. Diploma za barvanje las

c 50-letnica Dijaške kuhinje v Celju. Letos poteka 50. leto, kar deluje v Celju ta dobrodelna ustanova, ki omogoča ozir. olajšuje tolikim dijakom študij in jim daje dnevno kosilo po skrajno nizki ceni ali revnejši tudi brezplačno. Kljub temu pa je kosilo vedno tečno in zašadno ter hrana sveža in zdrava. Zaradi splošne gospodarske krize so dohodki Dijaške kuhinje v zadnjem poslovnem letu znatno padli, potrebe pa stalno naraščajo, tako, da odbor ne more več ugoditi vsem prošnjam. Na obnem zboru je bil med službenimi podan predlog, naj se odpelje k banu deputacija v vrho intervencije, da se banovinska subvencija Dijaški kuhinji, ki se je zmanjšala, zopet zveča. Za proslavo 50-letnice bo Dijaška kuhinja, kateri predseduje g. prof. Josip Kožuh, opustila vsako drugo prireditel ter izdala samo spominski spis.

c Potujoča protiplinska razstava v Celju. Danes ob 11 dopoldne bo na celjskem kolodvoru otvoritev protiplinske razstave, ki bo trajala do četrtka 25. t. m.

KINO DOM - CELJE

21. in 22. novembra »DOLOMITI V PLAMENU«

Prihodnji sporedi:

»POD VARSTVOM TEME« in »PATRIOTI«

c Ljudsko vsenčistiše. Jutri zvečer ob 8 bo v risalnici II. deške osnov. šole predavanje g. Griebacha iz Zagreba, ki nam bo predaval 150 kraških ekloptičnih slik iz hrvaškega Primorja. Velebita in Plitviških jezer. Vabljeni!

KINO METROPOL danes ob 16.15, 18.15, 20.30

bajno lep film idealne vsebine

SESTRA MARIJA

(Schwester Maria) (Aleksander Sved, Camilla Horn) — Ob 10.15 in 14.15 matineja »PREDSTRAŽA V MAROKU«

c Važno shorovanje železniških upokojencev in vdov bo danes, v nedeljo ob 9 dopoldne v gostilni »Pri zelenem travniku«.

c Razprava proti Kačiču in njegovemu tovarišu, ki sta obtožena, da sta raztrgala državno zastavo v Laškem, je trajala danes od pol 10 do 12 dopoldne na okrožnem sodišču. Zaslišanih je bilo tudi več prič, vendar je bila zaradi nujne potrebe še ene priče razprava preložena za nedoločen čas. Razprava je bila zaradi mladostnosti obtoženca Hleblca tajna.

c Smrtna kosa. Na Vrazovem trgu 6 v Celju je zasnila v Gospodu v 66. letu starosti včeraj ob 10 dopoldne zasebnica in vdova ga. Marija Leskovšek, bivša lastnica hiše Mestnega zavetišča. Drago pokojnico so posebno radi obiskovali reveži, saj jih ni nikoli odklonila brez daru. Pogreb blage pokojnice bo v ponedeljek bo 4 dopoldne iz mrlišnice mestnega pokopališča. Naj v miru počiva!

Litija

Prosvetno društvo v Litiji bo uprizarilo v soboto 27. t. m. ob 8 zvečer in v nedeljo 28. t. m. ob 3 dopoldne v dvorani na Stablah veseloigro »Beneški trojčiki«. V letošnji sezoni je ta igra prva. Vloge so v najboljših rokah in ne bo vam žal, če pridete pogledat.

Umrl je v Gradcu pri Litiji posestnik g. Ivan Premk. Pokopan je bil v soboto popoldne ob veliki udeležbi na farnem pokopališču v Litiji. Vernemu in značajnemu možu večni mir! Sorodnikom iskreno sožalje!

Diplomiran je bil na zagrebški univerzi za magistra farmacije g. Božidar Brili iz Litije. — Čestitamo!

Smartno pri Litiji

Higienska razstava bo danes otvorjena v Društvenem domu v Smartnem pri Litiji. Razstava bo trajala ves teden do nedelje 28. novembra. Razstavo je priredilo Prosvetno društvo. Vodil jo bo g. dr. Pirc. Vabimo vse okoliške župnije in Prosvetna društva, da si jo ogledajo.

Pluj

Cerkev sv. Doroteje v Dornovi, podružnica minoritske župnije sv. Petra in Pavla v Pluju, so temeljito popravili. Po pravici povedano so Dornovčani, kakor tudi vsi tisti, ki pripadajo občini Dornova, L. j. Pacinjanji, Velovlačani in Mezgovčani veliko storili za svojo cerkev. Pred nekaj leti so to cerkev povečali s prizidanjem nove kapele, postavili nov veliki oltar, postavili nove orgle, novo obhajilno mizo in druge potrebne reči. Sedaj so pa cerkev na znotraj vso prepleksali in lepo uredili. Barvana je v treh glavnih tonih, tako da njena arhitektura pride do svoje veljave. Vsakdo, ki stopi v ta prenovljeni hram božji, dobi zelo lep vtis. Pleskarsko delo je prevzel in lepo izvršil slikar Omulec Karel iz Sv. Antona v Slov. goricah.

Stridnecni tečaj od 18. do 21. novembra za ptujsko fantovsko okrožje se vrši v Pluju pod vodstvom telovadnega učitelja, ki ga je poslala Zveza fantovskih odsekov iz Ljubljane. Tečaja se udeležujejo načelniki in njihovi namestniki vseh odsekov tega okrožja.

Ure **Budilke**

Srebrnina **Zlatnina**

v veliki izbiri pri

H. SUTTNER, Ljubljana 2

Prešernova ul. 9 poleg gl. pošte

Zahtevajte brezplačni cenik!

Ljubljanske vesti

1 Krznar Filip Bizjak umrl. V Ljubljano je dospelo včeraj žalostno sporočilo, da je v tržaški bolnišnici umrl ugledni ljubljanski krznar Filip Bizjak, ki je imel svoje podjetje na Kongresnem trgu. Kakor je znano, se je g. Filip Bizjak poneorel na dan Vseh svetih blizu Razdrtega, že onstran italijanske meje. Filip Bizjak je na ta dan s svojo družino z avtomobilom obiskal svoj rojstni kraj Vipavo ter grobove svojih sorodnikov, ki počivajo tam. Ko se je vračal z avtomobilom proti Ljubljani, mu je na gladki asfaltirani cesti sprednji avtomobil in se zaletel v bližnje drevo. Ranjeni so bili vsi potniki, člani Bizjakove družine, najhujše pa Filip Bizjak sam. Zlomil si je nogo, polomil rebra, v bolnišnici pa je dobil še komplikacije na pljučih. Neki drug avto je prepeljal ranjence v tržaško bolnišnico. Bizjak je bil v sredo operiran, toda je bil prešlab, da bi operacijo prenesel ter je smuči za poškodbami umrl. Zapuščena gospo Franjo, hčerko Silvo in sina Filipa. Gospa vdova se je takoj, ko je dobila vest o smrti svojega moža, odpeljala v Trst ter bo dala najbrž truplo prepeljati v Ljubljano. Kdaj bo pogreb, še ni znano. Pokojni Bizjak je bil star 52 let ter je bil domaj v Vipavi. V Ljubljani je zadnja leta kot marljiv in podjeten krznarski mojster užival velik ugled. Naj mu sveti večna luč, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

1 Akademski klub montanistov obvešča s tem vso javnost, da se je pojavil človek, ki s ponarejenimi nabiralnimi polnimi nabira pri trdkah in strankah v Ljubljani prispevke za jubilejni »Skok preko koč«, ki bo 7. decembra na Taboru. Ker je omenjeni popolnoma neupravičen za kakršnokoli pobiranje denarnih prispevkov za naš klub, svarimo našo javnost, naj ne naseda nikomur, kdor se ne izkaže z nabiralno polo kluba montanistov, potrjeno od policijske uprave v Ljubljani ter naj vsako sumljivo osebo takoj prijavi najbližjemu stražniku.

1 Ljubljanska narašča. Deževje je temeljito izpralo sneg, ki kar vidno kopni. Ljubljani je močno narasla ter je ponekod že prestopila bregove. Na Barju pa zaenkrat še ni nevarnosti za povodenj.

1 Za skupno proslavo državnega praznika. Včeraj, v soboto, ob 5 popoldne je bil v veliki sejni dvorani mestnega magistrata sestanek zastopnikov ljubljanskih narodnih, telesno-vzgojnih, prosvetnih in gasilskih društev pod predsedstvom mestnega župana dr. Jure Adlešiča. Namen sestanka je bil, da se določi načrt skupne proslave državnega praznika 1. decembra. Bil je navzoč tudi zastopnik štaba dravske divizijske oblasti.

Ježica

Ni še dolgo, ko so ustanovili pri cerkvenem zboru mladinski pevski odsek in bo že danes nastopil s svojim koncertom, ki bo ob 3 pop. v cerkvenem domu. Na sporedu je več pevskih točk in dve veselo-spevolgri. — Danes ledena pa priredi prosvetno društvo ob istem času akademijo, ki bo posvečena našim izseljencem. Poleg govora bodo še deklamacije in pevske točke. — Naša ljudska knjižnica izposoja vsako nedeljo dopoldne poučne in zabavne knjige. Za malenkostno odškodnino si boste z njimi krajšali puste in dolgočasne zimske večere.

Trbovlje

† Gospa Amalija Kocjan. Dne 20. novembra ob četrti na 4. jutraj je dožrpela v ljubljanski bolnišnici gospa Amalija Kocjan, soproga pekarskega mojstra in posestnika v Trbovljah. Neozdravljiva bolezen srca jo je odvzela soprogu, sinčku in sorodnikom. Pokojna je bila najboljša družica svojemu možu in zlasti mamici svojemu petletnemu sinčku. Blago pokojnico bodo pogrešali reveži, katerim je bila prava dobrotnica. Pri njej se je uredilo, da ni vedela levica, kaj je dala desnica. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

»Zposojal je.« Pred par meseci je bilo ugotovljeno, da manjka denarja pri II. rudarski skupini, bratovski skladnici in dinarskem fondu rudarjev. Povsod, kjer so imeli socialisti kaj besede, je bil za blaginjska njihovi glavni zaupnik Hrušovar. Nazadnje je pa manjkalo denarja 29.000 dinarjev. Ker kljub pozivom ni oddal blaginje, je prišla zadeva na dan in pred sodišče. Ker je Hrušovar grozil, da bo spravil na dan še druge stvari, ki sodrugom ne bodo prijetne, je bila zadeva pred sodiščem zelo omljena. Kljub temu je bilo sodišče prepričano, da gre za poverbe in ne za posojanje in je Hrušovarja obsodilo na pet mesecev zapore in dveletno izgubo častnih pravic — a to pogojno —, denar pa mora vrniti v mesečnih obrokih.

Za dovršitev regulacije Globočaka je banska uprava odobrila še kredit 10.000 din. Tako je upati, da bo kljub poznemu času to delo letos končano.

Razdrta pot na Klečko — kdo je kriv? Sosed posestnik pravi, da se je to zgodilo po sporazumu z občino in olupševalnim odsekom. Ker sta ravno ta dva faktorja največ delala in dala za dober dohod na Klečko, postaja zadeva zanimiva z druge strani.

»Dušica Rožmarinca«, film po romanu, ki izhaja v »Slovenecu«, predvaja zvočni kino Društveni dom danes in jutri.

Šmihel pri Novem mestu

Poročila se bo danes z g. Antonom Hudoklimom, mornariškim narednikom-vodnikom, gđ. Marica Kalanova iz priljubljene družine g. šolskega upravitelja v Šmihelu. Gospe Marije, ki je bila ves čas agnilna članica naših društev in cerkvena pevka, želimo obilo sreče.

Razbojnik Urbanč je vzbujal tudi po naših krajih mnogo strahu. V ljudski domišljiji je postal že kar bajna prikazen: zdaj je bilo čuti, da so ga videli v enem kraju, zdaj zopet v drugem. Na njegov račun se je zgodilo celo nekaj neljubih pometov: tako so v nedeljo na ovadbo neke ženske v Kandiji ustavili Urbanču podobnega moža, a se je takoj izkazalo, da je to čisto pošten fant iz Stranske vasi, ki se je vrnil iz Južne Srbije, kjer je služil pri granicirjih in je bil zato malo nenavadno oblečen. Med tednom pa je hodila po Smolenji vasi neka sumljiva ženska in zaskrbljeni ljudje so tudi v njej videli Urbanča. Ko so ji omenili orožnike, je pustila prenočišče in naglo razginila. V četrti zvečer pa se je kot blisk raznesla novica, da so Urbanča prijeli. Tudi naše Podgorje se je oddahnilo, le bojimo se, da bo zopet ušel.

Štiri vagoni koruze je vendarle prišlo na občino. Najbolj prizadetim vsem bo za prvo silo pomagano. Le škoda, da je treba tudi za to podporo šteti denar, 1 din za kg, kar je za naše razmere velik denar. Pa vseeno je bilo veselje gledati gospodarje in gospodinj, ko so se vračali s polnimi vrečami domov; vsaj stradati ne bo treba nekaj časa.

Maribor

m Danes otvoritev umetnostne razstave. Danes se pričenja »Umetnostni teden« v prireditvi mariborskega umetniškega kluba. Uvod v ta teden tvori otvoritev umetnostne razstave članov kluba »Brazdec«, ki bo danes dopoldne ob 11 v kazinski dvorani. Na razstavi so zastopani slikarji in kiparji: Golob Fran, Jirak Karel, Kos Ivan, Mušič Zoran, Sirk Albert in Stoviček Vladimir. Vsi razen Goloba so že stari znanci mariborske publike, ki vsako leto razstavljajo v okviru jesenske razstave »Brazdec«. Letos se nam predstavljajo z novimi deli, ki kažejo zopet znaten napredek mariborske slikarske umetnosti. Letošnja razstava bo po kvaliteti razstavljenih del ena najboljših, kar jih je bilo dosedaj v Mariboru.

Velika izbira blaga
ČEŠKI MAGACIN
vedno najnovejše. Ulica X. oktobra, vogal Barvarske

m Slinšeni red nameščenec Mestnih podjetij, o katerem smo svojčasno obirno že poročali, je banska uprava potrdila ter stopa s tem v veljavo. S službenim redom je sedanja občinska uprava izvršila velevažno delo, uredila je vprašanje nameštstva pri Mestnih podjetjih ter je v tem pogledu pokazala vso širokogrudnost in daljnovidnost. Obnem pa je novi službeni red osembe vreden uspeh mariborske podružnice Združenjih zasebnih in trgovskih nameščenec, ki je pri pogajanjih zastopala organizacijo nameščenecv Mestnih podjetij ter je s svojimi stvarnimi predlogi in večletnim vztrajnim delom veliko pripomogla, da se je to pereče vprašanje rešilo.

m Fantovski odsek II. V ponedeljek 22. t. m. se vrši fantovski sestanek točno ob 8 zvečer v prostorih Aleksandrova cesta 6. Udeležba za vse člane obvezna.

m Prevoz od Koroškega kolodvora na Pobrežje — za 90.000 din. Tovarna svile Thoma je dobila nov ogromen parni kotel, ki tehta 105.000 kg. Ves teden je trajal prevoz tega velikana s Koroškega kolodvora v tovarniške prostore na Pobrežju. Veljal je ta prevoz lepo svoto 90.000 din.

m Konjunktura za svilo. Tovarna svile »Jugoslavica« v Mariboru zopet povečuje svoj obrat ter bo dozdala nekatere nove objekte. Konjunktura za svilo je letos zelo dobra v nasprotju s konjunkturo bombažnega blaga, ki je letos slabša, kakor lansko leto.

m Prošnja za mestni avtobusni promet. Stanovaleci ob prog št. 1 prosijo, naj bi se zopet uvedle vožnje avtobusa ob tričetrt na 7 jutraj od Delavske ulice, kakor so do nedavnega bile. S tem avtobusom imajo nameščenci tekstilnih tovarn v Melju, ki morajo biti že ob 7 v pisarnah, direktno zvezo z meljskim avtobusom. Morda bi se dalo urediti tudi tako, da bi avtobus št. 1 potem kar nadaljeval vožnjo v Melje. Avtobusi vseh ostalih prog št. 2, 3 in 4 so že ob tričetrt na 7 na Glavnem trgu, le prog št. 1 dela sedaj izjemno dasi bi bilo za vožnjo s prvim avtobusom gotovo dovolj interesentov.

m Nenavadna nesreča. V delavnicah drž. železnice so montirali nov ogromen brusni kamen, ki je imel nad 1 meter v premeru. K sreči so kamen s potrebno previdnostjo preskusili, kar je preprečilo usodno nesrečo. Komaj je kamen prišel v pogon ter je dobil primerno hitrost, že se je razletel ter so veliki težki kosi kar brizgnili na vse strani po prostoru. Če bi bil sedel pri kamnu že brusar, ki ga gotovo doletela strašna smrt.

Po 23 letih zopet v domovini

Izpod carja pod sovjete

Po pripovedovanju ruskega ujetnika Andreja Jelenca iz Smlednika

Takrat je bila vojska. To je tako huda reč kakor kuga ali pa lakota. Takrat so vse moške notri v tisti. Jelenca Andreja ali po domače Kobilarjevega, ki je doma na številki osem v Zavrhu pri Smledniku, so poklicali in je moral iti. Nabasan nahrbtnik mu je jezdil na hrbtu, kakor tolikim drugim, oči so mu uhajale nazaj na domačijo, ko je odhajal, kakor vsem. Nekaj tednov mu je še manjkalo do dvajsetih. Če je kdo domače vprašal, kam je šel Andrej, so dejali: »Notri so ga vzeli.« To je bil tista leta edini in ves naslov. Od tu pride nazaj ali pa ne pride. Nekateri so prišli po desetih letih, nekateri ne bo več, Kobilarjev Andrej pa je prišel po 23 letih.

Andrej Jelenec, njegova žena ter sinovi: Fjodor, Nikolaj in Janez. Starejša dva sta sinova iz prvega ženinega zakona.

Začelo se je v Galiciji v »Krepatih«. Zima je bila, da je vse pokalo. Snega nad dva metra, v zametih pa skoraj ni imel dna. Na dan 19. svečana 1915 pri mestu Galiciji je ruska vojska obkolila en del 17. regimenta in ga zajela. Med ujetniki je bil tudi Kobilarjev Andrej. Oktobra 1914 so ga Avstrijci »notri vzel« in poslali s svojo vojsko v Galicijo, sedaj so ga že imeli Rusi, ki so ga z vsem transportom poslali nekam notri v veliko Rusijo.

Pri županu za hlapca

Najprej so jih gnali proti Kijevu v Ukrajini. Največ so hodili peš in gazili tisti veliki sneg, tu in tam so jih potegnili tudi z vlakom naprej. Iz Kijeva so jih brž poslali v posameznih skupinah še notri v Rusijo, čez Ural v Sibirijo. Do Kijeva je imel Kobilarjev Andrej še nekaj slovenske družine med ujetniki, tam pa so jih razdelili in potem je taval vsa leta večinoma sam po Rusiji, le tu in tam je naletel tudi pozneje še na kako skupino Hrvatov ali Čehov, Slovencev pa je videl zelo malo. Njega so poslali proti reki Išim v mesto Petropavlovsk v akmalinski oblasti na oni strani Urala, od tam pa takoj v vas Bugrova, kjer si je tamošnji »volostnoj staršina« (župan) požel hlapca, najcenejši pa je bil takle ujetnik, ki mu je umreti edina pravica. Tu je delal na polju do 15. oktobra leta 1915. Življenje je bilo sedemkrat boljše kakor na fronti, pa nič koliko slabše kakor doma. Delal je in jesti je dobival, tudi oblekli so ga toliko, da je mogel med ljudi. Bugrova je takrat bila vas, ki je imela okrog 450 števil. »Pomeščikov« (grščakov ali veleposesnikov) tu ni bilo. Tudi ni bila zemlja, sama rodovitna ravnina, ki ji ni konca (step), tako natično izmerjena in zapisana, kakor pri nas. Njive tam nimajo meja. Še o cestah po polju ne veš, kje se začne in kje se konča. Ob suhem vremenu se še vozi nekako po onih tirih, ko pa se zemlja razmoči in se je treba izogibati blatu, pa si lahko daleč v stran iščeš trdnjših tal. Vsak je imel toliko zemlje, kolikor jo je pač mogel s svojo družino in živino obdelati. Tu, kjer je zemlje za vse dosti, ni takega pohlepa po zemlji, kakor pri nas, kjer je za vsako ped tudi pravda, če ravno tako pride. V tej pokrajini je bilo od vasi do vasi do 25 km, vsaka vas živi svoje življenje in nima skoraj nobene zveze z ostalim svetom. Za državo so vedeli po tem, da so ji davek plačevali po merah od bogve kdaj, sicer pa car ni bil siten in ni gledal na vsako ped. Za vojsko niso vedeli nič, samo ujetnik je bil v vasi in po tem so slutili, da nekje nekaj mora biti, kje pa je to in kaj se godi, je bilo pa vsem neznana dalja. Ljudstvo je bilo popolnoma neizobraženo, v vasi nobenega časopisa, nobene šole, nobene knjige, samo ena cerkev s »popom«, pa še to je spadalo bolj k navadam in narodni noši kakor pa k življenju.

V tej vasi je torej Kobilarjev Andrej preživel poletje leta 1915. Obdelovali so polje in živele od njega. Orali so s plugom, stroje so imeli samo za žetev in košnjo. Vendar pa se je tu še nekako živel, zemlja ni skopa, ljudje tudi ne, bil je tisti blaženi »naš vsakdanji kruh«.

„Karabaš“

V oktobru 1915 pa je ujetniško nadzorstvo vzdignilo Andreja s te kmetije — kaj bo župan hlapec čez zimo, ko še domači samo čepe po hišah — in ga poslalo nazaj v ujetniško taborišče v Išim-Tobolsko, da bi ga porabili za kako delo. Tam pa je kmalu zbolel in je bil bolan cela dva meseca. Ko si je toliko opomogel, da je bil zopet poraben, so ga konec leta 1915 poslali z ujetniškim transportom v tovarno Karabaš na Uralu (v oblasti Jekaterinburg). Tu so bila velika podjetja neke angleške družbe, ki je za izrabljanje zemeljskih bogastev ustanovila celo mesto. Imela je osem rudnikov, ob vsakem

pripadajoče tovarne, veliko lesno industrijo z žagami in vsemi drugimi napravami, velikanske gozdove, skratka, bila je gospodar svojega kosa Urala. Vas naselbina, ki je leta 1916 štela okrog 35.000 ljudi, je bila last tovarne. Stanovanjske kasarne za delavce, trgovine, gostilne, elektrarne za razsvetljavo — vse je tovarna in brez nje Karabaš ni. Najvišji oblastnik naselbine je »direktor« tovarne, ki ima svoje uradnike v tovarni, ki so podoblastniki naselbine.

Kobilarjev Andrej je bil prideljen tovarni za topljenje bakrene rude in je ostal na tem mestu do leta 1921, do konca tovarne in naselbine. Delo je bilo težko, saj vemo, da ujetniki nikjer fizola ne prebirajo. Delali so po 12 ur na dan, ob nedeljah in praznikih tudi po 16, ker bog te naselbine je bil zaklenjen v železnih blagajnah tovarne. Družba je sicer tudi za ujetnike plačevala tako kakor ruskim delavcem, toda preden je denar prišel do posameznega ujetnika, se je že zelo omel. Vse stopnje, po katerih je šel ta denar, so jim utrgovale, za obleko, za hrano, za razna popravila itd., da konec koncev ni bilo drugega kot borno življenje. Pritožiti se pa nimaš kam, potožiš lahko ljubemu Bogu, če znaš. Bog pa na tem svetu nima take izvršne oblasti, ki bi na prvi klic skočila na noge, ker Bog ne plačuje vsake sobote. Ruski navadni delavci pa so dobivali po 90 kopejk na dan, pri peceh pa po 1 rubelj 5 do 1 rubelj 25 kopejk na dan. Ob tej peči sicer ni nihče obogatel, živel se pa je. Prvo vrstna moka je bila takrat 1 rubelj 20 kopejk t »pude« (16 kg), slakor 18 kopejk t funt (nekaj manj kot pol kg) ali 45 kopejk t kg. »Mohorka« (najnavadnejša vrsta tobaka) je bila 1 rubelj t kg. Seveda si more delavec vse to nabaviti samo v trgovini tovarne, ker noben drug trgovec ne pride v to gostoto samoto, oziroma ga »direktor« tudi ne pusti, da bi hodil sem konkurenco delat. Tako je denar leta in leta krožil vedno okrog iste blagajne: pri enih vratih ven, pri drugih notri.

Sapa sovjetske revolucije

Tako je Kobilarjevemu Andreju potekalo ujetniško življenje v tej naseljeni pušavi sredi Urala v letih 1916, 1917 do revolucije in še po revoluciji nekaj let. O komunizmu ta naselbina ni nič vedela, vsak si je želel tu čim prej pristradati toliko, da bi mogel ven s kako zalogo v žepu, ujetniki pa itak nimajo drugega programa kot: nazaj v domovino, v svobodo. Kadar pa ta program splava po vodi, je pa vsega konec, potem pa še živiš tja do smrti. Tu niso nič vedeli, kdaj in kje se je začela tista strašna revolucija, ki je prelila toliko ruske krvi in vrgla v blato svetinje velikega ruskega naroda, da je narod izpod carja prišel pod žido. Ko je v naselbini zmanjkalo živeža, so šele spoznali, da je nekje nit pretrgana. Ker od nikoder ni bilo nobenega glasu o državi, naselbina pa je že po malem začela lezti na vse strani, se je ustanovila neka »navremena ohrana« (kakor pri nas ob prevaru »narodne straže«), v katero je stopilo nekaj delavcev iz tovarne. Kmalu nato so nastali tudi razni »komiteti« (odbori), oblast nad ujetniki je prešla na »komitet robočih kristjanskijh i soldatskih deputatov«, ki je ujetnike še strožje vzel pod nadzorstvo kakor pa so bili prej, le hrane jim ni mogel dobavljati. Nekaj več svobode so imeli le Čehi, ki so znali priti naprej in so imeli neko skupnost, zato so tudi imeli svoje zastopnike v teh »komitetih«. Pa to še ni bil noben komunizem, samo nek poskus začasnih oblasti poleg prejšnje oblasti, ki je bila zaradi nereda nekoliko zbegnena. Šele okrog leta 1920 se je šele začelo govoriti o »partijcih« in o komunizmu. V naselbini namreč ni bilo nobenega časopisa, nobene zveze z Moskvo, zato nihče ni vedel nič točnega. Ko je okrog 250 rdečih vojakov ob umiku rdeče armade pred belimi ško skozi Karabaš, so spoznali, da je nekje nekaj vojski podobnega, kdo za koga in kdo proti komu, to so bila pa ugibanja in stalen predmet pogovorov. Vendar pa je bila naselbina že nemirna. Tovarne niso več tako v redu delale, zato tudi rednega zaslužka ni bilo, nekateri so že odkapljali ven in šli delat revolucijo, življenje se je razhajalo in se spomladi leta 1921 ustavilo. Tovarne so obstale, Angleži so šli nekam proč in Karabaš je umrl. Ujetniki, kolikor jih je še bilo, so ostali brez gospodarja, izgubili se je. Tako je ta velika naselbina počasi ugašala, da človek sam ne ve, katerega dne in katerega leta je zares ugasnila.

„Verbovščik“

Tako je Kobilarjev Andrej ostal sam sredi lenega nereda, ki se narobe tudi imenuje »zlata svoboda«. V neredu lahko vtakneš roke v žep in žvižgaš praznemu želodcu in žepu, v urejeni svobodi moraš pa nekaj pametnega početi. In Andrej je vtaknil roke v žep in pogledal okrog sebe, kam sedaj. Nič ni vedel, ali svet zunaj območja njegovih oči še stoji ali ne. Do 1918. leta je bil pisaril domov in iskal zveze s svojimi, pa ni bilo nobenega glasu. Tako ni vedel, ali je že konec vojne ali Zavrha ali vsega slovenskega sveta. Ostal je sam, kakor Bog brez brata.

Namenil se je iz Urala ven, proti Čeljabinsku, ki je kakih 90 km od mrtvega Karabaša. Držal se je proge, kadar je kje kak vlak odpeljal pod bogve čigavim vodstvom, se je prilepil nanj. Nihče ni vprašal, kdo si in kam greš, ali imaš vozovnico ali ne. Bila je »zlata svoboda«, v kateri pogineš kot pes za plotom, če ti komolci omagajo.

Tako se je priril do Čeljabinska. Tu ga je našel neki »verbovščik«, ki je nabiral ljudi za delo v zlatih rudnikih blizu Irkutsk. Nabral je že cel vlak ljudi brez doma, družin brez trdnega kota, vlak ljudi, ki se z otroki in bisagami preplujejo iz kraja v kraj, kakor megle na jesen, in iščejo trdne opore. Andrej se je uvrstil med ta pošteni svet in se prijavil za delo, da bi živel od svojih rok. Vsakemu izmed teh je »verbovščik« pred odhodom dal nekaj denarja — vnaprej izplačana plača — ki bi zadostovala za hrano na prevozu od 5 do 6 dni. Tako je vlak odpeljal iz Čeljabinska proti Irkutsku. V Omsku bi morali dobiti novo denarno zalogo za pot naprej, toda »verbovščik« je izginil z vsem tistim denarjem, ki mu ga je dala tovarna za nabrane delavce. Vlak jih je brez njega še odpeljal naprej v mesto Novosibirsk (prej Novonikolajevsk) v tomski oblasti. Tu pa nihče ni več vedel, kaj s te množico in vlak so zapeljali na mrtvi tir. Dva dni

so v vlak z rusko potrpežljivostjo čakali, kaj bo, kdaj bo prišel tisti »verbovščik« in kaj odredil, pa ga ni bilo od nikoder. Nato je pa le šlo nekaj moških vprašati na postajo, kaj bo, pa ni nihče nič vedel. Kobilarjev Andrej in še nekaj moških iz istega vagona so šli v mesto vsak za svojim kruhom. Čez nekaj dni je bil pa vlak že ves prazen, vse se je razšlo, kakor je kdo vedel in znal.

V Belojarki

To je bilo oktobra meseca leta 1921. Andrej je našel delo na neki državni žagi, kjer je pod sovjetskimi ravnateljem delal po 8 ur na dan za 1 funt kruha. Tako seveda dolgo ni mogel živeti in si je po treh mesecih že prebral. Šel je na drugo žago, ki je bila tudi že podržavljena, kjer je dobil delo in se tudi pogodil za plačo. Takrat so imeli neki vmesni denar, vsaka pokrajina svojega, stari carski rubelj je bil pa čez vse, samo bilo jih ni. V tem denarju se je šlo samo na milijone in milijarde; Andrej je zaslužil blizu dveh milijonov na mesec. Ravnatelj te žage je bil iz starega ruskega plemiškega rodu, ki se je potuhnil in tako ušel boljševikom, ki so ves ta zard hoteli poklati. Pri njem je živel tudi njegov oče, general v carski vojski, ki se je pa še bolj potuhnil. Se pisati in brati ni znal, čeprav je imel vojno akademijo za seboj. Tu je Andrej živel in delal za tisti papirnati denar, ki ni imel nobene prave kupne moči. Gospodar mu je tu in tam dal kak kos svoje ponošene obleke, da je še nekako šlo. Leta 1922 pa je bil ravnatelj prestavljen na neko podržavljeno kmečko posestvo v vasi Belojarka in Andrej je šel z njim. Toda že čez dve leti so ga prestavili nazaj v Novosibirsk, Andreju pa je bila bolj všeč kmetija in ni šel več z njim. Našel je delo pri nekem kmetu v vasi in je pri njem ostal do 1927. leta, ko je njegovo življenje steklo na drugi tir.

Belojarka je samotna vas sredi neskončne ravnine, ima kakih 150 števil. Vas nima ne šole, ne pošte, nobenega časopisa ali knjige v vasi, do prve železniške postaje je 35 km (Maškovo), prvi »pop« pa je bil v vasi Dubrovina, do katere je 10 km. Vas je živila neko svoje življenje in ni vedela ne za vojsko ne za boljševike. Življenje je teklo daleč proč od nje. Navade in narodni običaji so poživiljali leto, praznike pa so praznovali po hišah pred ikonami. Nihče ne ve, kaj je vera, kaj samo vražo, kaj kletev, kaj blagoslov. Zemlja daje kruh, živino so ukrotili že neki prejšnji rodovi, tako da sedanjí rod nima posebnih vprašanj. Bolezni se zdravijo po izkušnjah, konec življenja je pa itak smrt. »Ničeno«. Kadar je umrl kak bogatejši kmet, so njegovi morda poslali po »popac« v Dubrovino in ga pripeljali v vas, da je rajnkega z obredi pokopal, revnejšega pa so zagrebli sosesčani sami po starih obredih, o katerih pa nihče ne ve, ali so molitev ali bogokletstvo. Vas pa je sicer trezno živila, »vodak« (žganje) je prišla v promet šele leta 1926., med vojno so bile vse take tovarne ustavljene. V tem času je bila trgovina še svobodna in si lahko za svoj denar blago še izbiral, kolikor je v taki vasi mogoče.

Sapa sovjetske države

V tej vasi je torej Andrej živel tja do 1. 1927., ko je moral zopet na pot. Šel je proti Tomsku in se ustavil v vasi Bibejevo. Tu je pri nekem kmetu zopet našel delo, pozneje se je oženil z vdovo Evfrozino Suksin, ki je imela po rajnkem možu nekaj malega domačije. Tako je Kobilarjev Andrej prišel do novega doma. Priženil je hišo in nekaj zemlje, enega konja in eno kravo. Plemenita in v vseh trpljenjih preizkušena žena mu je odprla pot v novo življenje. Sedaj šele je postal človek, ki ima dom in domovino, svoj naslov, Rus, vse doslej je bil samo ujetnik. Z obema otrokoma iz prejšnjega zakona, Nikolaj in Fjodor, sta gospodarila in kmetovala, da se je domačija v nekaj letih znatno dvignila. Dokupil je enega konja in eno kravo, da je bil že kar nekaj posestnika. Leta 1928. je prišel na svet prvi otrok iz tega zakona, ki so ga krstili na ime Janez, edini Janez v vasi.

Nekako do leta 1933. je še šlo. Bila je sicer že nova, sovjetska oblast, toda se še ni povsem uveljavila, komunizem še ni bil do konca izpeljan. Cerkev so sicer že odpravili, za drugo pa še niso imeli časa. Za cerkev se jim je najbolj mudilo. Poroka je že bila obvezno civilna, na zapisnik na občini, potem si se pa lahko tudi še cerkveno poročil. Tako sta šla Andrej in Evfrozina po sestavitvi zapisnika še v cerkev, pravoslavno seveda, kjer sta se cerkveno poročila. Z letom 1933. pa je začela država izvajati svoj komunizem in pritisniti na doslej svobodne kmete. V ljudski govorici so bili sicer boljševiki že splošni znani, kaj pa je komunizem, pa nihče ni točno vedel. Sedaj pa so »bhatorki« (barabe, ki jih je v vsaki vasi po nekaj) postajali čimdalje bolj drzni in oblastni, kmalu je njihova družba dobila uradno ime »selsovjete« (vaški svet) in pisarno. Nova občinska oblast je bila tu, prejšnji voditelji občin, katerim je bil na čelu že omenjeni »volostnoj staršina«, se za oblast niso ravnali in so se umaknili na svoje kmetije. Oblastni »selsovjete« pa je začel izvajati »kolhoze«. Najprej so agitirali med kmeti, naj se odpovedo svoji zemlji, da bo vsa vas skupno obdelovala in bo obdelovanje bolj enostavno in pridelavek večji. Ker pa na to pesem kmetje niso nič slišali, je »selsovjete« poslal zdaj temu zdaj onemu uradno pisanje, da mora oddati državi kravo, konja, prašiče, to ali ono orodje, kar je »selsovjete« oddal »rajonskemu komitetu«, ta pa bogve kam. Tako so se lotili najprej najtrdnjših kmetov. Ko so ga tako obrali, da sam ni mogel več naprej, ker ni imel s čim obdelovati svoje zemlje, je bil že »kolhoznik« in »selsovjete« je sporočil nadrejeni oblasti, da je toliko in toliko kmetov pristopilo v kolhoz. Če se je kdo le preveč na glas upiral, so ga poslali s transportom v internacijo, v kako daljino in samotno taborišče. In v vasi so ljudje rekli, da so ga poslali »na blag svetih«, to je toliko kakor: nikoli več ga ne bo nazaj. »Blag svetih« je daleč, od tam se pride samo še na oni svet. Ko je bila vas tako preluknjana, ko so iz nje izginili ali v nastajajočem kolhozu po sili razmer utonili najuglednejši vaščani, je bila že krotka. Počasi je vsa zemlja vaščanov državná, le hiše so še njihove za stanovanje, prodati jo sme le takrat in le tistemu, če »selsovjete« dovoli. Toda od hiše je treba plačati davek, tudi od krave, če si jo je kdo pridržal.

Ruska družina brez očeta. Oče je po ustanovitvi kolhoza odšel neznano kam in pustil ženi 7 otrok.

Kolhoz

S kolhozom nastane v vasi nova oblast, go-spodarska, dočim je »selsovjete« zgolj civilna. Na vrhu te oblasti je »predsedatek«. Spomladi »selsovjete« kot civilna oblast razglaši, koliko mora kolhoz posejati (»plan poseva«) in koliko pridelkov bo moral v jeseni dati državi in »predsedatek« mora to izvesti. Na setev se ne gleda toliko, pač pa na žetev. V jeseni mora država dobiti svoj delež do zadnjega jajca kolhozovih kur, do zadnje mere pšenice, do zadnje kile mesa. Na dajstvah kolhozov namreč sloni ves državni proračun in če bi se enemu prizaneslo za malenkost, bi se to v osrednji blagajni, poleg katere sedi žid, poznalo na milijone in milijone. Kolhozi in na isti način organizirana industrijska podjetja morajo financirati vse, kar sovjetska Rusija počne znotraj svojih mej, v Aziji, v Španiji, v Franciji, v Sloveniji, vse svetovno »preporoditeljstvo« komunizma mora vzdrževati ta zemlja. Seveda so zato v »selsovjete« in v vodstvu »kolhozac« samo komunisti, v nadrejenih oblastih prav tako, do vrha. Goni pa ta strašni motor tisti večni »oče lažič«, Protibog, ki deluje v vseh časih.

»Predsedatek« razdeljuje kolhoznikom, bivšim vaščanom, delo in polje. »Ščetrovde« vodi pisarno kolhoza, »brigadir« je na polju pri ljudeh in zapisuje, kdaj je kdo prišel na delo in koliko je delal. Očeta, matere, sina, hčere komunizem ne pozna, čeprav tudi komunisti ne morejo uiti ven iz človeške narave.

Dela se »od temna do temna«, če pa se »predsedatek« hoče izkazati in si pridobiti milost pri višjih, pa tudi cele noči, pri kmečkem delu je izgovor vedno dosti. Taka gorečnost v priganjanju se imenuje »stahanovstvo«. Kolhoz ima svoje hleve, svoje svinjake, če jih ima, sicer je pa živina razdeljena po hlevih bivših vaščanov. Jeseni se pridelek deli. Najprej je na vrsti država, kar je bilo spomladi ukazano, to je treba jeseni dati, to je za program sovjetske Rusije in komunizma. Druga je setev za drugo leto, za seme, tretji je »zapasni fond«, zaloga za primer toče, povodnji, slabih letin, četrta je živina kolhoza, kako svojo rediš, če si bil toliko nezaveden, da si si jo pridržal, je tvoja reč, peti pa je kolhoznik, bivši vaščan. Deli se ta ostanek po knjigi »brigadirja«, po delovnih dneih in urah. »Može« dobi za svoje dni, »žena« za svoje; da bo pa mati mogla čimveč delati, imajo večji kolhozi, taki, ki jih kažejo odličnejšim tujcem, posebne otroške domove, kjer rede otroke od 6 mesecev do 8. leta, če jih pa oče in mati moreta preživeti, pa še bolj prav. Kolhozi imajo svoje kuhinje, v kaki večji hiši bivšega vaščana, če moreš sam gje kaj ukrasti in si skuhati, tudi prav, samo glej, da ne spoliš »na blag svetih«. Tudi kako obleko da »predsedatek«, sicer imaš pa pravico strgan hoditi. V boleznih ti pomagajo kolhozniki, če so dobri, če ne, imaš pa pravico za plotom poginiti. Svoboda, zlata svoboda, še pogineš lahko! Večji kolhozi, tisti, ki jih razkazujejo tujcem, imajo tudi bolnišnice, toda te so daleč in ne računaj nanje. Na stara leta hodiš v kuhinjo kolhoza, če je »predsedatek« dober s teboj, če ne, živiš pri kolhoznikih, dokler te morejo živeti. Glavno je, da komunizem zmaga v Rusiji, v Španiji, v Franciji, v Aziji, v Afriki, v Sloveniji, glavno je, da bo vsa svet neke vrste »kolhoze«, glavno je, da komunizem izpolni svoje židovsko svetovno mesianstvo, če ti ni prav, lahko pogineš. Ko umreš, te bodo slavili, da si padel v borbi za demokracijo in proti fašizmu. Komunizem je stroj, ki ga žene hudčič.

Zemljo obdelujejo s traktorji, z živino, z ljudmi, kakršen je pač kolhoz. V večjih kolhozih se ubijajo tudi s traktorji in kolneje okrog njih, prva mehanizirana delavnica je daleč in tako se večkrat zgodi, da stoji ta galeja sredi polja in s konji orjejo okrog nje. Kolhozom so tudi predpisali preveč zemlje, da ne morejo vse obdelati in tako je pridelok vedno manjši, kakor pa so ga naračunali v pisarnah. In jeseni je v kolhozih bogopomagal. Država hoče imeti svoje, vzeti pa ni odkod, pozimi in spomladi je pa lakota, če niso kolhozniki med letom dovolj nakradili in skrili.

Nazaj v domovino

Kobilarjev Andrej in z njim še kakih osem gospodarjev v vasi Bibejevo niso šli v kolhoz, upirali so se, dokler so se mogli. Andreju so leta 1934 vse zaplenili in potem se ni mogel več upirati. Leta 1931 pa je dobil zvezo z domom, zvezel, da njegovi domači še žive. Ko je po zaplembi domačije zopet stal s svojo družino pod milim nebom, je začel misliti na povratek v domovino. Te misli sicer nikdar ni opustil, toda sedaj je šlo zares. Da bi ne šel »na blag svetih«, je šel v Novosibirsk, kjer se je hotel preživeti, dokler ne pridejo papirji za odhod. Po dolgem iskanju — v vasi Bibejevo so bili takrat že vsi kmetje v kolhozu — je dobil delo na stavbi, ki jo je gradil »KRAJFUC« (krajevnoje finančno upravljenje), kjer je delal po 8 ur na dan kot zidar, 8 ur pa kot nočni paznik na isti stavbi, samo da bi si čim prej prislužil toliko, da bi zmogel pot. Letos 17. oktobra so tisti zaželjeni papirji prišli in 22. oktobra ob 12 so sedli v »poštovni voz«, četrty razred, in se odpeljali proti Moskvi. Iz Moskve potjo proti Varšavi, na meji natančen pregled, nato proti Bratislavi čez Dunaj in 1. novembra 1937 so mu v Mariboru udarili v njegov potni list žig: »Ulaz, komisar po-granične policije«, 3. novembra pa v uradu občine Šmartno pod Šmarno goro žig »Prijavljene«. Prišel je nazaj v Zavrhu pri Smledniku in oče se ga ne more nagledati. Ko je odšel, mu še ni bilo 20 let, danes jih ima 43.

Mi želimo njemu in njegovi družini, zlasti ženi, ki se je s trpečim srcem poslavljala od svoje trpeče domovine, da bi tu našli — domovino!

Za mobilizacijo kmečkih terjatev

Krediti Poštne hranilnice zadrugam, Narodne banke bankam

Glavni ravnatelj Poštne hranilnice g. dr. Nedeljković je pred svojim odhodom v Zenevo na zasедanje finančnega odbora Zveze narodov, katerega član je, izjavil alodeče:

Poštna hranilnica da do 50% tek. računov in obveznic

Poštna hranilnica bo odprla kredite kmetijskim zadrugam in njih zvezam. Krediti bodo v tekočem računu na podlagi akcepta dotične zadruge ali zveze. Kot supergarancija za te kredite bodo služile terjatve, katere imajo zadruge pri Priv. agrarni banki (na tek. računu) na podlagi portfelja kmetijskih menic in obveznic in na podlagi 3% drž. obveznic katere bodo zadruge in zveze dobile od države potom Priv. agrarne banke za dopolnilno kritje tistih zneskov, kateri jim bodo odobreni na tek. računu pri Priv. agrarni banki.

Po izjavi g. dr. Nedeljkovića bo dajala te kredite Poštna hranilnica kmetijskim zadrugam in njih zvezam, da bi na ta način prišlo hitreje do dela svojih denarnih sredstev, ki bi drugače ostala zamrznjena na daljši rok in bila izplačana šele postopno v 14 letih. Na ta način bodo prišle do razpoložljivih sredstev in bodo mogle izplačevati svoje vlagatelje in upnike.

Po mnenju g. dr. Nedeljkovića niso pretirana pričakovanja, da bo nekoliko sto milijonov dinarjev, katere bo dala tako Poštna hranilnica, imelo dobre posledice za gospodarsko življenje, kar je še posebno važno poudariti v zvezi z akcijo Narodne banke za mobilizacijo kmetijskih terjatev delniških bank.

Narodna banka i Poštna hranilnica bosta ocenjevali vsako prošnjo individualno in bosta take kredite odobraval, če se izkažejo ti krediti za koristne celoti z ozirom na funkcijo, katero vrše posilci v našem gospodarskem življenju. Nadalje bosta pri odobravanju kreditov upoštevali tudi solidnost zavoda, odn. zadruge, ki prosi za kredit, kakor tudi podlago, katero dajejo za posojilo. Poleg navedenih terjatev Agrarne banke in 3% obveznic se morajo v dopolnitve kritja ponuditi tudi drugi vrednostni papirji, hipoteke, menični portfelji itd.

Obrestna mera za te kredite bo 3% čisto. Posojilo se bo vračalo samo iz dohodkov zastavljenih vrednosti. Višina kredita bo šla do 50% imenskega zneska zastavljenih terjatev pri Agrarni banki in zneska 3% obveznic, če se tudi te zastavijo obenem s terjatvami v tekočem računu.

Sporočilo Narodne banke

Narodna banka je izdala naslednje obvestilo, katero v naslednjem doslovno prinašamo:

»Guverner Narodne banke g. dr. Radosavljević je na koncu preteklega meseca izjavil, da je Narodna banka na seji svojega upravnega in izvršnega odbora dne 29. oktobra sklenila, da bo denarnim zavodom v državi odobraval posebne meje za eskont po 3% obrestih in s supergarancijo v 3% obveznicah in terjatvah pri Priv. agrarni banki in sicer v svrhu oprostitve malih hranilnih vlog.

Narodna banka je takoj po tem začela s tehničnimi pripravami za izvršitev odlokov uprave in z izdelavo potrebnih navodil za svojo službo. Ta navodila so že gotova in poslana vsem podružnicam.

Po teh navodilih bo Narodna banka denarnim zavodom, onim, ki so pod zaščito in onim, ki se ne koristijo z zaščito, odobraval posebne meje za eskont v svrhu izplačila malih hranilnih vlog, v prvi vrsti do 10.000 din. Narodna banka bo te meje za eskont odobraval po 3% obrestih s supergarancijo v prvi vrsti 3% obveznic, izdanih na podlagi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, nadalje bonov Priv. agrarne banke in cediranih terjatev pri tej banki na podlagi izročnega g. kmetijskega portfelja. Meje za eskont bodo odredene, ko bodo izpolnjeni predpisani pogoji. Za zavode pod zaščito je pogoj, da sklenejo meritorni sklep o oprostitvi (iz sredstev tega kredita) svojih vlog do 10.000 din ali manj na dan predno za zaščito. Z ozirom na pogojeno supergarancijo bo Narodna banka pri teh mejah za eskont liberalnejša v tolmačenju predpisov Pravilnika o kreditiranju, v kolikor se ti predpisi nanašajo na formalnosti za izkoriščanje posojil, kar bo izkoriščanje v veliki meri olajševalo.

Poleg teh specialnih mej za eskont za izplačilo vlog bo Narodna banka v posameznih opravičenih primerih odobraval za normalno poslovanje denarnih zavodov in ustvaritev močnejše likvidnosti redne meje za eskont ali povečala dosedanje, seveda s supergarancijo v terjatvah Priv. agrarni banki in v 3% obveznicah. Pri teh posojilih bo v veljavi redna stopnja za eskont, t. j. 5%, toda z ozirom na supergarancijo se bo tudi v teh primerih postopalo liberalnejše v tolmačenju omenjenih predpisov bančnega pravilnika o kreditiranju.

Podružnicam je izdan nalog, da od denarnih zavodov, potem ko bodo izpolnili svoje predpisane pogoje, morejo sprejemati prijave za odobritev rednih mej za eskont ali povečanje dosedanjih z določeno supergarancijo. Za vsa potrebna pojasnila se morejo zavodi obračati podružnicam banke in inšpektoratu centrale.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Pucenih dne 11. novembra t. l.: Biki I. vrste 6 do 8,50 din za 1 kg, II. vrste 5 din, III. vrste 4,50 din; telice: I. vrste 6—6,50 za 1 kg, II. vrste 5 din, III. vrste 4,50 din; krave I. vrste 4,50 din, II. vrste 3,25 din, III. vrste 2,75 din; teleta I. vrste 6 din, II. vrste 5 din; prašiči špoharji 8,50 din, pršutarji 7,50 din; goveje meso I. vrste 12 din, II. vrste 10 din, III. vrste 8 din; svinjina 12—14 din, svinjska mast 18 din, slanina 16 din; čisti med 20 din za 1 kg. — Pšenica 190 din za 100 kg, rž 180 din, oves 140 din, koruza 130 din, fižol 200 din, krompir 70 din, seno 40 din, slama 20 din; jabolka I. vrste 180 din za 100 kg, II. vrste 120 din, III. vrste 80 din. Pšenična moka 325 din za 100 kg, koruza moka 250 din za 100 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Gradovem pri Logatcu dne 15. novembra t. l.: voli I. vrste 6 din za 1 kg, II. vrste 5,75 din, III. vrste 5,50 din; telice I. vrste 6 din, II. vrste 5,75 din, III. vrste 5,50 din; krave I. vrste 5 din, II. vrste 4,50 din, III. vrste 3,25 din; teleta I. vrste 6 din, II. vrste 5,50 din; prašiči špoharji 9 din, pršutarji 7 din; goveje meso I. vrste 12 din, II. vrste 10 din, III. vrste 8 din; svinjina 12—14 dinarjev, svinjska mast 18 din, slanina 16 din. — Goveje surove kože 13 din za 1 kg, telečje 15 din, svinjske 10 din.

Sport

Jadran : Hermes

Z začetkom ob 14.15 se nadaljuje borba za podvezne točke na igrišču »Jadrana« v Kolenji, ki bo razčistila vrh tabele ter dala podveznega prvaka Obadva imenovana gojila lep, fair in koristen nogomet, ter spadata med »elitno ljubljanskih klubov«. V kolikor mora »Jadrana« nastopiti z rezervno obrambo, bo skušal nadoknaditi s prednostjo demagega igrišča, kljub temu, da Hermes no lastnih prognozah velja za sigurnega favorita. Hoče se namreč temeljito revanžirati za poraz na lastnem igrišču. V kolikor enemu ali drugemu uspe, bomo videli v nedeljo na travniku.

Vsi ljubitelji lepega športa vabljeni!

SK Mars : SK Slovan

V nedeljo popoldne ob pol 3 se bo na igrišču za Kolinsko tovarno odločalo, kdo bo zasedel zadnje mesto tabele I. razreda. Slovana kot Marso spremlja že ves čas tekmovalja neka smola in kljub temu, da smo jih videli že večkrat prav lepo zaigrati, si ne moreta pomagati in se odstraniti z repka tabele.

Vse to da slutiti, da sta se obadva kluba šele v zadnjem času zavedla svojega položaja. Zaradi tega bo nedeljski derby zanimiv in vredno ga bo pogledati. Znano je tudi, da ravno tekma med Marso in Slovanom vedno pokaže zagrizenost, a tehnično jako lepo igro. Zato priporočamo občinstvu, da si jo ogleda in s tem podpre kluba.

Celjski sport

Danes ob pol 3 se bo pričela na Olimpijskem igrišču v Gaberju podvezna prvenstvena nogometna tekma med Olimpijem in celjskimi Atletiki. Tekma bo zelo zanimiva in napeta. Ob pol 11 bo na celjski Glaziji prijateljska tekma med mariborsko Slavijo in celjsko Jugoslavijo.

Smučarske tekme v letošnji zimi. Savinjak, podružnica SPD v Celju, bo priredila dne 6. februarja pri Celjski koči tekmo v slalomu za prvenstvo dravske banovine. 13. februarja bo na istem mestu juniorska tekma v smuku in slalomu, 6. marca pa veleslalom pod Ojstrico. Smučarski klub Celje bo priredil dne 30. januarja v Liscach pri Celju mladinski dan, 2. februarja pa bo istotam mednarodna skakalna tekma.

—Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Dobički inozemskega kapitala

Včeraj smo poročali, da bo rudarska družba Trebča, katere sedež je v Londonu, izplačevala 30 odstotno dividendo za poslovno leto 1936-37. Sedaj posnemamo iz francoskih finančnih listov še naslednje podatke o bruto-dobičkih družbe za leto 1936-37, ki je znašal 943.944 funtov, dočim je znašal za 1935-36 samo 395.900 šterlingov. Od tega dobička je odbiti seveda še davke, o katerih pravi družba, da so bili letos zelo visoki in zneske za dotacijo rezerv.

Dividenda je določena na 1 šiling 6 pence, dočim je znašala za prejšnje poslovno leto 1 šiling 3 pence čiste. Za izplačilo dividende je potrebno 335.111 funtov šterlingov ali po tečaju 238 din za funt ali 79,38 milijonov din, dočim je družba za dividendo razdelila leta 1935-36 samo 279.073 funtov šterlingov ali 66,4 milijonov din.

Popravil V našem včerajšnjem članku »Inozemski kapital pri nas« je popraviti, da znaša pri borskih rudnikih bakra davčna rečija samo 5,2% brutodobička, ne pa 8,1%, dočim znaša pri Trboveljki 16,9% vsega brutodobička.

Nadaljnja oprostila vlog pri Mestni hranilnici ljubljanski

Akcija za popolno mobilizacijo vlog pri Mestni hranilnici ljubljanski lepo napreduje. Ze 1. decembra lani je Mestna hranilnica dala na razpolago vsem vlagateljem njih vloge do 5.000 din. Tej oprostitvi vlog je sledila nova dne 1. marca 1937, ko so bile dane na razpolago vlagateljem vloge do 10.000 din. Dne 15. julija letos pa je Mestna hranilnica oprostila vse vloge do 20.000 din po stanju dne 31. decembra 1936.

Sedaj pa je upravni odbor Mestne hranilnice sklenil od 22. novembra dalje izplačevati brez omejitve vse vloge, ki dne 1. januarja 1937 niso presegale zneska 40.000 din. Obenem je hranilnična uprava sklenila pri vseh onih vlogah, kjer so lestvični obroki nižji kot celoletne obresti, od 1. decembra 1937 dalje zvišati lestvične obroke na višino letnih obresti.

Dosedanje oprostitve so dokazale, da vlagatelji večinoma puščajo svoje vloge nadalje v zavodu, kjer se jim vidijo te vloge kot nove, takoj razpoložljive vloge in za katere dobijo 4%. Veekakor je ukrep Mestne hranilnice jasen dokaz vedno bolj naraščajoče normalizacije razmer.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 15. november kaže te-le glavne postavke (vse v milij. din., v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. november):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.690,3 (+6,07), zlato v inozemstvu 69,86 (+0,64), skupna podlaga 1.760,15 (+6,7), devize izven podlage 492,34 (+4,7), kovani denar 352,14 (+3,8), posojila: menična 1.346,0 (+7,3), lombardna 248,5 (+4,6), skupno posojila 1.594,5 (+11,9), prejšnji pred-udnji državi 1.652,8 (+0,4), razna aktiva 2.014,2 (+8,0).

Pasiva: bankovci v obtoku 5.659,04 (+90,15), državne terjatve 26,9 (+11,06), žirovni računi 1.601,9 (+66,9), razni računi 977,3 (+49,8), skupno obveznosti po vidu 2.606,1 (+28,15), razna pasiva 320,9 (+5,8).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.265,17 (+62,0), skupna podlaga s primom 2.261,8 (+8,6), od tega samo zlato v blagajnah s primom 2.172,0 (+7,8), skupno kritje 27,36 (27,05)%, od tega samo z zlatom v blagajnah 26,27 (25,98) %.

Pričujoči izkaz kaže običajno razbremenitev banke v sredi meseca. Obtok se je znatno zmanjšal, niso pa v toliki meri narasle naložbe pri banki. Pri gibanju aktiv se ne kaže običajna slika, ker je zlata podlaga znatno narasla, zmanjšala pa so se razna aktiva. V še večji meri pa se je zmanjšala zaloga deviz izven podlage, ki je padla pod pol milijarde dinarjev.

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke »Bela - Motnik«, premogokopne družbe v Celju, in njenih družbenikov. Prvi zbor upnikov dne 29. novembra Oglasi se je do 10. decembra, ugotovitveni narok 20. decembra 1937.

Likvidacija: »Jugopolt«, izvožno-uvozna trgovska družba z o. z. v Celju.

Stanje naših kliringov

Po stanju dne 15. t. m. so bili naši kliringi naslednji (v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. november):

Aktivni kliringi: Italija stari kliring 39.785.904 (+22.209) lir, novi kliring 35.358.190 (+69.458) lir, Nemčija 15.386.388 (+1.018.642) mark, Poljska 15.120.448 (+93.943) din, Turčija 7.675.887 (+40.173) din, Španija 2.753.942 (+) peset in Bolgarija 33.730 (+3.560) din.

Pasivni kliringi: Belgija 4.187.751 (+174.542) belg, Madžarska 6.361.415 (+143.168) din, Rumunija 28.582.884 (+599.368) din, Francija 8.006.616 (+5.457) fr., Čkoslov. 139.354.450 (+4.343.223) kron in Švica 1.964.435 (+59.507) frankov.

Likvidacija Zadrugne banke. Z ozirom na v »Službenem listu« objavljeno likvidacijo Zadrugne banke v Ljubljani so nekateri mnenja, da je šla v likvidacijo Zadrugna gospodarska banka, d. d. v Ljubljani. Zaradi tega opozarjamo, da je likvidacija sklenila Zadrugna banka v Ljubljani, katere ustanovitelj in dolgoletni predsednik je bil pok. Anton Kristan. Ta Zadrugna banka pa ni identična z Zadrugno gospodarsko banko in se torej to Zadrugne gospodarske banke ne tiče.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Pušavca Franca, posostnika in trgovca v Lahovičah št. 39, p. Komenda. Narok za sklepanje poravnave 21. decembra. Oglasiti se je do 15. decembra 1937.

Odlog plačil je dovoljen naslednjim zadrugam: Hranilnica in posojilnica na Bohinjski Beli, r. z. z. n. z., za 6 let od 10. avgusta 1937 dalje. Odlog velja za dolgovce, nastale pred 15. majem 1937, obrestna mera 2% od 15. maja 1937. Posojilnica v Brezicih, r. z. z. n. z., za 6 let od 1. novembra 1937; odlog velja za dolgovce, nastale do 15. marca 1937, obrestna mera 2% od 15. marca 1937. Okrajna hranilnica in posojilnica v Laškem, r. z. z. n. z., za 6 let od 1. novembra 1937 dalje za dolgovce, nastale do 8. oktobra 1937; obrestna mera 2% od 6. oktobra 1937 dalje.

Novi drž. proračun 12.180 milijard

Povečan je v primeri s sedanjim za 1.270 milijard

Kakor smo že poročali, je finančni minister g. Dušan Letica v petek zvečer predložil Narodni skupščini predlog novega proračuna za 1938-39. Ob tej priliki je podal finančni minister častnikarjem kratko izjavo, iz katere posnemamo najznačilnejše ugotovitve našega finančnega ministra:

Zaključni računi 1936-1937

Hvalevredno je, da je finančni minister predložil skupščini tudi zaključne račune za računsko leto 1936-1937 (zaključene z 31. avgustom 1937). To je pravilna praksa, katere doslej žalibog nismo poznali. Tako n. pr. še do danes nimamo zaključnih računov za leta 1917-1924-1925, ker jih še ni pregledala Glavna kontrola. Tako n. pr. so bili zaključni računi za 1930-1931 pregledani od glavne kontrole šele 6. junija 1932, na kar so bili predloženi, za 1931-1932 22. septembra 1933, za 1932-1933 13. avgusta 1935, za 1933-1934 29. novembra 1935, 1934-1935 28. februarja 1936 in 1935-1936 12. februarja 1937. Letos je torej glavna kontrola odobrila že dva zaključna računa.

Zaključni račun kaže, da je država izkazala privraket po letu 1931-1932 zopet presežek v svojem končnem in skupnem gospodarstvu. V letu 1935-1936 je znašal presežek proračunskih dohodkov nad izdatki 512,8 (1935-1936 438,6), račun obratne glavnice pa izkazuje presežka 46,15 milij. din (1935-1936 430,44). Končni saldo drž. finančiranja od 1924-1925 znaša 48,14 milij. din presežka, ki se prenese v leto 1937-1938.

Ravnovesje novega proračuna

Novi proračun izkazuje povečanje izdatkov za 1.270 na 12.180 milij. dinarjev. Proračunske ravn-

težje je bilo po izjavi fin. ministra doseženo brez pritegnitve novih davšin. Ravnotako ni določeno nobeno posebno povišanje obstoječih

Za kaj gredo povečani izdatki

Slika proračunskih izdatkov po posameznih poglavjih je naslednja: prva številka pomeni proračunske izdatke za 1938-1939, v oklepajih pa je vedno navedena razlika v primeri s sedaj veljavnim proračunom:

Vrhovna drž. uprava 175.108.418 (+ 3.602.389). Krona 24.180.000, kraljevska namestništvo 4.200.000, senat 15.195.000 (+ 1.750.000), narodna skupščina 49.127.968 (+ 52.700), predsedništvo ministrskega sveta 64.322.968 (+ 1.802.700), drž. svet 4.015.573 (+ 190.135), glavna kontrola 11.472.064 (+ 611.671), civilna hiša Nj. Vel. kralja 3.096.968 (+ 326.035), pisarna kr. odklikovanj 522.879 (+ 3.390), tečajna razlika 27.866.328,

pokojsnine in invalidske podpore 1.122.207.035 (+ 2.716.200). Pokojnine 1.018.716.200 (+ 2.716.200), invalidske podpore 103.490.835.

Drž. dolgovi: 1.015.073.207.035 (+ 4.823.059).

Ministrstvo pravde: 394.882.601 (+ 35.340.701).

Ministrstvo prosvete: 939.134.374 (+ 68.388.096).

Ministrstvo zun. zadev 153.918.865 (+ 7.239.683).

Ministrstvo notranjih zadev 601.157.169 (+ 62.879.556), od tega ministrstvo in področni uradi 242.633.429 (+ 20.596.857), poveljstvo orožništva 358.523.740 (+ 42.282.709).

Ministrstvo finance 837.138.150 (+ 90.370.380), od tega ministrstvo in uradi 329.362.556 (+ 25.727.811), monopoli 328.627.150 (+ 19.945.500), Drž. hipot. banka 29.149.000 (+ 4.263.085), Poštna hranilnica 21.705.594 (+ 2.726.643), drž. posestvo Belje 84.492.008 (+ 22.457.819), drž. sladkorna tovarna Čukarica 43.801.842 (+ 15.248.942).

Ministrstvo vojske in mornarice 2.772.165.957 (+ 313.000.000).

Ministrstvo za gradbo 215.245.536 (+ 41.421.591).

Ministrstvo za promet 2.596.094.195 (+ 390.877.685), od tega ministrstvo 42.335.998 (+ 12.301.460), oddelek za gradbo železnic 252.170.281 (+ 68.302.991), drž. železnice 2.206.842.983 (+ 307.941.606), rečna plovba 94.744.939 (+ 2.331.628).

Ministrstvo za pošte i. t. d. 418.105.159 (+ 38.726.748).

Ministrstvo za kmetijstvo 126.481.496 (+ 16.538.357), od tega ministrstvo 69.203.619 (+ 9.356.247), razredna loterija 17.962.618 (+ 6.295.348), drž. konjarne 8.017.281 (+ 106.883), srednje kmet. šole 2.833.751 (+ 76.300), kmetij. sklad 28.464.200 (+ 703.579).

Ministrstvo trgovine in industrije 51.850.828 (+ 6.500.000).

Ministrstvo za gozdove in rudnike 457.580.762 (+ 166.031.663), od tega gozdovi 116.472.468 (+ 24.189.198), rudniki 341.108.294 (+ 141.842.465).

Ministrstvo socialne politike 244.995.851 (+ 25.000.000).

Ministrstvo za fizično vzgojo naroda 18.864.695 (+ 6.100.000).

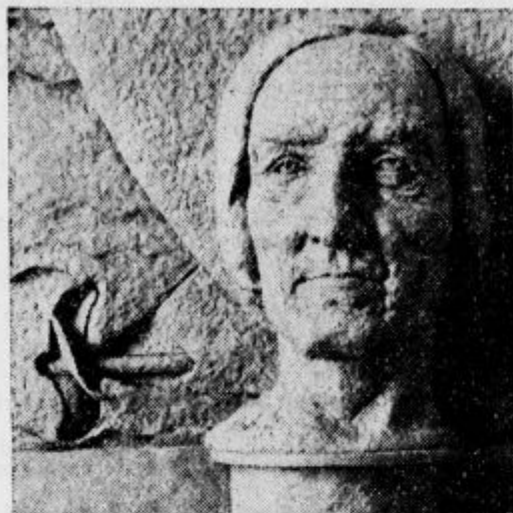
Proračunski rezervni krediti 40.000.000 din.

Po izjavi finančnega ministra gre od povečanja 1 milijarda din za državno gospodarstvo in narodno obrambo. Od ostalega zneska je pripisovati povečanje zvišanje uslužbenških prejemkov okoli 140 milij. din (poleg povečanja 100 milij. din v drž. podjetjih in v proračunu za vojsko in mornarice), 30 milij. gre za popravilo cest, 12 milij. za postavitev novih 500 učiteljev in profesorjev, povečani so krediti za bolnišnice, 15 milij. za postavitev 400 novih zdravnikov in bolničarjev, 1,2 milijona za podpiranje kmetijstva in 83 milij. din za ostale družabne potrebe.

O finančnem zakonu je dejal finančni minister, da predlog ne vsebuje nobenih novih pooblasti za nove izdatke, ki bi lahko ogrozili proračunsko ravnotežje.

KULTURA

Ob odkritju Resslovega spomenika

Danes ob 11 dopoldne bo Združenje jugoslovanskih inženjerov in arhitektov sekcija Ljubljana odkril pred tehniško fakulteto univerze kralja Aleksandra I (ob Aškerčevi ulici) spomenik Jožetu Resselu, svetovno znanemu izumitelju ladijskega vijaka. Ljubljana ima že njegovo ulico, ima pa tudi — njegov grob. Umrli je pred 80 leti na prehodu skozi Ljubljano v

tedanjem hotelu »Bavarski dvor« (sedanja Gospodarska zveza) 10. oktobra 1857 — za legarjem Ressel je bil po rodu Čeh, rojen v Chrudimu 20. junija 1795. Po srednješolskih študijah je študiral na dunajski univerzi in na šumarski akademiji v Mariabrunnu gozdarstvo. Njegovo prvo službeno mesto je bilo v Pleterju pri St. Jerneju na Dolenjskem. Služboval je nekaj časa tudi v Ljubljani, večji del svojega življenja pa je preživel v Trstu kot intendant pomorske gozdarske uprave. Ressel se je mnogo ukvarjal z matematičnimi, fizikalnimi in sploh prirodoslovnimi problemi, izboljšal je razne instrumente in izumil več izumov. Najznamenitejši med njimi pa je vsekakor izum ladijskega vijaka. Ta iznajdba je naravnost epohalnega pomena v gospodarskem in kulturnem pogledu. Omogočila je človeštvu premagati in zmanjšati morske in zračne razdalje in višave, saj tudi propeler letala in zrakoplova nista v bistvu nič drugega kot Resselov ladijski vijak.

Prav letos ob spominu 80 letnice smrti so si prizadevali Čehi, da bi zemske ostanke svojega velikega rojaka in enega najznamenitejših izumiteljev, ki je človeštvo peljal v novo dobo s svojo iznajdbo, prepeljali v svojo domačijo, toda Ljubljani bo vedno v veliko čast, da je na njenih tleh deloval in v njeni zemlji počiva veliki sin bratskega naroda. Zato mu zdaj postavljajo na mestu, kamor najbolj spada — pred svetilišče naših tehnikov — njegov spomenik v večno njegovo slavo!

K Foersterjevi razstavi

Rokopis slavne »Missa solennis« op. 25, ki je doživela svoj čas prvo priznanje v Rimu in Milanu

Prejšnjo nedeljo je bila zaključena, teden dni trajajoča Foersterjeva razstava v mali dvorani Filharmonije. Razstavo je priredila Glasbena Matica, organizacija pa je bila poverjena vodji Folklornega inštituta gospodu Fr. Maroltu. Fr. Marolt je kot učenece velikega skladatelja Foersterja sam osebno poznal, o njem pripravila obširno monografijo in ima zavoljo tega tudi najboljši vpogled v zgodovinsko gradivo Foersterjevo. O uspehu razstave prinašamo vsebino razgovora našega poročevalca z g. Fr. Maroltom:

Razstava sama je imela namen, da pokaže drobce iz velikega pripravljalnega dela, ki ga bo predstavljala velika monografija o Foersterju in njegovi dobi. Monografija bo zajela 50 let slovenske zgodovine od leta 1850 pa do 1914. To je bila doba, katero je treba dobro preiskati in jo tudi točno zgodovinsko politično opredeliti, da bomo videli, kje smo bili Slovenci od leta 1850 pa do izbruh svetovne vojne. Pri tem bo potrebno ugotoviti, kako visoko je že bilo stanje naše kulturne politike okoli leta 1850, poiskati, kje je bilo težišče dobe, kakšna so bila osnovna gibalna naše kulturne politike, kakšne zunanje vplivne komponente in kakšna efektivna politična rezultata.

Pri tako velikem glasbeniku, kot je Foerster, pa bo še treba ugotoviti tudi, kakšen je bil naš socialen položaj, kako se kaže naša zgodovinska in kulturna politika v socialni luči, ugotoviti bo treba stanje posameznika in celote, socialno stanje raznih institucij, čitalnic, Dramatičnega društva, naših šol, našega kmeta, delavca in meščana. To nalogo si je zastavil Fr. Marolt, ko je prišel s pripravljalnimi deli. Da pa bo monografija o Foersterju res popolna, pa hoče osvetliti Foersterjevo dobo tudi še z drugih gledišč: z biološko zgodovinskega, s psihološkega in muzikološkega.

Pomen razstave

Foersterjeva razstava je plastično biološko očrtala poglobljeno smeri Foersterjeve epohe. Naloga je bila odgovorna in težavna: treba je bilo občinstvu glasbene stvaritve neke osebnosti, cele rodovine in dobe, ki jih je mogoče dojeti le poslušalcu, nikakor pa ne gledalcu, prenesti iz slušnega sveta v videen svet. Dobra stran takšne razstave pa je, da dobi občinstvo vendarle nekakšno bolj ali manj jasno sliko glasbenega sveta in življenja, ki so ga svoj čas živeli naši predniki. Foersterjeva razstava je skušala prikazati 50-letno delo velike glasbene osebnosti Antona Foersterja ob 100-letnici njegovega rojstva. Obsega pa tudi vse delovne vplive na sodobnike in njihovo stvarjanje med nami. In ker je bil vpliv tega velikega stvarivca tako močan in prevažen za slovensko glasbo, je bila to prav za prav glasbeno zgodovinska razstava Foersterja in njegove dobe. Iz razstave je vidno, kako smo se Slovenci iz najekromnejših začetkov v dobi preporoda 50-let let prošlega stoletja razgibali in glasbeno zaživeli tja do nastopa Mateja Hubada in Hugolina Sattnerja.

Pri organizaciji razstave sta g. Fr. Maroltu pomagala prof. Santl z aranžiranjem slik in arhivar Glasbene Matice g. Slavko Koželj. Sredstva, ki so jih imeli prireditelji na razpolago, so bila prav skromna. Zato so se prireditelji odločili da prirede razstavo v manjšem obsegu pa zato toliko bolj intimno samo za krog glasbenih razumnikov.

Zaradi majhnega prostora ni bilo mogoče točno opredeliti posvetne in cerkvene umetnosti. Saj je bilo vsega gradiva, ki ga je nabral Fr. Marolt od raznih strani — zbiral je celih šest tednov — 15.862 koeov razstavljenega pa samo 3672 koeov. Vse to gradivo je bilo treba kategorizirati in izbirati najbolj tipične kose, popisati in oceniti. Razstava se je skrčila samo na najbolj izbrano gradivo, saj je odpadlo mnogo rokopisnega gradiva vse podrobne številke opusov, skice, ponovne izdaje, večina literature o delu, skoraj vsa korespondenca in večina dokumentov. Odpadla je polovica gradiva o Orglarski soli in cerkvenih glasbenikih, vsi statistični in biološki podatki Foersterjevih sodelavcev, organistov, pevcev; podatki pa tudi ni bilo mogoče razlike in napredka goriškega kranjskega, štajerskega cecilijanstva, prav tako pa tudi ne kritik za in proti Foersterju, vpliv nemškega cecilijanstva na nas in našega na Hrvate.

Zanimivosti

Velika zanimivost razstave je bila Foersterjev rodovnik šestih generacij, ki ga je sestavil Fr. Marolt. Iz rodovnika je razvidno, kam ega Foersterjeva rodovina na Češko, kjer se je široko razrasla. Na Češkem sledimo rodu do Tomaža Foersterja (1744 do 1817), njegovi potomci so bili kantorniki, učitelji, iz njih pa se je izoblikovala močna veja kantorej-glasbenikov, ki so delovali uspešno med Čehi. Anton Foerster je prenesel svoje delovanje na Slovensko. Rodil se je v Osenicah na Češkem leta 1837, umrl v Novem mestu 1926. Njemu je bila posvečena ta razstava. Najznamenitejši v tej veji Foersterjev so: Jožef Foerster (1834-1892), oče našega Foersterja, znameniti češki kantor in učitelj v Osenicah na Češkem. Od njegovih sinov sta najbolj znamenita Josef Foerster, virtuozen organist po praških cerkvah, reformator in organizator cerkvene glasbe v Čehih, nazadnje znamenit profesor petja in harmonije na konservatoriju

Kotiček Foersterjeve delavnice (Pred škofijo 12 — drugo njegovo stanovanje)

v Pragi. Znan je njegov sin Josef Bohuslav Foerster (1895, ki še živi), simfonik, operni skladatelj, predsednik »Akademie pro umění a vědu«, pomemben je predvsem naš Anton, ki nas mora v tem rodovniku najbolj zanimati, ker je važen in proben slovenski glasbenik, reformator slovenske cerkvene glasbe v cecilijanske smeri, ustanovnik Orglarske šole, najstarejše naše glasbene revije. Cerkevni glasbenik, učitelj in mentor domala vsega našega orglarskega, pevskega in glasbenega naraščaja svoje dobe, skladatelj prve slovenske aktualne opere Gorenjski slavček in simfonične pesnitve Turki na Slevici, pisatelj prvih naših teoretično praktičnih glasbenih knjig: Pevska šola, Klavirska šola ter Harmonija in kontrapunkt, po katerih se je solal in vadil ves slovenski glasbeni naraščaj do predvojnega.

Njegov sin Anton je bil znan klavirski virtuoz in pianistični pedagog, ki je naposled deloval v Chicagu na Musical College in umrl leta 1915 v Trstu. Iz rodovnika pa vidimo, da je imela rodovina Foersterjev tudi velike znamenite žene: omenimo naj Marijo Hladikovo, Petronilo Foersterjevo, vdovo Antona Foersterja in Berto Foerster-Lauterer (1891-1936), znamenito vagnerijansko pevko, dalje je znana v tej vrsti še Ana Novak-Norden, operna pevka v Pragi, hče Ane, sestre Bohuslava.

Kot otroke skladatelja Antona Foersterja naj omenimo Vladimirja, upokojenega sodnega nadsvetnika v Ljubljani, Ljudmilo Manko-Foerster v Ljubljani in Jaroslava, inž. univ. prof. v Ljubljani. Rod Foersterjev kaže dosledno konstruktivnost v umetnosti in znanosti. Iz kantorej učiteljev rastejo v nekem biološkem redu znameniti glasbeniki, skladatelji, pedagogi, pevci, slikarji, inženjerji, sami konstruktivni delavci.

Razstavljenе slike so predstavljale na desni strani Citalnico: dr. Janeza Bleiweisa, dr. Frana Ravnhirarja, prvega predsednika Glasbene Matice, dva predstavnika novega gibanja, Mateja Hubada in Hugolina Sattnerja, na levi pa so bile razstavljenе slike predstavnikov slovenskega cecilijanstva: trije predsedniki Cecilijan, društva: prošt dr. Anton Jarc; prof. Anton Gnjezda; lavantinski knezoškot magr. dr. Andrej Karlin. V ozadju so štiri reprezentančne slike predstavljale škola Bartolomeja Vidmerja — pod njim je Foerster nastopil v stolnici — in tri protektorje slovenskega cecilijanstva: dr. I. Kr. Pogačarja, kardinala dr. Jakoba Misselija ter dr. Bonaventuro Jegliča. Spodnja vrsta slik je predstavljala Santlove risbe najznamenitejših reprezentantov slovenskega glasbeništva Foersterjeve dobe po Goriškem, Kranjskem in Štajerskem. Vmes smo opazili slike prvega in poslednjega letnika Orglarske šole, sliko cerkvenoglasbenega tečaja iz leta 1908, Vavpotičev akvarel: Vodnikov trg s semeniščem kot spomin na Foersterjevo tršče v Ljubljani in Jakčovo risbo: Novo-mški kaptelj, središče drugega Foersterjevega domovanja.

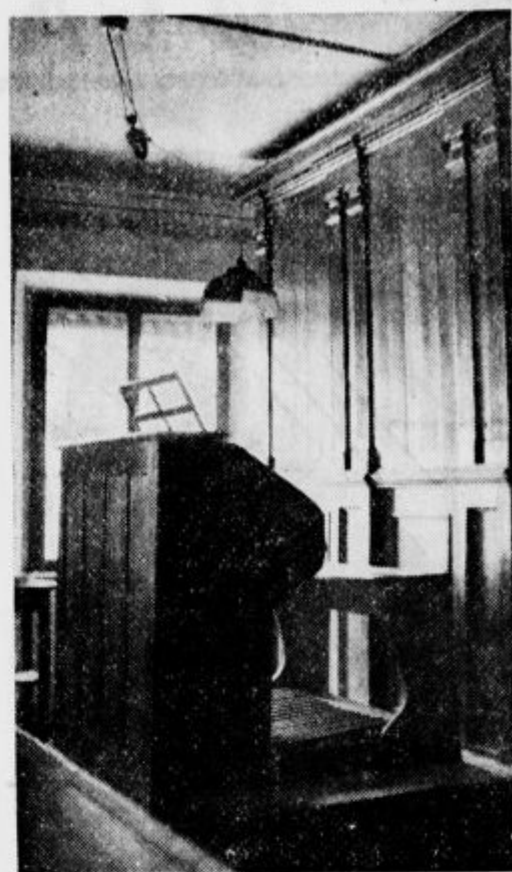
Od vrat do stopnišča v polkrogu so bili položeni na praktičnih opusih z dodanimi rokopisi in potrebnimi historiografskimi podatki. V sredini pred Santlovo stensko sliko slovenskih glasbenikov je ležal srebrni venec, poklonjen Foersterju ob njegovi 70 letnici od Zveze slovenskih pevskih zborov, okrog pa njegove insignije (taktirka, dve odlikovanji), družinske slike iz Prage, Senja, Ljubljane. Novega mesta, slika Foersterjeve grobnice, dedikacije njegovih učencev-skladateljev. V treh vmesnih predelih so bile razstavljenе: v prvem častne diplome in spomini na ožje prijateljstvo v Ljubljani, v drugem častne insignije, v tretjem pa lite-

Rokopis prve slovenske opere »Gorenjski slavček«, op. 11, str. 179, arija... »Ko umetnosti prevneti in najlepši bodeš cvet«

Desetletnica smrti Gustava Danilowskega

Poljski časopisi so se letos spominjali desetletnice smrti velikega sobojevnika maršala Pilsudskega, pisatelja Gustava Danilowskega, ki je umrl 1. 1927. Z maršalom Pilsudskim sta se sročala še tedaj, ko je Pilsudski nosil še skrito ime podtalnega revolucionarja ter se je imenoval »Wiktor«. Od 1. 1898 je Danilowski bival v Varšavi in od tedaj je bil Pilsudski vedno njegov gost, kadar koli je nelegalno prešel ruske meje. Pri Danilowskem in njegovi rodbini je bilo v predvojnem času vedno zbirališče pravega poljskega duha, kamor so hodili po navdihe taki pisatelji kakor Zeromski, Sieroszewski in drugi, stojičiji na vrhuncih pisateljske slave. Že Danilowskega oče je bil revolucionar 1. 1863 in celo član tedanje Narodne vlade. To tradicijo je gojil tudi sin, ki je bil zvesti pristaš Pilsudskega bojevitih organizacij »Strlecevi« ter v vojni eden prvih legionarjev. »Drugachnega jutra hočem, to je bilo geslo vsega njegovega dela, tudi teposlovno. Pisal je pesmi, novele, najbolj znane so vsekakor »Iz minulih dni« (1901), »Lastovica« (1907) in »Marija Magdalena« (1913) ter poznejša »Lilje, ki pa ne kaže več tiste notranje moči kot prejšnja dela. Danilowski — pravi poljska kritika

Učilnica Orglarske šole, kjer je Foerster vzgajal naš orglarski naraščaj

ratura o Foersterju. Red opusov je zaključil sklad vseh Cerkvnih glasbenikov z glasbenimi prilogami, ki jih je urejal Foerster od leta 1877 do 1909.

Na prvi mizi so ležali najvažnejši osebni dokumenti: šolski, sposobnostni, zahvale, izjave korporacij, Citalnice, Dramatičnega društva, Glasbene Matice, škofov, glasbenih družb in institucij, nekaj svedoč kritike in protikritike prijateljev in nasprotnikov, pogrebni list in potrdilo o smrti. Na drugi mizi so bili razstavljeni ozko skrčeni v tri dele: Preglednica Foersterjevih učencev, orglavcev, absolventov v poimenski in biografski razdelbi, slike domov Orglarske šole in nje najvrednejši absolventov, kasnejših slovenskih glasbenikov. Iz oznache je bilo razvidno, kateri so odšli delovat v Ameriko, kateri so delovali po Evropi in posebej po Jugoslaviji. V srednjem predelu so bili zastopani Citalničarji in pevski predstavniki te dobe, nasproti tem osebni prijatelji in poborniki Foersterjevega zasebnega delovanja, snovanja in stvarjanja. Tretji predel nam je predložil nekaj primerov važne korespondence s sodelavci, somišljeniki in prijatelji. V desnem kotu je na podstavku dominirala bronasta Foersterjeva herma, delo našega kiparja A. Dolnarja, ki se je pridružila prošlo nedeljo dopoldne vrsti naših znamenitih glasbenikov, ki diči prostor pred Glasbeno Matico v Vegovi ulici.

Razstavo je obiskalo v kratkem času od 7. do 14. novembra, dasi je bila odprta le popoldne od 3 do 5, okrog 2000 ljudi ter več korporacij in sol pod vodstvom svojih učiteljev. Slovensko razumnstvo se je pričelo za kulturno zgodovino našega naroda živje zanimati. Potrebno bi bilo, da bi se v svrhu znanstvenega študija našega glasbenega naraščaja tudi pri nas, kakor je to povsod drugod že davno uveljavljeno, ustanovila stalna razstava naših znamenitih glasbenikov. —an—

— ni bil dozdal zadosti ocenjen, krivda je bila v tem, da je bil preveč pod vplivom svojega velikega sodobnika pisatelja Zeromskega, ki je tedaj obvladal ne samo knjižnega trga, temveč tudi vse duše in srca poljskih ljudi. Nekaterim delom pripisuje lit. zgodovina samo izreden pomen kot dokumentov časa (Lastovica), toda današnji rod ceni v Danilowskem tudi že odličnega novelista (Vigilija). »Marijo Magdalena« smatra za veliko psihološko študijo ženske sploh, ki jo obvlada Eros, pisano z velikim realizmom in umetniško zrelostjo. Največje njegovo delo pa je vsekakor poved »Iz minulih dni«, kjer se lepo prepleta — kot je za slog Mlade Poljske značilno — lirizem z realizmom, z veliko idejo samozrtvovanja za splošno poljsko stvar ter jo odlikujejo prekrasni prizori iz življenja otrok. Kritiki K. Gachowski pravi, da spadajo te strani »med najbolj subtilne in najbolj čustvene ter najlepše prizore na temo otroškega življenja v poljski književnosti, ki je sicer v poljski literaturi zelo bogata ter gre njena tradicija od »Trenove« Kochanowskega do Kadena Bradrowskega »Mesto moje matere«.

MLADI SLOVENEČ

Metka gre po svetu

Naša Metka stara je komaj sedem let, pa je že od doma šla daleč v širni svet.

Ceste bele križajo se na vse strani; ta, ki hodi zdaj po njej, — kam, le kam drži?

V bajno mesto Čiričar rada bi prišla, tam je sreča pisana — pravijo — doma.

Hodi, hodi... sred poti jo zaloti dež; težke kaplje padajo, kamor se ozreš.

Sede Metka, trudna je, brž dežnik razpne. Pticka-drobna prileti, kljunček svoj odpre;

Metka, vrni se domov! Mama bridko plaka, Tam, v naročju njenem, te zlata sreča čaka!

Metko srček zaboli, solzo si otrne, kakor srnica — hop, hop! — k mami se vrne.

Dobri prijatelji

»Kje pa tiči vse te dni Fridolin?« se je spomnil Peter.

Fantje so ga začudeno pogledali. Saj res, že tri dni ga niso videli! Ob mraku je redno prihajal k njim na travnik, da so se skupaj igrali. Radi so ga imeli. Bil je vesel in zabaven deček, vnet za vsakršne šale. Zato so ga klicali Fridolin, čeprav mu je bilo Janez ime. Janez je preveč resno ime, dočim se Fridolin sliši tako okroglo in dobrodušno kakor zvonek smeh sam. Če se jim je pridružil Fridolin, se ni nihče več dolgočasil. Poznal je nešteto umetelnosti z vrvicami, vzglicami in čarovnimi kartami, pa tudi igre si je izmišljal zmerom nove in zanimivejše.

In nočjo so se fantje zavedli, da veselega in živahnega Fridolina že tri dni ni med nje.

»Ali morebiti kdo ve, kaj je z njim?« je vprašal Peter.

Drečje je vedel. Stanoval je v isti ulici kot Fridolin.

»Fridolinova mati je bolna,« je povedal. »Danes je bil zdravnik pri njej. Najmanj tri tedne bo morala ležati.«

»Ali Fridolinovega očeta ni doma?« je nekdo vprašal.

Vprašanje je fantje precej zmedlo. Šele v tem hipu so se zavedli, da nihče ne ve, kako prav za prav živi Fridolin. Nikoli ni pravil o svojih starih, nikoli o tem, kako je pri njih doma.

Edino Drečje, ki je bil že večkrat na Fridolinovem domu, je nekaj vedel.

»Fridolinov oče je mrtev,« je odgovoril. »Pred dvema letoma se je v predilnici, kjer je delal, razpočil motor. Fridolinov oče je bil hudo ranjen in je zaradi poškodb umrl.«

»Potemtakem živi zdaj Fridolin z materjo sam?« je vprašal Peter.

»Ne, ima še tri bratce. Dva že hodita v šolo, tretji pa je še majhen. Fridolin zasluži kot ključavničarski vajenec premalo, zato mora mati trdo delati. Siva copate za sosedo in jim pere, vsako jutro pa raznaša časopise. Ni preveč prijetno pri Fridolinovih. Skrb in beda trkata vsak dan na vrata.«

Fantje so bili začudeni. »Fridolin je pa zmerom tako vesel in zadovoljen...« je boječe pripomnil majhen deček.

»Noče, da bi drugi vedeli, kakšna revščina je pri njih doma!« je pojasnil Drečje.

»Ali je njegova mati hudo bolna?« je hotel vedeti Peter.

»Ni tako hudo, ne! Ozdravela bo že, toda pomisliti morate, kaj se to pravi, če mora mati ležati tri tedne — v družini, kjer edino ona zasluži za kosček kruha. In povrh vsega lahko še službo pri časopisu izgubi. Kot raznašalka pa zasluži največ. V treh ulicah je raznašala časopise. Zgodaj zjutraj ob petih je začela in ob sedmih, ko drugi ljudje šele vstajajo, se je vrnila domov. Če jutri zjutraj ne pride v tiskarno, bodo sprejeli v službo drugo.«

Fantje so molčali. Kdo bi si bil mislil, da se mora veseli Fridolin boriti s takšnimi skrbmi. Vse-kakor pogumen fant!

Fridolin se je fantom še bolj priljubil. Le kako bi mogli pomagati njegovi materi in njemu samemu?

Dolgi Cene je prekinil molk:

»Fantje! Jo že imam!«

»Le koga neki? Svojo pamet?« se je hudo-mušno zasmejal Peter. »Se nikoli nisi pametne zini! Le kaj si spet iztuhtal?«

»Veaj poslušajte me!« se je branil Cene. »Drečje pravi, da izgubi Fridolinova mati službo, če bo morala tri tedne ležati v postelji. Veste, kaj mi je padlo v glavo? Kako bi bilo, če bi jo mi tačas nadomestovali?«

»Nadomestovali?« Fantje niso Ceneta razumeli. Dolgi Cene jih je pomilovalno pogledal:

»Pa pravite, da imam počasno pamet! Mislim, da bi namesto Fridolinove matere mi raz-

Stričkov kofiček

Dragi Kofičkov strček! — Večkrat čitam »Mladega Slovenca«. Iz njega vidim, da imate mnogo mladih prijateljev, s katerimi kramljaš v svojem kofičku. Tudi jaz želim stopiti v njihove vrste.

Doma sem na Studencu, za obzidjem umobolnice. Moj oče je tam v službi, zato imamo notri stanovanje. Nič me ni strah na takšnem kraju, ker bolniki ne pridejo v bližino naše hiše, če pa se srečamo drugod, se jih pa tudi nič ne bojim, saj so to dobri ljudje.

Nekaj zelo veselega Ti moram tudi še povedati. Dobil sem brata, strašno sem ga vesel. Ko bo malo zrastle, se bomo z njim lahko igrali. Veš, fant je za igranje boljši kot dekleta, ki se začno hitro jokati. Zdad imam štiri bratce in 5 sester. Ker nas je toliko, je pri nas zmerom dosti veselja in zabave, čeprav nimamo igrače, ker nam jih starši ne morejo kupiti. Tudi Tebe vabim k nam. Mislim, da boš zadovoljen v naši sredi. Mogoče se boš pri nas naučil kakšno igro, ki je še ne znaš.

Te priskreno pozdravlja Venčeslav Jerkič, učenec III. razr. na Studencu pri Ljubljani.

Dragi Venčeslav! — Počemu naj bi Te tudi bilo strah tam — za obzidjem umobolnice? Saj ubogih bolnikov ne pošiljajo tja zato, da bi strahili takele majhne dečke, kot si Ti, ampak zato, da bi jih zdravili. Meni se vse tako zdi, da si za obzidjem umobolnice mnogo bolj varen, kot pa bi bil kje zunaj — postavim na Španskem ali na Kitajskem, da ne omenim še kakšnega drugega kraja, kjer strašijo zveri v človeški podobi in kjer človeško življenje ni vredno počenega groša. Če bi bilo po mojem, bi tudi takšne ljudi, ki so krivi vseh vojnih grozot, zaprli kam »za obzidje«, kajti nobenega dvoma ni, da tudi ti spadaš med umobolne, ki so svoji okolici nevarni. Le toliko pameti imajo še v glavi, da pošljejo na morišče druge ljudi, sami pa hrabro ostanejo nekje daleč v ozadju na toplem in na varnem. Ti bolniki, dragi moj, ti so nevarni in ne tihi, ki v umobolnici na Studencu čakajo ljubelega zdravnika. Zato je kar prav, da se jih nič ne bojiš.

Štiri brate in pet sester imaš že, pa si kljub temu želiš še petega brata. Saj pravim, Tebi pa res bratcev nikoli ni dovolj! Če bi bilo po Tvojem, bi si jih najbrž želel še 100, da bi se po mili volji lahko igral z njimi. Ali pa kaj pomisliš, kako bi oče in mati nasitila vso to ogromno armado lačnih želodčkov? Lepo se je igrati s sitimi brati, lačni

M. K.:

Kadar se mati joka

Kadar se mati joka sredi samotne noči, vsaka solzica, ki kane ji z lica, mene v srce zaboli. In se mi zdi, da se angeli v raju jokajo, jokajo z njo in da še zvezdam nebeškim pri srcu je ob tem joku hudo. Ptiki na vrtu nehajo peti, rože prislubujejo v mrak, v tistem sočutju obstane pod oknom romarjem poznim korak. Kadar se mati joka, zapojem ji kot škrlanček s polja — in se mi spet ko sonce iz mraku skozi solze nasmejlja.

Med medvedi je živel

V Romuniji so nedavno obstrelili medvedko. Ranjena žival je obležala v bližini svoje dupline. Ko so se moške približali ranjeni zverini, je iz dupline nenadoma planila mlada deklica in jih divje napadla. Posrečilo se jim je, da so deklico ujeli in odvedli s seboj domov. Tam so izvedeli, da je pred sedmimi leti izginil iz vasi otrok, star eno leto, katerega potem niso mogli več najti. Iz tega sklepajo, da pogrešani otrok ni nihče drugi kot ujeta deklica. Spravili so jo v zavetišče, kjer se trudijo, da bi podivjano deklico naučili govoriti.

našli časopise, dokler ne bi spet ozdravela. Potem bi obdržala službo in zaslužek.

Fantje so bili navdušeni.

»Cene!« je vpil Drečje. »To je bila prva pametna beseda, ki sem jo slišal iz tvojih ust. Tudi jaz bom raznašal, saj imam čas, ko je šola šele ob osmih.«

Nekaj drugih dečkov, ki so hodili v gimnazijo kakor Drečje, je bilo tudi takoj pripravljenih. Samo Pepetu ni bilo nič kaj všeč.

»Ob štirih zjutraj da bi moral vstati?« se je branil. »Ne, tega pa ne! Saj je sredi noči!«

Lepo je naletel.

»Lenoba, da te ni sram! Bolje bi bilo zate, vetajati s petlini, kakor da se valjaš do poldneva po pernicah.«

Pepe je zardel.

»Misliš sem samo...« je jecjal. »Seveda bom tudi jaz raznašal.«

»Torej fantje!« se je oglasil Peter. »Ste vsi za Cenetov predlog? Vsi! Prav! Fridolin je naš tovariš in vsi ga imamo radi. Pomagali mu bomo, toda nihče ne sme izdati našega načrta. Fridolin je preveč ponosen in ne bi dovolil, da mu kdo od nas pomaga. Zdad se pa domenimo, kako si bomo delo razdelili. Vsak dan bodo šli trije raznašati časopise. Tako se bomo vsi razvrstili.«

Trije fantje so stali pred tiskarno: Peter, Drečje in Cene. Ura je bila pol 5. Razen njih je čakala še cela vrsta moških in žensk. Vsi so imeli v rokah usnjene torbe.

Nazadnje se je zavrtel ključ v velikih vratih. Ljudje so se zgrnili v veliko sobano. Velikanski kupi natisnjenih časopisov so ležali na mizah.

Dolgi Cene je stopil naprej in rekel možu, ki je razdeljeval časopise:

»Prosimo, da nam izročite časopise za Fridolinovo mater. Jih bomo mi raznesli po hišah.«

»Fridolinova mati ne pride več,« jih je možakar nezaupno premeril. »Bolna je. Sprejeli bomo namesto nje drugo. Za danes jih bo razdelil eden izmed drugih raznašalcev.«

Dolgi Cene je spoznal, da mora povedati resnico, in je možakarju povedal, kako so se Fridolinovi tovariši domenili med seboj.

Mož je še nekaj časa premišljeval in nato pristal:

»Prav. Poskusil bom z vami. Če boste stvar dobro naredili, nimam nič proti temu.«

braci pa bi se igre najbrž kaj kmalu naveličali. Začeli bi se kujati, navili bi vsak svoj gramofon, katerega imajo skritega v grlu, in zapeli bi tako lepo in mило, da bi se kamen na cesti zjokal, če bi se znal: »Ve, ve, veee, mama, lačen!«

Kakor torej vidiš, se znajo jokati tudi bratci, kadar prikipi sila do vrhunca, ne samo dekleta. Dekleta imajo jok res bolj na koncu jezika, to pa zato, ker imajo tudi bolj mehko in občutljivo srce. Bog je dal pač vsakemu svoje: fantom močne roke, odločnost in vztrajnost, dekletom pa ljubezen do vsega, kar je lepega na tem svetu. To moraš upoštevati, kadar se s sestrami igraš! Bratce moško prenese marekatero bunko, od sestre pa res ne moreš zahtevati, da bi se s Teboj n. pr. igrala »ravbarje in žandarje« ali »Indijance in bele lovce«. Saj se tudi Ti ne igraš s punčko in ne živaš in ne pereš obleke zanjo!

Vidiš, tako je s temi rečmi. Ob priliki bom nemara res pribral tja — kakopak ne kot bolnik, ampak kot človek bistrih možgan in močatih besed. Marsikatero bova med seboj rekla in dejala, če Bog da.

Torej na svidenje! Kofičkov strček.

Tončkova coprnija

Nekega dne je Tonček rekel svojim prijateljem: »Ali hočete videti nekaj, kar še nikoli niste videli in tudi nikoli več ne boste?«

»Daj, daj, pokaži!« so prijatelji silili vanj. Tonček je vzel iz žepa oreh, ga zdrobil in vzel jedro iz njega.

»Glejte,« je rekel, »tole jedrce še nikoli niste videli in ga tudi nikoli več ne boste!«

Vtaknil je jedro v usta in ga pohrustal. Prijatelji so se glasno zasmejali.

»Se nekaj?« je zaklical Tonček. »Ali hočete, da vam jedrce, katerega sem pohrustal, pričaram nazaj pod tale klobuk?«

»No, zdaj sem pa res radoveden, kako boš to napravil,« je rekel eden izmed prijateljev.

»Jaz pa prav nič,« se je odrežal Tonček in si nataknul klobuk na glavo. »Glejte, zdaj je jedrce pod klobukom!«

Takšna je bila ta Tončkova »coprnija«. Iz-najdljiv mora človek biti!

Kako pravimo in kako bi bilo v resnici

„Usta so mu zapečati i...“

Sosedom Peter je bil velika klepetulja. Nobene reči ni mogel obdržati zase. Danes je obrekoval tega, jutri drugega, vsako smet je videl na pragu tuje hiše, pred lastnim pragom pa ni pometal nikoli. Kd je nekoč o sosedom Martinu raznašal lažne vesti, je le-tega minilo potrpljenje. Tožil ga je v Petra so pred sodiščem posteno zašili. — »Zdaj so mu pa zapečatili usta!« so govorili ljudje.

Kakšen bi bil Peter, če bi mu usta v resnici zapečatili, nam kaže slika, ki jo je poslal neznan risar.

In fantje so šli na delo. Na oglu bližnje ulice so se razšli vsak na svoj konec. Cene je zavil v ulico, kjer so se spocetka vrtile same vile in nove hiše. Posel mu je šel hitro izpod rok. Kmalu pa so majhne enodružinske vile zamenjale štiri- in večnadstropne stavbe. Treba je bilo plezati daleč navzgor po stopnicah. Ko je ura na bližnjem zvoniku udarila šest, je Cene zataknil zadnji časopis v poštni predaleček. Primaruha! Stopnice, te pa res niso kar tako! Nič kaj lahek posel, to raznašanje časopisov.

In tako so se vrstile skupine fantov vsak drugi dan.

Skoro štiri tedne je morala Fridolinova mama varovati posteljo. V ponedeljek je spet šla v tiskarno, s težkim srcem seveda in brez vsakršnega upanja. Čakalo jo je pa veliko presenečenje.

Vodja raznašalcev jo je prijazno pozdravil:

»No, gospa, ste spet zdravi?«

Fridolinova mati je prikimala.

Vodja raznašalcev je odprl neki predal in vzel iz njega kuverto.

»Tako, gospa,« je dejal, »tu je vaš zaslužek zadnjih štirih tednov.«

»Moj zaslužek?« ee je začudila Fridolinova mati. »Saj nsem zadnje štiri tedne nič delala. Prišla sem vas samo vprašat, ali bi me hoteli spet sprejeti v službo.«

Vodja se je zasmejal:

»Se razume, da lahko obdržite svoje mesto. Tud denar je vaš in ga lahko mirne duše spravite v žep. Medtem ko ste bili bolni, so namreč tovariši vašega sina namesto vas raznašali časopise. Tako so vam ohranili zaslužek.«

Fridolina je bilo pred tovariši sram in ga več dni ni bilo na spregled. Nazadnje ga je nekega dne ustavil Peter in ga vprašal, zakaj ne pride več na travnik.

Fridolin je postal rdeč kot kuhan rak in je nevoljno rekel:

»Zakaj ste to naredili brez moje vednosti? Nočem miloščine!«

Tedaj je Peter počeno vzklikal:

»Tak tako! Namesto da bi nam bil hvaležen, nas še zmerjaš. Pa naj bo, saj vem, da ne prihaja iz zlobnega srca. Preveč si ponosen. Toda pomisli, kako bi ti ravnal, če bi bil tvoj tovariš v stiski. Ali ne bi tudi ti njemu pomagal?«

In Fridolin je moral, čeprav nerad, dati Petru prav.

MLADANJIVA

Blažek in golobček

Nekoč je živel Blažek. Sam je stanoval v svoji koči. Vsi sorodniki, starši, bratje in sestre so mu pomrli.

Ko je nekega jutra odpiral okno, je priletel skozenj bel golobček. Blažek ga je ujel in dal pod rešetko.

Tedaj je golobček spregovoril:

»Blažek, reši me! Nisem golobček, viteški princ sem, sin kralja devete dežele. Carovnica, ki živi na Gorjancih, me je zažarala v golobčka. Pojdi k njej, vzemi iz njene kože peklensko vodo, polji me z njo in rešen bom!«

Blažek je ubogal. Vzel je s seboj nekaj kruha in odšel na Gorjance k carovnici po peklensko vodo. Dolgo je hodil, nazadnje pa je prišel do male kočice.

Bila je pozna jesen. Carovnica se je tik, preden je prišel Blažek do njene kočice, spremenila v krastačo in zlezla pod ruševine, da prespi zimo.

Ko je Blažek videl, da je koča prazna, je šel pogledat okoli po gozdu, če ni morebiti carovnica kje v bližini. Po naključju je brenil v rušo in zagledal grdo krastačo pod njo. Hotel jo je ubiti.

Tedaj je krastača spregovorila:

»Ne ubij me, deček! Žaleli si karkoli, vse ti izpolnim, samo da me ne ubiješ.«

Blažek je bil vesel in je brž dejal:

»Lonec peklenske vode mi daj!«

»V koči pod nizo jo boš dobil!« je odgovorila krastača.

Blažek je šel in res našel v bajti pod mizo lonec s peklensko vodo. Vzel ga je in napolnil nazaj domov.

Doma ga je golobček-princ že čakal. Blažek ga je polil s peklensko vodo in golobček se je spremenil v lepega mladeniča v viteškem oklepu. Lepo se je zahvalil Blažku in ga odvedel s seboj k svojemu očetu, kralju devete dežele. Kralj je do dobro pogostil in mu dal pol kraljestva, v katerem je Blažek odlej živel srečno in zadovoljno do svoje smrti.

Valentin Albin, dijak, Ljubljana — Viš.

Tadi Slovenci imamo velike

Nedavno je »Mladi Slovenec« pisal, da živi na Dunaju deček, ki je visok 1 meter in 96 cm. To je za mladega dečka že precejšnja višina, vendar pa tudi Slovenci nismo kar tako. Kot bi si kdo mislil. Takšnih velikanov, kot so živel v pravljicah, resda nimamo, imamo pa zato nekaj takšnih, ki so mnogo večji od nas, navadnih ljudi.

Na Stajerskem živi deček, ki je star šele 16 let, pa meri v višino že 1 meter in 84 cm. Samo za 12 cm je torej manjši od dečka, ki živi na Dunaju. Pa bo še zrastle, če Bog da! Ta deček je sin gospe Nuše Majndeljeve v Dubravi pri Ptuj. Pa tudi v Ljubljani je nekaj takšnih »velikanov«. Ga, Stupica, sestra omenjene gospe Majndeljeve, ima dva sinova, ki bosta kmalu lahko zvezde klatila, če bosta tako rastle, kot dozdaj.

Vsem trem velikanom izreka Kofičkov strček svoje najiskrenejše čestitke in jim želi, da bi kmalu potolkli vse rekorde tega sveta in dosegli višino, kakršne dozdaj še ni dosegel nihče.

Tri kaplje krvi

Bog je ustvaril svet in vse je bilo lepo, pametno in dobro.

Satan je videl in ni mu bilo prav. Satan se je zamislil in če se satan zamisli, se ne rodi nikoli nič dobrega.

Izmislil si je žganje. Vzel je kapljo krvi od petelina, kapljo krvi od volka in kapljo krvi od pujsa. Mešal je dolge tri ure in iz te zmesi napravil žganje.

Zato človek, ki samo malo pokusi žganja, poje in kikirika kakor petelin. Če ga pije malo več, vsakogar napada kakor volk. Če se opije do nezvesti, se valja po blatu kot pujs.

Bog pa je dal človeku razum in človek lahko premaga satanovo žganje, če ga zmerno in pametno uživa.

Pujs

Tu pa tam izgubi kdo svoj zvezek, ko se vrača iz šole domov. Nedavno sem našel tak šolek zvezek na cesti in ga pobral. Bil je tako popackan in zmečkan, da sem v prvem hipu mislil: izgubil ga je kakšen mesar, ki je vanj zavijal svinjske klobase in meso. Ko sem si ga dobro ogledal, sem opazil v njem nalogo, ki je v resnici opisovala — pujsa. Da ne boste prikrajšani za velik užitek, vam lo nalogo, katero je spisal... (sloj! kmalu bi se bil spozabil in vam izdal ime vlega učenca) ponatisnem. Takole piše učenec:

»Pravijo, da je pujs umazan. To ni res! Če ga dobro umijemo, ni umazan.«

Potem pravijo: pujs je pač pujs, vse požre, tudi največje umazanarije, ki jih dobi pod gobec. — Tudi to ni res! Pujs ni noben »pujs«, on nasprotno zelo ljubi snago. On pohrusta vso umazanijo, ker ne more trpeti, da bi bilo dvorišče umazano.«

Takšna je ta naloga o pujsu. Imenitna naloga, kajne?

Francek je obiskal bolnega učitelja. Pred hišo ga je čakal prijatelj Janezek in ga vprašal:

»No, kako je z njim?«

Francek je žalostno odkimal z glavo:

»Nobenega upanja ni več. Jutri že spet pride v šolo!«

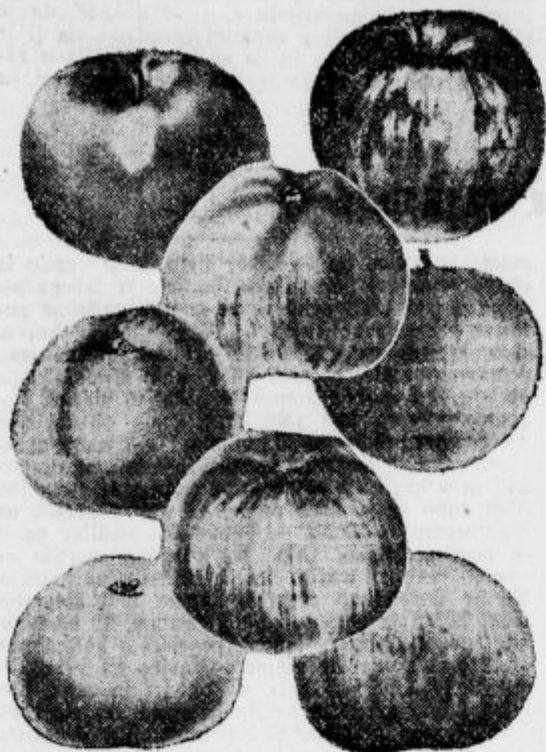
Mlada prebranca

»Če bova naredila nekaj vzlovov pri čevljih, bo mama dalj časa potrebovala, preden naju bo mogla dati v posteljo.«

DRUŽINA

Pečena jabolka

O pečenih jabolkih bi bilo treba kdaj kar zgodovino napisati, ker so v taki tesni zvezi z domačnostjo. V tako zvani »biedermajerski« dobi si brez pečenih jabolk kakega družinskega ve-

čera sploh niso mogli misliti. Takrat ni bilo še nobenih slaščičarn v sedanjem pomenu, nikakih ličnih bombonijer. To, kar nam je zdaj kar samo po sebi umevno, bi se takrat zazdelo navadnim mešancom, da so prišli v pravljeno deželo. Vendar ljudje zategadelj niso bili manj veseli in pečeno jabolko, ki je z zimo prišlo na mizo vsake hiše, jim je bila slaščica prve vrste. Pečeno jabolko je dobil otrok, če je bil priden; s pečenimi jabolki so se odrasli po jedi še posladkali in stari ljudje so jih imeli še posebej radi. Ali pa ni pečeno jabolko zares nekaj čudovitega? Že to, kako diši, ko se peče! Zdi se, da pečenih jabolk sploh ni moči drugače jesti ko veselega obraza.

Res je pa, da je v poslednjem času precej iz mode, ker je v največjo škodo gospodinje, ki je tako prišla ob tečno in ceneno hranivo za svojo družino. Za pečena jabolka ti ni treba izbirati lepih jabolk, ker se lupina itak vsa nagrbanci. Zdaj, ko so časi slabi, si gospodinja večkrat beli glavo, s čim bi gostom postregla popoldne. S pečenimi jabolki? Le kako! — Pa vendar. Dva kilograma jabolk je že precej na velikem krožniku. Z njimi moreš igrati postreči petim, šestim osebam. Pečena jabolka daš po porcijah na steklene krožnike, jih potreseš s sladkorjem in imaš krasno, lepo dišečo in okusno jed, ki se je gostje brez dvoma razveselijo. Jabolka moreš politi tudi z malinovcem, potrebo pa to ni, saj je pečeno jabolko brez vseh dodatkov zadosti okusno.

Ali je ta nasvet pameten ali ne? Vsakdo bi ob zimskih uricah zdaj pa zdaj pokramljal doma s svojimi znanci, pa se mora temu zaradi denarja odreči. A pustimo vse, kar nas moti! Kar brez ovinkov postrežimo gostom s pečenimi jabolki kot simbol preprostosti in za spomin na otroška leta!

Moški jopič - pleten

Kupiš 8 štrn temnomodre volne, 2 pletilki št. 3 in dve št. 3 in 1/2. — Razen tega še 5 pletilk za nogavice.

Pleteš takole:

Vzorec: 4 desne, 4 leve in ožji vzorec: 1 desno in 1 levo, ki je za progo v pasu in zapestju.

Hrbet: Začneš spodaj. Nasnuješ na pletilko 3 1/2 — 104 pentlje in pleteš s pletilko št. 3 progo 7 cm široko po 1 vrsto desno in 1 levo. Potem

na desno pletilko, pleteš skupaj 2 pentlji, nato 45 navadno in spet 2 skupaj. Potem pleteš z levo pletilko in pleteš vselej v začetku dveh naslednjih desnih pletilk 2 pentlji skupaj. — Ob vratu pleteš v vsaki četrti vrsti po 2 pentlji skupaj dokler ni še 31 pentelj. Ko meri odprtina za rokav 20 cm, skleneš rame. Z ostalimi 49 pentljami pleteš še malo naprej.

Rokav: Na pletilko št. 3 1/2 nasnuješ 54 pentelj in pleteš s pletilko št. 3 ožji vzorec 7 cm dolgo. Nato nadaljuješ s pletilko št. 3 1/2 široki vzorec in dejemaš na vsaki strani, da dobiš 84 pentelj. Čim je rokav 49 cm dolg, skleneš v

pleteš v isti širini s pletilko št. 3 1/2 dalje, a že v prvi vrsti dojamesh pentlje, da jih je 114. Ko meri vse 55 cm s progo vred, začneš s pod pazduho, da v vsaki naslednji vrsti končaš s 6 pentljami in v vsaki naslednji dalje z 1 pentljo, dokler ne prideš na 90 pentelj. Nato pleteš dalje, dokler ni odprtina za rokav, ravno merjena, 18 cm dolga. Potem daš tistih 28 pentelj, ki so v sredi, na nitko, a iz 31 pentelj, ki ostanejo na obeh straneh, pleteš dele za pleča takole: skloniš 10 pentelj, pleteš do vratu in spet nazaj. Nato skloniš spet 10 pentelj, pleteš do vratu in nazaj in skloniš 11 pentelj.

Sprednji del pleteš kakor hrbet, dokler ne prideš do 98 pentelj, nakar porazdeliš pletenje

prvih dveh vrstah 6 pentelj, nakar v vsaki naslednji vrsti skleneš 2 pentlji v začetku vrste, dokler ne prideš do 20 pentelj, ki jih nato skleneš.

Šivanje vseh delov ni težko, če prej vse dele nalahno prelikaš. Ko je sešito, nabereš okrog vratu 166 pentelj (skozi ob robu) na pletilke za pletenje nogavic in pleteš 4 cm široko progo, 1 vrsto desno in 1 levo, pri čemer v vsaki vrsti za spico spleteš po 3 pentlje skupaj. Skleneš prav nalahno.

JOPIČE,

obrobline s krznom, so letos jako moderne in prikupne, kakor vidiš na sliki.

Kako daš krhko testo na pekačo?

Časih je jako težko razvaljano krhko testo dati kar z rokami na pekačo. Na obeh slikah vidiš, kako si moreš pomagati. Iz bele lepenke izreži kos, ki je tako velik ko pekača. Prereži lepenko na dvoje in oba dela porini pod testo.

S to trdo podlago lahko dvigneš testo in ga položiš v pekačo, ko spodmakneš oba dela lepenke. Zaeno se navodilo za dobro krhko testo izprej 100 let — iz leta 1823:

Narediš testo iz 16 dkg presnega masla, 24 dkg moke, 1 celega jajca in 1 rumenjaka.

2 žlice sladkorja, 1 ščepe soli in 3 žličke ruma in ga pustiš počivati ves dan na hladnem. Drugi dan testo razpoloviš, razvaljaš eno polovico za spodnji del, eno pa za vrhni del peciva. Za nadev daš naribana, malo oslajena in z limono pokapljana, dušena jabolka ali pa kako mezgo.

Svetujem ti

Brez teka?

Če kdo v družini nima teka za jed, si gospodinja sama pomaga. Vzame enake dele mrzličnika, brinjevih jagod in pelina (vse dobiš na trgu). To daš v lonec, zliješ vanj 2 litra vode in kuhaš, dokler ni samo 1 liter vode notri. Potem precediš in jemlješ ali daš dotični osebi, ki je brez teka, pred vsakim jedjo po eno žlico — (mrzlo). Že čez nekaj dni je tek obnovljen.

Slab zrak v bolniški sobi?

Razreži dve ali tri precej debele čebule po dolgem, jih daj na krožnik in položi na tla v sobi, kjer imaš bolnika. Kaj kmalu potegne čebula vse slabe duhove nase. Vsakih šest ur moraš dati drugo čebulo na tla.

Neredna stolica

»Že spet kašljaš, a jaz nikoli. Človek se mora utrditi! Vsako jutro se z ledom obdrgni, pol ure telovadi, imej okna odprta in namesto da zajtrkuješ, popij kozarec gorke vode in pojdi peš v pisarno.« — »Pa že rajši kašljam!«

na razpolago hišni koledar, kjer so zapisani vsi termini kakšnega plačevanja. Za vodstvo koledarja ni treba dosti časa. V kako beležnico si zapišeš vsakoletne datume plačevanja, dalje datume družinskih praznikov, godov znanec, dobrotnikov, ki nastane zaradi njih veliko zamere, če jih prezreš. Ob začetku novega leta vpišeš vse te datume v nov notes, na stenski koledar ali Mohorjev koledar, ki ga tudi lahko z žeblički in vrvice obesi na steno in ki ima posebne vrstice za beležke in take važne datume. Ne smemo si zapomniti samo dni s kako črto, ampak je treba zraven tudi pripisati to in ono pripombo, da nas tisti termin ne bo dobil nepripravljen, marveč da bomo imeli še dovolj časa, da se pripravimo nanj, da mogoče mirno izberemo kako darilo in da bo še čas odposlati ga — in podobno.

Vsi termini, ki v letu iznova pridejo v hišo, morajo biti seveda k drugim, stariim, pripisani. Pri takih terminih, ki dalj časa trajajo, napišimo začetni in zadnji dan zraven. Tako imamo na primer štirinajst dni časa, da kako delo izvršimo, da kako pismo napišemo, da sodniji odgovorimo, prošnjo vložimo, pritožbo napišemo: v teh primerih zapišeš prvi in poslednji datum tega časa.

Medtem ko je mož odgovoren za predal z listinami, ki naj ima pa tudi žena ključ do njega in vpogled vanj, je pa vodstvo koledarja za termine in datume v prvi vrsti naloga žene in

Pogreta jed

Pogreta jed more biti prav okusna in užitna in ni treba za to nobenega drugega aparata. Vzameš le emajlirano posodo, ki ima prostor v obširnejšem loncu. — V loncu zavreš vodo, daš jedačo v emajlirano posodo in pokriješ veliki lonec. Voda naj vre 20 minut — pa je jed ko sveže pripravljena in jo daš koj na mizo.

„Novo“ zdravilo

K nekemu zdravniku je prišla gospodična, ki je bila v lahni obleki in prozornih nogavicah, pa je tožila, da ima ishias in jo povsod zbada. Ko jo je zdravnik preiskal, je napisal recept, ga dal v kuverto, ki jo je zalepil in jo poslal v lekarno. A kako je bila gospodična osupla, ko se je začel lekarnar na ves glas smeјati! Na receptu je bilo po latinsko zapisano: »Par debelih, volnenih nogavic in debelo, volneno pahovko za krog vratu.« — Brez dvoma more to »novo« zdravilo, če ga pravočasno upoštevamo, preprečiti trganje.

Naš prijatelj česen

Česnu ne hodi le to na hvalo, ker ima tak hud učinek, ampak bolj to, ker je tako preprosto zdraviti se z njim. Na deželi dajo v usta strok česna in ga žvečijo; to je vsa priprava to »medicine«. In je ta način še zmeraj tudi najboljši, predvsem pa je boljše, kot so razni česnovi izcedki in izvlečki s priporočilom, da »nič ne diše po česnu...«

Za otroke je dober česen, če imajo gliste. Vendar se česen ne vede vedno enako pri tem: časih kaj zaleže, a časih prav nič. Zoper to bolezen je dobro, če česen skuhamo na mleku in ga otrok na tešče pije nekaj požirkov in ga nato klistiramo s tem prekuham.

Ta klistira pa tudi dobro učinkuje zoper grizo; grizavi bolniki naj pa tudi pijejo izvleček iz osminke litra korenjevega soka in žlico česnovoga soka.

Američana Marshal in Duffie sta leta 1914 poskušala s 36 načini vplivati na pljučno jetiko; takrat se ni bilo v navadi vplivanje z dieto. Zmerraj se je izkazalo, da je od vseh rastlin, ki sta jih uporabljala, najbolje učinkoval česen v svojem olju. Zlasti se je polegel oni krčeviti, suhi kašelj, ki muči jetičnike. Videti je, da je česnovolje posebno dobro za bronhitis in baje se tudi vročica poleže po tem olju.

Najvažnejša uporaba česna pa je pri tem, če moramo uživati jedila brez soli. Česen je naraven nadomestek za sol, če ga dušimo v malo vode. Takega damo lahko prav dosti v zelenjavo, dolejš, da se nič več ne pozna, da ni jed osoljena. Zaeno dobro vpliva česen na izločanje vode in s tem na srce in krvni tlak.

Glede na vse to spada česen, ki je plemenita, preveč zaničevana rastlina, pač vsak dan v vsako kuhinjo. Nobene zelenjave ne sočivja brez česna — to bodi navodilo za sleherno kuho.

ELITNA KONFEKCIJA

Masiek, MARIBOR
prinaša vedno najnovejšo

Jabolčni čaj

Kneipp, znanec naših hiš po svojem »Domačem zdravniku«, pravi, da so živila, ki zrastejo doma, boljše ko vsa tista, ki jih dobivamo iz tujine. Tako je tudi nam bolj primeren jabolčni čaj ko »ruske«. Kako si ga pripraviti? Jabolka operesh in jih prav tanko olupiš. Olupke daš zvečer v pečico, ki pa ne sme biti vroča — to je vse. Ko kuhaš jabolčni čaj, moraš olupke eno do dve minuti prevreti, ne le popariti. Priglaš olupkov zadostuje za 1 liter vode. Jabolčni čaj ima izvrsten okus in je posebno primeren bolnikom in otrokom. Ker je veliko jabolkeve hranilne vrednosti v av v lupini in v tenki plasti pod kožico lupine. Zato ne smemo dati lupin v preveč vročo pečico, da se ne sežgo. Bodi še omenjeno, da je jabolka z olupki vred. — Čaj iz jabolčnih olupkov ima okus po jabolkih, a le tedaj, če olupke koj uporabimo za čaj; če olupki dalj časa ležijo, izgubijo aromo.

Škotski dovtip. Dva škota se srečata »Ali si že slišal najnovejši dovtip?« — »Se ne. Kakšen pa je?« — »Če mi daš desetico, pa ti ga povem«, pravi prvi. — »To je pa res dober dovtip, se zasmije drugi.

Predal vseh predalov

Naše listine

Navada je, da ima mož dokumente, važne listine, zaklenjene v pisalniku ali omari. Pri meri se pa lahko, da mora mož na pot ali se mu kaj pripeti in kako je žena v zadregi, če nima ključa vsaj za tisti predal, kjer so važne, družinske listine!

Ked in skrbnost glede na družinske listine sta neobhodno potrebna. Najbolje je, če imaš posebne mape, kjer so najvažnejše listine. Vse listine o zavarovanju zoper požar, vlom, nezgode; vse listine o bolniški blagajni in listine za surtne primere: vse to spada v poseben predal. Tudi prepisi važnih pisem, zdravniških receptov (dasi to niso listine, dokumenti) spadajo vendarle v predal; seveda tudi davčne pobornice, potrdila računov, ki jih ne smeš prej vreči proč, dokler ne ugasne možnost, da te lahko še terjajo. Če so oporoke in zapustinske pogodbe deponirane pri notarju (kar je potrebno, če družinske prilike niso preproste), je treba imeti v predalu potrdila zanje in najboljše je, da jih imaš v kuverti z napisom: Po moji smrti naj se odpro. — Semkaj spadajo tudi pooblastila, darilne listine, najeminske, kupne in druge pogodbe.

Važno je tudi, da imaš spravljene vse osebene listine vseh članov družine. Z iskanjem takih listin nastane navadno prepir in zamuda časa. Da ničesar ne založiš in ne zineš, naj ima vsak član družine za svoje listine posebno mapo z imenom na njej. V mapi naj bo krstni list, šolska spričevala, odpustnica, zdravniški izkaz, domovnica, kar je vse važno za življenje, zlasti za iskanje službe. Če kak otrok zapusti dom, naj dobi to mapo s seboj. Če je v hiši služinčad ali so podnajemniki, naj bo tudi za te posebna mapa s policijskimi prijavnici in odjavnici, prijavnici pri bolniški blagajni, z delavskimi knjižicami itd.

Večkrat zavrzemo ali uničimo listine umrlih sorodnikov. Tudi te je treba spraviti. Oblasti nas večkrat vprašajo po osebnih podatkih staršev in starih staršev in kako malo vemo na pamet o njih! Če je na vrsti vprašanje o pripadnosti državljanstva, je celo važna domovnica pradedov. Koliko truda te časih stane, če iščejo kake dediče kake osebe, ki se je izgubila!

Koliko škode, časih vprav nenadomestljive, je že nastalo, če smo prezrli datum za plačevanje kakšnega zavarovanja! Za te prilike mora biti

gospodinja. Voditi ga mora vestno, vsak dan pregledati, natančno opazovati. Pri tem je možu v veliko pomoč in more časih preprečiti obetno denarno in drugačno škodo.

Pažnja na datume in listine je važen vogal od onih treh, ki jih žena podpira v družini! Taka pažnja je toliko kot denar, kakor služba in zaslužek in je v prvi vrsti red; red pa je duša sleherne družine.

»Na svidenje, gospod doktor! Ti naočniki so zares prav zame!«

Pravni nasveti

Prodano posestvo. A. S. Z. Ko ste prodali posestvo, bi si morali izgovoriti, da dovolite zemljeknjižni prepis šele po polnem plačilu kupnine. Ker ste pa dovolili prepis vašega posestva, ne da bi bila kupnina plačana, imate sedaj samo pravico, da tožite kupca na plačilo kupnine. Če vam je kupec obljubil takojšnje plačilo, kljub temu, da zaradi prezadolženosti sploh ni imel sredstev za plačilo, pa je medtem kupljeno posestvo prepisal na sina, tako da od pravega kupca ne morete dobiti plačila, ker nič nima, sin pa vam ni dolžan plačati, je to goljufija, ki se kaznuje z zaporom do petih let, ker je povzročila škodo večjo od 1000 din. Svetujemo vam, da povabite kupca in njegovega sina k sodišču, da tam sklenete izvršilno poravnavo ter se kupec in sin zavežeta plačati dolžno kupnino in vam sin dovoli vključbo na bvišem vašem posestvu. Če pa ne bi na to pristala, pa ovadite kupca in sina radi goljufije državnemu tožilecu, da povede proti obema kazenski postopek, kateremu se vi pridružite kot zasebni udeleženec z zahtevano odškodnino. Če to kazensko postopanje ne bi bilo uspešno, lahko še vedno civilno tožite kupca in njegovega sina.

Je to mogoče? Kazensko postopanje proti funkcionarjem denarnega zavoda je samo tedaj mogoče, če se posameznim funkcionarjem more očitati kako kaznivo dejanje. Kaznivo dejanje mora biti tako, kar je po sedanjih zakonih prepovedano in je za storilca zagrožena kazen. Posamezni vlagatelj ali pa tudi več vlagateljev skupaj lahko kot oškodovanci ovadijo enega ali drugega izmed zavodovih funkcionarjev državnemu tožilecu, ki bo gotovo predlagal pregon, če so podane osnove suma kakršnegakoli kaznivega dejanja. Neutemeljene ovadbe bo državni tožilec zavrnil. V ovadbi morate tedaj navajati določena dejstva, katerih resničnost lahko dokažete, sicer vas prizadeti lahko tožijo zaradi obrekovanja.

Dolgovi zapustnika. M. V. L. Upniki zapustnika lahko zahtevajo plačilo svojih terjatev, ki so jih imeli proti vašemu možu, prvotno le iz mozeve zapuščine. Če ste kot edina dedinja že nastopili možovo dediščino, ste morali podati tudi dedno izjavo, ki je bila ali nepogojna ali pa pogojna s pridržkom pravne dobrote popisa. Če ste dali nepogojno dedno izjavo, potem ste odgovorna vsem zapustnikovim upnikom za njih terjatve in vsem volilojemnikom za njih volila, četudi ni zadosti zapuščine. Če ste pa dediščino nastopili s pridržkom pravne dobrote popisa, potem je sodišče moralo takoj sestaviti popis (inventar) zapuščine. Kot pogojno prijavljena dedinja ste zapustnikovim upnikom in volilojemnikom obvezana le v toliko, kolikor je kritja v zapuščini. Čim je razdeljena med upnike vsa vrednost zapuščine, tedaj vi za naknadno prijavljene dolge ne morete kot pogojna dedinja ne odgovarjate.

Rentnina od obresti za posojilo kmetu. V. D. V. Razne uredbe o zaščiti kmetov so spreminjale obrestno mero. Davčna uprava vam je na naložila rentnino od 6% obresti, kakor so bile iste vključene, čeprav niste od kmeta prejeli nobenih obresti. Vprašate, ali je davčna uprava upravičena računala rentnino od 6% obresti in ali se lahko kmetu dolžniku v tem primeru računajo obresti v smislu predpisa davčne uprave ter če lahko po 4 letih ugovarjate prejšnji rentnini? — Ze leta 1935 je glede rentnega davka na obresti, ki jih plačujejo kmetje, izdalo finančno ministertvo razpis, po katerem se morajo vzeti kot osnova davka na rente one obresti, na katere ima upnik pravico po uredbah o zaščiti kmeta. Če so vam predpisovali rentnino od višjih obresti kakor pa ste imeli pravico do njih, bi se bili morali pravočasno pritožiti in bi bili gotovo uspešni. Morda tudi v davčni prijavi niste navedli pravilne višine obresti, do katerih imate pravico. Ko ste vse roke za pravne leke zamudili, pač ne bo mogoče več ugovarjati rentnini, ki je bila odmerjena pred 4 leti in je gotovo že plačana. Od kmetkega dolžnika pa zato ne morete zahtevati večjih obresti, kakor one, ki jih dovoljuje uredba o likvidaciji kmetjskih dolgov, odnosno, ki so jih dovoljevale prejšnje uredbe.

Kmetjska zaščita. V. D. Po uredbi o likvidaciji kmetjskih dolgov bi bili morali plačati kmetjski dolžnik obrtnikom prvi obrok dolga 1. novembra 1936. Vaš dolžnik še ni ničesar plačal. Vprašate, ali smete za čas od 1. novembra 1936 dalje računati obresti od prvega obroka in, kako bi prisilili dolžnika da vam plača prvi obrok? — Če dolžnik ne plača svojega dospellega obroka po uredbi, izvenšaj primere elementarne nezgode, zaradi katerih je bil oproščen plačila davkov, pridobi upnik pravico izterjati dolg po redni sodni poti. Treba pa je, da je upnik postopal po pravilniku o zameni dolžniških listin z novimi obveznicami in dolžniku dostavil obračun in obveznico. Če niste tako postopali, je tožba še preuravljena in prav tako tudi zaračunavanje kakšnih zamudnih obresti. Drugeče bi pa pač odločilo sodišče, ali vam pripadajo od dospelih obrovkov zamudne obresti ali ne. V kolikor izterjujete letne obroke davčne uprave za privilegirano agrarno banko, iste zaračunajo in izterjajo od dolžnikov tudi zamudne obresti in izvršilne stroške.

Spor s trgovcem zaradi obresti. A. D. Zaščiteni kmet ste in imate pri trgovcu nekaj starega dolga. Trgovce vam kar naprej zaračunava po 6% obresti in neče o zaščiti ničesar slišati. Trdi, da dolg, ki je nastal iz nakupa blaga na up, ne spada pod zaščito. Vprašate, kako bi trgovca prisilili, da bi priznal zaščito? — Po uredbi o likvidaciji kmetjskih dolgov so zaščiteni tudi kmetje dolžniki glede dolgov, ki izvirajo od nakupa blaga na up. Tudi tak dolg se ima odplačevati v 12 letnih enakih obrokih, začeti z dne 1. novembra 1936. Za prejšnji čas pa ima upnik pravico zaračunati le obresti v višini, ki so jih dopuščale prejšnje uredbe o zaščiti kmeta, in sicer za čas od 24. nov. 1933 do 26. sept. 1936 po 1%. Upnik vam mora dostaviti preko vaše občinske uprave obveznico in obračun. Če obračuna ne bo sestavil po predpisih uredbe in prav tako obveznice, je ni treba podpisati, pač pa v 15 dneh podajte svoje prigovore pri občinskem oblastvu, ki bo nato obde stranki poklicalo na razpravo in jih skušalo poravnati. Če ne bo prišlo do sporazuma med vami in upnikom, bo občinsko oblastvo napotilo upnika na redno sodno pot. Tam boste lahko ugovarjali, če bo upnik še vedno zahteval višje obresti, kakor jih dovoljuje uredba o likvidaciji kmetjskih dolgov.

Pritožbe zoper sklep občinskega odbora. F. S. Pritožujete se, ker je občinski odbor oprostil neki zavod za plačevanje trošarine na uvoz mesa in ker je sklenil kupiti stavbišče za zgradbo občinskega doma. — Proti vsaki odločbi občinskega odbora je dopustna pritožba na nadzorno oblastvo, t. j. okrajno načelstvo. Če mislite, da je katerikoli sklep občinskega odbora v kvar občini, se pritožite. V presojo vprašanja, ali so bili sklepi, ki jih je storil vaš občinski odbor, koristni ali nekoristni, pravilni ali nepravilni, se ne spuščamo, ker to vse lahko rešite potom pritožbe. Zdi se nam, da je samo v korist občine, če čimprej pride do svojega občinskega doma.

Prazni upi sorodnikov. V. J. H. Če imate z vašo ženo pri notarju napravljeno ženitno in dedno pogodbo, potem ste lahko brez skrbi, da bodo vse določbe dedne pogodbe tudi stopile v veljavo po smrti vaše žene. Sorodniki vaše žene, ki prežijo na njeno zapuščino, bi mogli vašo ženo, ki nima lastnih otrok, le pregovoriti, da spremeni svojo oporoko glede četrtine svojega premoženja. Ta četrtina je sicer vam namenjena v sedanji vzajemni oporoki, vendar sme vzajemno oporoko, kakor tudi vsako drugo oporoko, zapustnik vedno še preklicati in prenarediti in bo veljala najzadnja, pred smrtjo napravljena oporoka.

Skupna meja. V. D. V. Med vašimi in sosedovimi njivami poteka meja po sredi tri četrti metra širokega nezoranega travnatnega pasu, ki ga izmenoma pokosite s sosedom vsako drugo leto. Vprašate, če lahko zasadite na tem pasu živo mejo. — Če se z mejašem sporazumete, lahko zasadite živo mejo na svoji polovici nezoranega travnatnega pasu. Zemlja je pač do polovice vašta last, vendar pa obremenjena s sosedovo služnostno pravico, da sme pri oranju po tem pasu hoditi vnanja orna živina. Zato morate dobiti sosedov pristavek. Če pa sosed tega neče, ga k temu ne morete prisiliti in bo meja ostala slejkoprej nezoran razor.

VSAK nima toliko denarja, da more potovati o kopališče

TODA VSAKDO bi moral dati za zdravje letno 100—150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode

Radenski zdravilni vrelec onega z rdečimi srci.

Brezuspešno posredovanje. F. G. St. J. Če ste nekemu zasebniku obljubili za uspešno posredovanje nagrado in je dotični vaš naročilo sprejel in ga obljubil izvršiti, zahteval pa od vas predujem, ki ste mu ga dali, potem je dotični posredovalec upravičen zahtevati obljubljeni nagrado le, če je posredovanje imelo dogovorjen uspeh. Ker pa je bilo posredovanje brezuspešno, ste upravičeni zahtevati, da vam posredovalec vrne predujem.

Odstopitev zemljišča za novo cesto. I. J. Občl na gradi skozi vas novo cesto ter si je med drugim prilastila tudi 100 m² zasebnega zemljišča, ne da bi lastnika kaj vprašala in mu dala odškodnino, medtem ko je nekaterim posestnikom dala v

zameno drugo zemljišče. Vprašate, ali občina res sme brez odškodnine odvzeti lastniku njegovo zemljišče za gradnjo ceste? — Po zakonu o samoupravnih cestah se sme vsaka nepremičnina kakor tudi stvarne pravice na njej zaseči začasno ali za stalno, tako za neposredno, kakor tudi za posredno potrebo samoupravne ceste. Lastnikom pa se mora zato plačati odškodnina. To velja tudi za vašo občino. Le v primeru parcelacije zemljišča morajo po predpisih gradbenega zakona lastniki, ki svoje zemljišče parcelirajo, odstopiti občini brezplačno in neobremenjeno zemljišče, določeno z načrtom, ki je potrebno za javne prometne in proste površine, ulice, parke, trge, nabrežja in podobno, in sicer za ulice do največje širine 20 m. Za potrebno površino preko te mere mora občina odškodovati lastnika zemljišča.

Združene zavarovalnice in kavnica. L. A. Vprašate, ali po sedanjem združnem zakonu novo ustanovljenim združenim zavarovalnicam ne bo več

treba polagati kavnice v smislu obrtnega zakona? — Zakon o gospodarskih združenjih v § 54. izrecno predpisuje, da se velja § 60. obrtnega zakona, ki našteva obrti, za katere je potrebna posebna dovolitev. Po § 64 obrtnega zakona, ki dopolnjuje § 60., se dajo dovolitve za izvrševanje zavarovalnih poslov ob pogoju, da se položi varščina.

Dolžnosti nezakonskega očeta v Italiji. S. B. Izsledovanje očetovstva ni dopustno po zdaj veljavnem civilnem zakoniku italijanskega kraljevstva. Izjemo dela le slučaj posiljenja in ropan. Če torej otrok nima nobene javne (notarske ali sodne) izjave priznanja očetovstva, ne more nič zahtevati od nezakonskega očeta. Mati lahko proti nezakonskemu drugu uveljavlja le odškodninski zahtevek iz naslova civilne krivde, t. j. če dokaže, da je bila »zapeljana« ali z drugimi besedami, da ji je možki obljubil zakon in da se je ona vdala le zaradi te obljube, ki jo je ona smela smatrati za resno.

Kmetijski nasveti

Trave in detelje za trajen travnik. G. F. St. — Slab travnik ob reki s pešeno zemljo, približno en oral obsežen, ste lani preorali ter ga nameravate zasejati z ovsom in vmes s travami, da ga zopet spremenite v trajen travnik. Za krompir je bil dobro zagnojen s hlevskim gnojem, da mu prihodnje leto ne bo treba gnojiti. Vedeli bi pa radi, katera travna in deteljna semena naj posejete, da dobite dobro travno rušo? — Za prostor od enega orala, t. j. nekaj več kot pol hektara, 57 arov, potrebujete skupno 28 kg travno-deteljne semena. Lahko dobite primerno mešanico v trgovini, posebej za pešene zemlje; toda ker se ni mogoče vedno zanesti, da je mešanica pravilno in zanesljivo sestavljena, je bolje, če si kupite potrebno množico raznih vrst trav in detelj ter iste sami zmešate. Za tako pešeno zemljo in za oral površine potrebujete naslednje vrste in množine detelj in trav: 2 kg domače, črne detelje, pol kilograma bele detelje, pol kilograma hmeljne lucerne, 2 kg mačjega repa, 3 kg pasje trave, 5 kg francoške pahovke, 3 kg angleške ljujke, 2 kg laške ljujke, 3 kg travniške bilnice, 2 kg travniške latovke, 2 kg gole stoklase, 2 kg pasjega repa, in 1 kg ovčje bilnice. — Njivo za setev morate temeljito obdelati ter najprej oves zasejati in ga zabranati. Potem posejete po vrhu enakomerno deteljno-travno mešanico in jo po možnosti zavajate z lahkim valjarjem ali zavlečete z brano, katere zob ste prevlekli z vejicem, dračjem, da se seme le plitvo pokrije z zemljo. Oves posejete bolj na redko, da ne bo dušil trav. Če je na to gosto posejan, tedaj ga pokosite zelenega takoj, ko začne poginjati v latio. Tako bodo trave lahko nemoteno rastle in dobo uspevale ter že v prvem letu napravile zelo krepko travno rušo.

Prezimovanje semenskih rastlin. I. F. R. — Imate razno korenstvo, iz katerega hočete v prihodnjem letu pridobivati seme. Ze ponovno se vam je primerilo, da iz semena doma pridelanega, niso zrastle tako lepe kapusnice kakor njih matere rastline. Zato bi radi vedeli, kako je z njimi ravnavati, da dobite dobro seme kakor v trgovini. — Predvsem vam priporočamo, da odberete za pridobivanje semena take rastline in korenine, ki najbolj odgovarjajo tipu zelenjave, torej ne predebele, pa tudi ne predrobne, popolnoma zdrave in nepoškodovane, take oblike, kakor smatrate za najbolj popolno in brezhbižno za dotično vrsto. Samo taki semenjaki, ki imajo vse dobre lastnosti, jih bodo dali v dediščino potomcem. Pri kapusnicah so gojitelji semena dognali, da je tisto seme, ki je

zraslo iz glave, boljše kakor tisto, ki je zraslo iz stebila (storžev) pod glavo. Rastline iz takega semena dajejo večji pridelek in se njih nadalnje potomstvo celo izboljšuje. — Te rastline in korenstvo, ki smo ga odbrali za pridobivanje semena, postavimo v klet v pesek ali v rahlo zemljo, ki pa ne sme biti mokra, ampak le nekoliko vlažna. Pogosto moramo klet tudi zračiti, da obvarujemo rastline pred plesnobo in gnilobo. Na ta način ohranjen rastline moramo spomladi še enkrat pregledati in odbrati, da ostanejo za saditev le najboljše. Med zimo se namreč pojavi še kak pogrešek na posameznih rastlinah. — Spomladna saditev pa je še posebno važna zato, ker sorodnih rastlin ne smemo preblizu saditi, ker se medsebojno križajo. Na pr. če sadimo preblizu kapusa tudi kolerabe, tedaj bomo iz semena dobili rastline, ki ne bodo niti eno, niti drugo, ampak potomci s kolerabnim jabolkom in z malo zeljnato glavico na vrhu. Izkušnja je dalje pokazala, da ohrovt in zelje, preblizu posajen, daje seme, iz katerega zrastejo rastline, ki niso podobne niti prvemu, niti drugemu. Zato morajo biti sorodni semenjaki posajeni najmanj 300 metrov narazen.

Zavarovanje drevev proti zajcu. I. K. iz Lj. — S čim je najboljše zavarovati drevesca pred zajci, da mi jih ne obgrizejo? — Skrben sadjar zavaruje sadno drevje še pred zimo pred zajcem na razne načine. Najpreprostejši način je, da zavije drevje s slamo (skopo). Še bolje je, da jih pobelimo z apnenim beležem in obdamo z ograjo iz remeljev ali pa z ograjo iz treh slabših, obtesanih desk-krajinikov, ki jih na treh mestih z žico zvežemo in navežemo na kol okoli drevesca. Ograja mora segati do krone in jo pustimo do aprila ob drevesu. Nikar pa ne mažite drevs s kakšno mažo, ker se nobena ne obnese. Ako imate denar, napravite si ograjo iz žice, ki pa mora imeti ozke zanke in biti najmanj podrugli meter visoka.

Gnojenje malega vrta. H. M. R. T. — Imate majhen, komaj šestdeset kvadratnih metrov obsegajoč vrt, ki ga lani niste gnojili, zato je bil letos uspeh slab. Zemlja je peščena, plitva. Ker je hlevski gnoj težko dobiti, bi radi gnojili z umetnim gnojem. — Če imate tako mal vrtiček, bo vsekakor najboljše, da si preskrbite voz dobrega hlevskega gnoja, ki bo v peščeni zemlji zalegal najmanj za dve do tri leta. Taki zemlji je hlevski gnoj nujno potreben, da jo napravi bolj zvezno in rodovitno, ker spravi vanjo mnogo humusa — sprstenine. Če pa takega gnoja ne morete dobiti, tedaj se morate pač poslužiti umetnih gnojil. Teh zadostuje za 60 m² površine: 4 kg apnenga dušika, 5 kg kalijeve soli in 6 kg rudninskega superfosfata. Ta gnojila potrosite po vrhu zemlje, preden jo prelopatite, da se bo zmešala s prstjo. Cena teh gnojil je povprečno 2 din za kg in jih dobite v Celju. — Čisto pravilno je, da se pri lopatenju zakopljete plevel v zemljo, da tam zginejo in gnoj. Ta plevel ne bo nikoli več pogal, ampak tisti iz semena, ki so ga plevelne rastline zarodile. Mislim, da vam ne more delati težkoč, uničevati plevel na tako mali vrtni površini; če vsak dan samo deset plevelnih rastlin izrujete, jih morate zatreti. Toda plevel morate pleti celo leto, od spomladi do pozne jeseni, sicer vam napravi seme. — Nizkega fižola je nešteto vrst, zato vam ne moremo navesti »najboljšega«; nač pa se vsaka vrsta v novi zemlji že po par letih izrodi in tedaj je treba vzeti novo seme od drugod ali pa drugo vrsto. — Cvetlice-lončnice lahko gnojite z umetnimi gnojili, toda zelo previdno, da jih ne osmodite. Zadostuje namreč le ščepec umetnih gnojil — čilskega solitra ali sečnine — na vsak lonec. — Če hočete svoji vrtiček pravilno oskrbovati in iz njega izveliči čim več koristi, je najbolje, da posnemate bližnjega vrtarja, kako on dela, katere vrste zelenjave goji, kdaj seje in sadi, kako okonava in pleje. Kar on dela v velikem, boste vi gojili v malem. Tako posnemanje bo več zaleгло, kot da vam mi tukaj podamo še tako podrobne nasvete.

Uganke

Vremenska številnica

13. 3 — 1. 12. 18. 15. 16. 7 — 1. 4. 16. 5. 16. 11. 3 — 7. 3. 9 — 5. 19. 18. 3 — 5. 3. 2. 12. 10 — 17. 8. 19. 14. 16 — 1. 18. 16. 11 — 13. 7. 8. 13. 9. 19. 18. 3 — 17. 3 — 6. 16. 5. 21. 14. 19 — 5. 3 — 14. 3. 18 — 17. 8. 3. 4 — 14. 12. 22. 8. 12 — 11. 8. 16. 10. 16 — 5. 8. 19 — 14. 18. 19 — 1. 16 — 22. 3. 22. 10. 16 — 9. 16. 5. 12 — 20. 5. 16. 10. 16.

Ključ:

1. 2. 3. 4. 5. — ud mednarodne organizacije, 6. 7. 8. 9. 10. — žuželka, 11. 12. 13. 14. — z drevjem zarasel prostor, 15. 16. 17. — del sadnega drevesa, 18. 19. 20. — jugoslovansko mesto, 21. 22. — kraj in reka v Jugoslaviji. Če si zgornje številke nadomestil s pravnimi črkami, dobiš vremenski pregovor za Martinovo.

Številnica

8. 7. — 6. 7. 8. — 20. 11. 13. 14. 13. — 16. 3. 9. 16. 4. 13. — 20. 10. — 12. 13. 4. 5. 13. — 12. — 12. 13. 4. 5. 8. 10. 15. 7. — 20. 17. 3. 7. 11. 10. — 6. 7. — 14. 10. — 18. 7. — 11. 3. 13. 2. 13. — 9. 10. — 19. 8. 7. — 10. 8. — 5. 16. 6. 13. — 11. — 8. 10. 1. — 8. 13. — 17. 3. 10. 17. 3. 7. 11. 10.

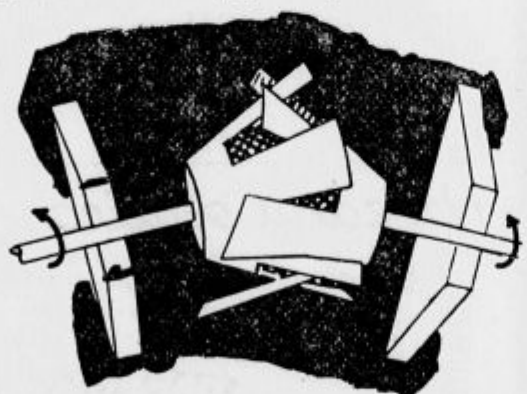
Ključ:

1. 2. 3. 4. 5. — žuželka, 6. 7. 8. — del meseca, 9. 10. 11. — del obleke, 12. 13. 14. — bližnji sorodnik, 15. 16. 17. — kopica, 18. 19. 20. — domača žival. Če si zgornje številke nadomestil s pravnimi črkami, dobiš elovenski vremenski pregovor za zadnji oktobrski teden.

Tehnika: Lomljene osi

Osi nam služijo za prenos rotacijskega gibanja. Gibanje se prenaša po dolžni osi v premli črti. Če hočemo smer osi izpremeniti, moramo seči po posebnih konstrukcijah, bodisi da se poslužimo stožčastega zobatega koleasa ali jermenice, bodisi da se odločimo za kak drug način za izpremembo (lomljenje) smeri.

Posebno pri modernih vozilih imamo dostikrat slučaj, da mora biti os ulomljena za gotov kot in da se ta kot med pogonom spreminja.

Spomnimo se samo na zadnja koleasa avtomobila. Zadnja koleasa avtomobila morajo slediti neravni površini ceste. Zato nastopajo tresenja in sunki, ki povzročajo, da osi ki morajo poginjati koleasa vedno izpreminjajo svojo lego. Zato mora biti os, ki gre od gredi motorja do diferenciala tako zgrajena, da ima vsaj na enem mestu možnost, da izpreminja svoj kot nasproti gredi motorja. Smer osi mora biti ulomljena.

Tukaj tega problema ne moremo rešiti z zobčastimi kolesi ali jermenici. Zato imamo posebne sklepe, kakor kroglaste sklepe i. dr.

Kroglasti sklep deluje takole. Tam kjer se bo os pregibala, mora biti os prekinjena. En del pre-

kinjene osi nosi glavo, ki ima obliko krogla. Na to glavo pa se natančno prilaga skledica, ki je pritrjena na drugi del prekinjene osi. Glava ima zareze (utore) v katere pristopajo odgovarjajoča rebra, ki so na notranji strani skledice. Zareze so zareze v glavo v smeri osi, prav takšno smer imajo tudi rebra skledice. Krogla in skledica omogočata gibanje v vseh smereh. Z utori in rebri pa se gibanje in sila prenaša iz ene osi na drugo, tudi če sta osi med seboj nagnjeni za gotov kot.

Taki prenosi se v tehniki vedno bolj uveljavljajo. Izdelava kroglastega sklepa pa je zelo draga. Tudi popravila na njem niso lahka. Zato se pojavljajo tudi druge podobne konstrukcije, ki hočejo nadomestiti kroglasti sklep in poenostaviti delo.

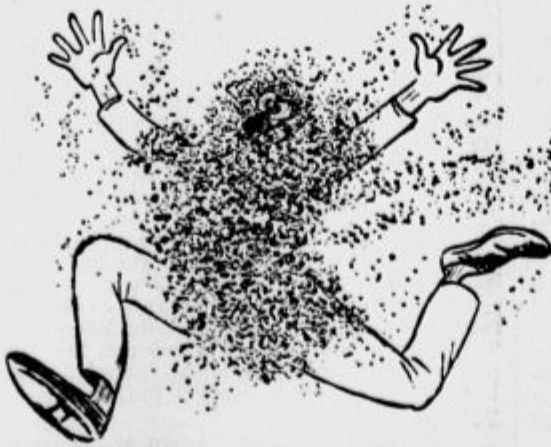
Nov sklep take vrste je stožčasti sklep, ki predstavlja zelo dobro nadomestilo za kroglasti sklep. Principielno eliko delovanja takega sklepa kaže naša slika.

Leva in desna polovica sklepa sta enaki in kažeta plašče stožcev, ki so v enakih presledkih izrezani. V izrezane medprostore stožčevega plašča na desni strani segajo žarki stožca z leve strani. Kadar se leva os vrti, se gibanje prenaša preko robov stožčevih izrezov na desno os. Kadar je smer osi na tem mestu ulomljena, drsijo pri vrtenju robovi stožčevih izrezov na levi strani.

Slika predstavlja samo fizikalen model takega sklepa. V praksi je tak sklep seveda nekoliko drugače izdelan.

Mesto ostrih robov preko katerih se prenaša gibanje na naši sliki imamo v praksi ravne ploške, ki segajo radialno proti sredini. V te ploške so vstavljene na površini steklenotrdno kaljene polkrogle, tako da sedijo s polkroglim delom v žarku stožca. Med seboj se izrezana stožca ne dotikata, dotikajo pa se ravne ploške vstavljenih polkrogel.

Prednosti novega sklepa so v tem, da lahko dotikajoče se dele izmenjamo, ko se obrabijo. S stožčastim sklepom lahko prenašamo večje sile kot s kroglastim in neenakomernost prenesenega gibanja je manjša kot pri kroglastem sklepu.

»Hej, takoj mi vrnite čebele!«

ODREŽITE
»SLOVENE SVETOVALEC«

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

»Slovenec«, 21. nov. 1937

Kmet in pesnik

Kljub poznemu večeru in kljub megli, ki je bila z vsakim trenutkom gosteja, je mladi mož hodil zamišljen in počasi po gozdni stezi brez ozira na čas in uro, v svoji rjavi loveški obleki, s puško in torbo na rami.

Ze nekaj časa so ga mučile misli na družino in prijatelje, ki jih je pustil v Parizu. Čemu le jih je pustil in zakaj neki je prišel sem v to puščavo deželo? Malo bolj bi štedil v Parizu in malo bi potrpeč, pa mu ne bi bilo treba zapopati se v to podeželsko mesto, samo zaradi beraške službe.

Tako premišljujoč je hodil Arnold Munster, ne da bi se niti enkrat ozrl na pot. Zavedel se je šele, ko se je gosta megla spremenila v dež, ki mu je prodiral že skozi obleko. Pospešil je korake, toda kmalu je opazil, da je zašel. Zdelo se mu je, nekako mu prav pot, da se z vsakim korakom od nje prav za prav ločijo. Gozd je postal vedno bolj mračen, dež pa vedno gostejši, zato je sklenil, da gre kar naravnost, v upanju, da ga tudi ta neznana pot kam privede.

Malodušnost ga je minila, ko je zaslišal rožljanje kraguljčkov na vpregi, ki je prihajala po stranski poti proti križišču v smeri, od koder je sam prihajal.

Arnold se je ustavil, da počaka in vpraša moža ob vozu, kod vodi pot v Lersberg.

»V Lersberg?« je ponovil voznik. »Upam, da nocoj ne mislite tam prenočevati, kvečjemu, če se peljete z vlakom, ker je do tja kar šest milj! Če pa ne poznate poti in greste peš, jih boste prehodili najmanj dvanajst.«

Toda Arnold je bil preveč truden za tako dolgo pot, ker je hodil že od jutra, vendar ni mislil, da je prišel tako daleč. Tudi kmet, ki je razumel, da je zgrešil pot že pred nekaj urami in da je že prepozno, da bi še nocoj popravil svojo nepazljivost, mu je ponudil zavetje v svoji lastni hiši, ki je bila oddaljena komaj nekaj streljajev. Pozni potnik se je iz srca razveselil, kajti tudi v najbližji vasi mu ni kazalo iskati prenočišča, ker je bilo tudi do tja eno miljo.

Stopil je na drugo stran voza h kmetu in skušal obnoviti pogovor z njim. Toda kmet ni bil zgovoren ali pa se mu je zdelo tujčovo govorjenje nerazumljivo in brezmišelnost, kdo naj to ve. Ko mu je Arnold pokazal veličastno sliko, ki se je nudila njihovim očem, ko sta prišla iz gozda, kako so zadnji sončni žarki obevali gozd skozi redke deževne kapljice, je kmet samo zamrmral:

»Slabo vreme bo jutri,« in si je potegnil plašč preko ramen.

»Od tu se lahko vidi po vsej dolini,« je znova povzel Arnold, ki se je trudil, da bi jo res videl, ako ne bi ob vznjožju gričev že vladala črna tema.

»Da, da,« je odvrnil kmet, kimač z glavjo, »vsa ta navlaka meni prav nič ne koristi.«

»Kakšna navlaka?«

»Kakšna neki, vaši lepi griči vendar!«

»Kaj bolj ljubite doline?«

»Kakšno vprašanje,« je vzkliknil voznik. »To je ravno tako, kot bi me vprašali, ali rad mučim svoje konje.«

»Res je,« je nekoliko zasmehljivo menil Arnold, »toda najbrž je Bog mislil na griče, ko je ustvaril konja.«

»Bog je mislil, ampak človek mu je storil krivico, ker je zgradil ceste,« je menil kmet.

»Kaj vi ne vidite v vsem tem, kar vas obdaja, drugače kot samo svojo korist? Gozdovi, gore, oblaki, kaj res vam vse to prav nič ne pomeni? Ali se vam nikoli ni ustavil pogled pred sliko sončnega vzhoda, ali vam ni nič lepota zvezdnatega neba?«

»Meni? Pa vendar ne mislite, da pštem kolledar! Kaj neki naj počnem z vašimi svetlimi zvezdami in z vzhajajočim soncem! S tem si ne morem napolniti želodca.«

Kmetova neotesanost je Arnolda užalila. Hudo mu je bilo, da mora živeti med ljudmi, ki so ustvarjeni samo za trdo delo, ki ne znajo gledati lepote stvarstva in katerih duh se nikoli ne dvigne nad najbolj vsakdanjo resničnost. Kaj pomeni vsem tem ljudem svet poezij, v katerem je bil on tako domač! Vpreženi v povodec nagona, ne čutijo, da tavajo nekeje v temi brez vsake dobrodejne luči. In on, nesrečnež, je obojen živeti med takimi ljudmi. Če to ni nesreča!

Take in enake misli so ga privedle do tega, da je čutil do svojega vodnika samo še zaničevanje. Stopal je poleg njega brezbržno, kot bi hodil sam. Toda kmet ni bil zaradi tega ne presenečen ne užaljen. Tiho je poživžoval sebi in konjem za kratak čas.

Tako sta prišla do kmetije, kjer ju je naznail zvončkanje kraguljčkov.

Majhen dečko in žena srednjih let sta se prikazala na pragu.

»O, oče prihaja,« je zaklicala žena in kup otrok je pritekel iz hiše, ki so se že hip nato prerivali okoli očeta, ki se je sklonil in objel drugo gega za drugim.

Nato je privlekel iz voza velik pokrit koš. Toda hipoma se je zdrnil:

»Kje pa je Jean?« je vprašal.

»Tu sem, oče, tu!« je odgovoril droben glasek ob vratih, »mati ni pustila, da grem ven v tem dežju.«

»Kar tam počakaj,« je zaklical oče in vrgel vajeti hlapcu v roke, ki je odvedel konje v hlev. Sam pa je z vsemi tremi otroki stopil k vratom, kjer je čakal Jean s tako kruto pohabljenostjo postavico, da mu ni bilo mogoče določiti niti približne starosti. Vse je bil zviti in skriviljen od boleznij. Njegova prevelika glava je čepela med dvema nenakomerno visokima ramenoma in svoje ravnice telesce je moral podpirati z berglami, ker ga suhe nožice same niso mogle nositi.

Roke je iztegnil proti očetu s takim veseljem in tako ljubezljivo, da se je razjaenilo razbrzdano očetovo lice, ki ga je vzdignil s svojimi močnimi rokami.

»Objemi me, moj mali krt, tako močno z obema rokama. Kako mu je bilo danes?« se je obrnil k ženi.

Mati je zmajala z glavjo:

»Kot vedno,« je polglasno odvrnila.

»Ah, saj to ni nič,« je povzel fantič s »svojim tenkim glasom. »Saj mi je popolnoma dobro, tako se mi zdi, kot da bi bil veliki, močan mož.«

Oče ga je postavil na tla, mu pobral berglje in ga skrbno opazoval.

»Ali se ti ne zdi, žena, da je nekoliko večji?« je vprašal ženo z glasom, ki je hotel opogumiti njo in sebe.

»Hodi mali, ljubček, hodi! No, saj vidiš, da gre, samo malo potrpljenja je treba.«

Mati pa ni odgovorila, samo otroka je pogledala tako žalostno, da je Arnolda presunilo. Se sreča, da kmet ni tega opazil, ampak je poklical otroke v kuhinjo, kjer so se morali postaviti v vrsto in iztegniti roke. Iz svojega jerbasa je nato privlekel tri male koške polne sladkarij. Troje ust je od veselja vzkliknilo in šest rok se je še bolj iztegnilo. Toda hipoma so jih vsi, kot na povele, povesili.

»Ali za Jeana nič?« so vprašali skoraj vsi obenem.

»Za Jeana pa danes nič,« je veselo potrdil oče. »Jean pride drugič na vrsto.« Toda že je segel z roko globlje v koš s svečanim obrazom in privlekel ven kolač, ves okrašen z mandeljni in posladkanimi lešniki.

Vsi so zacepetali od veselja, samo Jean je ostal miren. Lahna rdečica je pokrila njegova bleda lica in ponosno je segel po kolaču.

»Vzemi, moj mali, saj je sam sladkor in med!« In postavil je kolač grbavcu v roke, ki so se tresle od sreče. Kmalu nato so se otroci izgubili v sedmjo sobo, da sami uživajo svoje darove.

To je moj najstarejši,« je potem dejal oče Arnoldu, ko ga je la odvedel za njimi v nekako jedilnico, katere edini okras so bile grobo poslikane stene. Arnold je takoj opazil na tleh sedečega Jeana in ostale tri okoli njega, ki so jedli kolače, katere so si prej razdelili med seboj. Samo Jean je dobil od vsakega za spoznanje večji kos od drugega.

Saj jim je mali večna vaja v dobroti in vdanosti,« je opazil Arnold.

»Seveda,« je odvrnil oče, »kdo more kaj odreči tako preizkušenemu otroku! Vedno, kadar sem od doma ali na polju, moram misliti nanj. Ali je bolan, morda je že mrtev? In v najhujšem delu najdem izgovor, da se lahko vrnem k njemu!«

»Res,« je rekla mati, »naš mali je naš križ in naša sreča. Vse otroke ljubim enako, toda kadar čujem ropot bergel, trepetam od veselja, da ga nam Bog še ni vzel. Zdi se mi, da prinaša srečo k hiši.«

Arnold je poslušal te izraze ljubezni z zanimanjem in občudovanjem.

Medtem je mati pripravila večerjo in vsi so posedli za mizo.

»Brž,« je nestrpno vzkliknil kmet. »Lačen sem. Dva požirka črešnjave in skorjo kruha, res ni vredno, da bi omenil.«

In že je praznil ogromno skledo večerje, ki jo je žena postavila predenj.

Nekaj minut ni bilo slišati drugega kot ropotanje žlic in nožev, s katerimi so rezali dišečo evinjino. Tudi Arnoldu je dišeča večerja vzbujala tako elasti, da je pozabil na vsa pariška pravila pri jedi. Navsezadnje je jedel, da je lažje pil in pil, da je boljše jedel. Večerja je šla že h koncu, ko se je kmet nenadoma zdrnil:

»Kje pa je Farraut, nisem ga še videl nocoj?«

Mati in otroci so obstali, ne da bi odgovorili.

»Kaj je z njim?« je nestrpno ponovil oče, ki je videl njih zadrego. »Kaj je s psom, odgovori mi vendar, Marie.«

»Ne jezi se, oče,« ga je prekinil Jean, ne upajoč se povedati. »Pes je davi odšel in ni se več vrnil.«

»Pa bi me vsaj opozorili!« se je razhudil oče.

»V katero smer je pa odšel?«

»Po poti proti Garrennesu?«

»Morda se mu je kaj zgodilo, saj skoraj nič ne vidi,« in že je vstal.

»Marie, prinesi mi mojo ovčjo kožo in svetilko, ker ga moram najti, pa če je tudi mrtev.«

Marie je vstala in ni niti omenila pozne ure in elabega vremena.

»Kaj vam je toliko do psa?« je presenečeno vprašal Arnold.

»Seveda,« je odvrnil kmet, »nekoč je storil veliko dobroto Marijinemu očetu. Ko se je ponoch vračal s sejma s polno mošnjo, kjer je prodal volje, bi ga bili skoraj ubili na poti domov, ako bi ne bil Farraut z njim. Pred dvema letoma, preden je umrl, pa me je prosil, naj vendar skrbim zanj, kot za lastnega otroka. Objubil sem mu in sramota bi bila, ako bi mrtvemu ne izpolnil prošnje.«

Medtem se je vrnila žena s kožo in svetilko. Sam je še enel za vrati visoko okovano palico in je, želeč lahko noč, izginil v temno noč, kjer so se njegovi koraki izgubili v vetru in dežju, ki je še vedno neprestano padal.

Kmalu zatem je kmetica predlagala gostu, naj gre spat, toda Arnold je rajši počakal, da se vrne gospodar, če ne bo hodil predolgo, ker se je v njem vzbudilo zanimanje za človeka, ki se mu je zdel sprva tako robat.

Medtem se je čakanje podaljšalo v neskončnost, kmeta pa ni bilo od nikoder. Otroci so zaspali drug za drugim. Tudi Jean, ki je bdel najdalje, je zlezel v posteljo. Marie pa je nemirno hodila od ognjišča do vrat in od vrat zopet do ognjišča. Arnold jo je skušal pomiriti, končno je še sam obtožil kmeta, da premalo misli na svoje zdravje in varnost.

Njen strah pa je bil že tako velik, da se je lovec odločil, da ga gre sam iskat in žena je že hotela zbuditi hlapca, da ga bo spremljal, ko so zaropotali zmagi koraki.

»Hola, hel hitro odprite,« je zaklical kmet zunaj.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejalje začel, »ti, ti bi mi jo lahko dal... ko, ko nobeden ne mara.« — O čem pa govorite, stric, kaj naj vam pa dam? — Njivo, Garut, njivo. Mladi Garut je od začudenja postavil vile pokonci. »Kaj pa bi z njivo, stric Nisim? Čemu vam bo Satanova njiva?«

... je, je božja, božja... njiva, kakor vsaka druga, je trdil starček.

Mladi Garut se je moral glasno zasmejati.

»Radi mene,« je rekel in zamahnil z roko, »radi mene... Ali nisem že rekel, da jo lahko vsak dobi, kdor si je zaželi? Lahko jo dobite vi ali kdor bi hotel. Kar je Garutovi, ni še nobeden besede snedel.«

Toda stricu Nisimu se ta obljuba ni zdela dovolj trdna. »Tak mi jo res daš?« je počasi povzel.

»Kaj slabo slišite?« se je mladi zavzel. »Kar sem rekel, sem rekel.« Skočil je iz jame, odhitel v hišo in se vrnil s polo papirja, ki je bilo na njem brati v velikih, nerodnih črkah: Jaz, Garut, posestnik, podarim njivo, ki se ji pravi Sa-

tanova njiva.

Stric Nisim ni koj odgovoril. Stal je, zamišljeno mežikal z vnetimi vekami in se praskal po sivi glavi, medtem ko so se mu pogledi strmo zabadali v tla. »Poslušaj, Garut,« je dejal

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Gvišen se je Frtaučku Gustil tud preke vam že kerkat bahou, de je za ena dobra glava več, koker sem jest. Sej tu on usakmu, kdur ga če le puelušt, s takmu ajfram prpouduje, koker de b mou on pr tem kašne pusebne zasluže. On misl, de je Ajoštajn, ke je znaidn taka mašina, de boma z no lohka še na svet gledal, ena figa preke uem. Enkat je tou ta mrcina še ču mene nalarbat, ke vender ve, de sem z usem žaubam namazana, de je zdejšen ubčnik svet na en tajej seč skenu, de boja tistga mužakarja, ke ga maja pred cerkuja svetga Flurjana zatu narjenga, de voda ven pluja, ke prteče dol z Grada, preč uzel, pa nemu tam epumenik pustaul. Sej m je tud puvudu, ker kipar ga ma že u del, pa sem negau ime, žalibog, pužabila. Sevede, jest sem se delala, koker de mu verjamem, se ču gratulirala sem mu, čeprou sem vedla, de je se tu sam flonc. On je holt tku du-mešlou, koker kašen muderen umetnik. De je on za ena glava več, koker sem jest, tu bo še precej štimal. Merla se sevede še nekoč nisva. De sem pa jest za ene dobre dve glave bl brihtna, koker je on, o tem pa ta mužakar raj mouti koker grob. Jest pa mislem, de je tu vender velik bl važen, če ma eden brihtna glava, koker pa, če je eden za tulk in tulk glau več koker en drug. Pugalje, jest puznam precej eneh prou mejtnih gospudu, pa sa bl brihten koker na vem kdu. Puznam pa tud neki prou velikih mužakarju, pa sa naumen, ket muč. Pu velikost se mende malkerkat, pa še tu sam u pusebne slučajeh, pamet mer. No, vite, in tak veleč dedec je tud moj prijau Gustil. Pa še ni sam veleč pu pustau, tud gofla ma tku velika, koker špetauska urata. Keder on ta soja gofla udpre, pa tud tulk eneh prsmudari vn prirči, de je groza.

Asten, jest upam, de sem vam zdej Gustina precej natančen pupisala, kašen je ta člouk. Zdej ga hote mende že tud vi puznal in vedel, kulk mu je za verjet. Sama gofla ga je holt, prou nč družga.

Sej vem, de ete se večkat tud sami že čudil, kaku more en udrašen člouk tulk eneh prsmudari ekp skluabaat, koker jih on punavad klubasa, Kene, sej se epuminate, kua je zadenč prpoudvou? Pravu je, de on večkat kar cele muči premešluje, na kašna viža b se dala naša bela blana tku zrihtat, de b bla res lepa, pa de b bla tud za use prou, de b se zavle ne blancani zmeri na špeteral in eden družga na zafkraval, koker se zdej. Lepu vas prosem, ki je pa tu mogoče, de b se blana tku zrihtala, de b bla usem pu vol? Lepši se pa tud na more naredit, koker je zdej. Sej je vender zmeri taka, koker de b ja iz škatele uzen. De b bla pa kerkat taka, de b bla usem pu vol, je pa tud čist izkluden. Jest na vem, kuku mu more kej taga u glava pasi? Sej on vender tud puzna blancane koker jest. Kene, če bo eden reku, dejma temu al pa unnu pustaul epumenik kar dol u Kuri vas, tam še ni nubenga, se bo hiter en drug uglasu: dejma ga raj pustaul na Goluce. Na Goluce tud še nudeben na stuji. Ta trek bo pa preci udločen prtestiru in pugervu, de nej se raj pustaul gor na Grade. Tud na Grade nimaja zdej nubenga, udkar sa ranoga cesarja nekam udnese. In tku b šlu naprej in naprej. Ta reč b se uleka, koker tista vesterja ud jare kače in ud etekelga použa. No, in nazadne b ga sploh nekamer na pustaul, al b ga pa nalaš pustaul kar na vrh ka-senga družga, de b ja ud nobenga na velala. Tak sa holt blancani, pa prou nč drgačen. Zatu nej s Gustil nekar s takem rečni glave na bel, ke na

bo nekol, pa tud če bo še stu let trava tlaču, ta prave pugruntu. Take reči morma prepešit kašnem inženirjem, ke sa mojstri, in se na tu zastopja. Gustil nej pa raj premešluje, keder punoč ukul ruguvil, ki se dubi ta narbulš čvček. Za čvček je on strukounak, de ga nima para. Če pa Gustine ni blana useč taka, koker je zdej, nej gre pa mal ukul pu božjem svet in tam ostane, kjer se mu bo ta narbl dupadel. Jest ga prou gvišen na bom nekol prusila, de nej pride nazaj, ke sem ga že zdej tud grla sita. Drug blancani pa mende tud ne.

No, zdej sem vam mende čezinč zadošt ud Gustina puvredala. Zdej m, pa prosem, duvolite, de vam bom enkat tud ud mojga kuška kej puvredala. Veste, sej b se jest na epoumla najnga, ampak te dni enkat sem dubila pu poš en časupis s pudobam, ke ga kuški, prou za prou jugosluvenari ven dajega, namest kušku. Tam ool sem brala, kuku kunšen sa jugosluvenarski peički. Usa čast jim. Jest b hmal rekla, de sa jugosluvenarski kuški skorji bl brihten, ket jugosluvenari sami. No pa tu glih nečem rečt, ke b se jugosluvenarjem murde gržmagal, in b se znal čez tu še gor držat. Ampak tu pa lohka rečem, de sa njih psički res kultiviran.

Jest mam pa tud enga kuška. Lumpi mu je pa ime. Ni prou veleč. Bl sredne velikost je. Črn je in hedu kusmat, ampak trajno kodran. Ukul urata je beu, koker de b mou usak dan frišna sraja. Rep ma doug, pa lepu nauzgor zavihan, bl pr

konce je pa tud beu, koker negave šter tačke ud kulena navzdol. Če ga eden hiter pugleda, misel, de ma bele štumfke na nužicah. Res lep kužek je. Utroc tam u našmu kone ga maja usi rad. Zmeri mu kašne cukrčke nosja. On ma pa tud utroke, pa udrašene kdi tud rad. Sam rajfenkerarju na more trpet. Te zmeri strašen ublaža, ugrime pa nekol nubenga. Organiziran pa moj kužek ni neker, ne pr jugosluvenarjeh, ne pr kašen združjen opozici. On se na briga za nubena fronta. Pulitka mu je deveta briga. In ma tud čist prou. Kdur ga bl s cukrčkem futra, s tietmu pa drž. Prou tak je, koker tist petelin s pleha, ke sa jih soje čase na vrh streh pustaula, de so vedel, ud kere strani veter piha. Brihten je pa tku, de če mu vrže eden za suhaportel kašen kamen, skoč prec pujsa, pa ga nazaj prnese. Č mu vrže pa kašna kust, al pa mesu, skoč tud prec pujsa, ampak tku naumen pa ni, de b ga nazaj prnese, zagrab ga in kar tam pužre, kjer ga dubi. Enkat, je biu prou lep dan sem šla na Grad, pa Lumpija sem s saba uzela. En čas sva špencirala pu Grade ke pa sem. Kar naenkat se pa dež ulije. Jest ekočem hiter pud en drevu, kužek ja pa pupiha dol z Grada. Ni še menil deset minut, pa prleti ves premočen nazaj h men, pa marel ma u gobčku prnese. Jest na verjamem, de b mel jugosluvenari tud kašenga tku brihtenga kuška. Enkat, ke ga je tou šintar u tista zanka ujet zatu, ke ni mou predpisanga nagobčenka, mu je pa skuz zanka skoču, pa dam prletu. Tu je kužek, tu Tist jugosluvenarski kuški nej se kar skrijeja pred nim. Ke sem ga enkat prašala, če b tud on rad h te jugosluvenarski organizaci prelopu, m je pa jezek pukazu. K. N.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17				18				19		
20					21				22					
23				24		25	26		27		28	29		
30	31			32			33	34		35		36	37	
38		39			40			41	42		43			44
45			46				47				48			
49			50	51		52		53	54			55		
56	57			58	59		60		61	62			63	
64		65	66		67		68	69			70			71
72				73				74				75		
76			77		78	79			80			81		
82			83				84				85			
86					87			88				89		

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehajo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. slovenski pisatelj, avtor »Dalmatinskih povesti«, 4. rusko pristanišče ob izlivu Dona v Azovsko morje, 8. tuja beseda za ognjevitost, 12. kemični element, 16. velika kača, 17. nadelzna žuželka, 18. večji kraj ob Donavi v Sremu, 19. skrajšano žensko krstno ime, 20. posmrtno prebivališče pogubljenih duš, 21. moško krstno ime, 22. kozaški poglavar, 23. desni pritok Save na Hrvaškem, 24. slovenski nabožni pesnik, 26. drug izraz za upanje, 28. egipčanski vladar okrog 600. pred Kristu-som, 30. del voza, 32. skrajšano moško krstno ime, 34. druga beseda za gozdno poseko, 36. skrajšano narečna oblika za neko motorno vozno sredstvo, 38. zidarska potrebnost, 40. narečna oblika za kokšo, 42. posmrtno prebivališče izvoljenih duš, 43. divja žival, 46. beseda iz očenaša, 47. domača žival, 48. večja država v Zadnji Indiji, 49. domača žival, 51. druga beseda za žgano napjado, 53. latinska beseda za grškega boga ljubezni, 55. vprašalni zaimek, 56. druga beseda za soseda, 59. druga beseda za udarec, 61. kemično sredstvo, ki ga rabijo v barvarski industriji, 64. navadni števec, 66. druga beseda za vrsto, 68. turški naslov, 70. rimski državnik in pisatelj (234–149), 72. večji pritok reke Drine, 73. del roke, 74. grška črka, 75. kraj pri Šmarju na Dolenskem, 76. druga beseda za učni pripomoček, 78. jugoslovanska reka, vrsta cigarete, 80. kuhinjska potrebnost, 82. posmrtno prebivališče izvoljenih, 83. tuja beseda za vrsto naglasa, 84. druga beseda za trsko, 85. sestavni del zraka, 86. Sofoklejeva tragedija, 87. manjša pokrajina v vzhodni Arabiji, 88. drag kamen, 89. srbsko moško krstno ime.

Navpično: 1. druga beseda za kopico, 2. angleško pristanišče v Arabiji, 3. divja žival, 4. rimski pozdrav, 5. francoski naturalistični pisatelj (1840–1902), 6. morsko obrežje, 7. vodni pojav, 8. angleški zunanji minister, 9. planinska rastlina, 10. italijansko mesto ob Adiji, 11. pevsko znamenje, 12. druga beseda za prevaro, 13. soustanovitelj Rima, 14. mohamedanski bog, 15. večja gora v zasedenem ozemlju, 23. vrsta

45. Tc5×a5, Tg7–c7 46. Sb1–d2, Te7–c2 47. Ta5–d5, Kb8–c7 48. Kf1–e2, Te2–b2 49. h2–h3, Ke7–c6 50. Td5–d4, Ke6–c5 51. Ke2–c8, Se5–g6 52. Td4–d8, Sg6–e7 53. Ke9–d3, Tb2–b7 54. Kd3–e3, Tb7–b2 55. Td7–d3, Se7–d5+ 56. Ke3–f3, Sd5–b4 57. Td3–c3+, Ke5–d4 58. Te3–b3, Tb2×b3+ 59. Sd2×b3+, Kd4–e5 60. g2–g3, Sb4–c6 61. h3–h4, Se6–d8 62. Sb3–c5 63. Sd8–f3, Se5–d3+, Kd4 64. Sd3–e1, Kd4–e5 65. Se1–d3+ 66. Kf3–f4, Lf7–d6 67. Ld3–c5+, Ke6–f7 68. Se5–b3 in črni se je vdal, ker proti Lb3–d4 ni obrambe,

Razvezano snopje

Slovenske pisateljice

Začetki udejstvovanja slovenske žene v slovenski literaturi segajo v sredo 19. stoletja. Prvi vzpon ni močan, dan pa je začetek, dana je pobuda. Prigledne ženske sodelovanju je šla hitro navzgor. V glavnem pa je šlo za potrditev ženskih pravic in za priznanje ženske v kulturnem in javnem življenju. V iskrenem idealizmu posejano seme je vzklilo in danes je slovenska žena del našega kulturnega življenja. Njeno delo se je razmahnilo v vsa področja. Da ni njeno delo užilo primerne ocene, ni njena krivda, pač pa bolj krivda časa in razmer, v katerih je nastopala. Ta način priznanja njenega dela zasledimo od začetka pa do danes. — Prva slovenska pesnica, Fany Hausmannova (1818 do 1853) je priobčila 8 preprostitih pesmi ljubavne vsebine in eno domoljubno. Pesmi kažejo, da je imela pesniški dar. — Njena sodobnica je Josipina Urbančičeva-Turnograjska (1833–1854) prva naša pisateljica. Poročena je bila z dr. Lovrom Tomanom. Priobčenih je 9 povesti, med katerimi je najbolj znana Nedolžnost in sila, kjer je prva obdelala smrt Veronike Deseniške. Njena edina pesem je: Zmirlj krasna je narava. Mnogo je ostalo v rokopisu. V njenih delih se čuti slovansko navdušenje in ilirski, jezik njen pa je slovenski. Prezgodnja smrt je preprečila, da nismo Slovenci dobili pisateljice večjega pomena. — Pavlina Pakova (1854–1901). Njen mož je bil Janko Pak, urednik mariborske Zore. Ona je poskušala ustvariti žensko povest iz našega meščanskega življenja. To se ji ni preveč posrečilo. Njen mož tudi ni ugodno vplival na njen slovestveni razvoj. 1878 so izšle njene Pesmi. Bila je prva Slovenka, ki je pisala večja dela: romane in novele. Napisala je tudi nekaj razprav v raznih časopisih in revijah. Njena dela so prežeta samega lepega življenja, zato je polno neverjetnosti in domišljije. — Luiza Pesjakova (1828–1898). Bila je Prešernova učenka. V začetku svojega delovanja je pisala v nemščini, šele v zakonu slovensko. Njeno največje delo je roman: Beatin dnevniki. 1889 je izdala zbirko pesmi za mladino Vojlice. Napisala je tudi libreto za opero Gorenjski slavček. Bila je lirski narave, ki ljubi predvsem lepoto in ideal. — Marica Nadlišek-Barčolova (1867) je bila buditeljica narodnega in prosvetnega življenja med slovenskim ženskim, zlasti v Trstu. Sodelovala je v Edinosti, Slovenskem svetu in dr. Bila je urednica Slovenke nekaj let. Pisala je povesti in slike iz učiteljskega življenja in iz tržaškega predmestja. Vsebinsko slika pred vsem ženske življenjske odnose. — Minka Govekarjeva (1874) se je udeleževala v vseh področjih kulturnega življenja. Njeno delo je veliko. Bila je pisateljica, žurnalistka, prevajalka itd. Sodelovala je v mnogih listih in revijah, pisala članke o ženskem pokretu doma in po svetu, v kulturnih in književnih zadevah itd. — Zofka Kveder-Demetrovičeva (1878–1927) je bila zelo plodovita pisateljica, ki se je izobraževala po raznih vseučilišnih mestih Evrope in z ogromnim čitanjem. Sodelovala je pri hrvaških, čeških in nemških revijah in časopisih. Prevajala je mnogo iz češčine in hrvaščine in pomenila Cankarja, Kersnika in druge. Pisala je v slovenščini, hrvaščini in češčini. Njena prva knjiga je bil Misterij žene (1900). Njeno življenje, potem razni dramski spisi (Amerikanci) itd. Pisala je tudi mnogo o ženskem vprašanju in književnosti. V svojih delih govori o ženskem življenju, o dednosti, o problemu izseljevanja in podobno. Je ena naših največjih pisateljic. — Jeraj Vida (1875–1933) je začela priobčevati svoje pesmi v Ljubljanskem zvonu. Svoje pesmi je izdala 1908. 1921 je izdala zbirko otroških pesmi Iz ljubljane čez poljane. V svojih pesmih govori o ljubezni o slovenski zemlji, o naših kmetijskih ljudeh, otroške pesmi pa so šegave, ljubke, skrivnostne. — Ljudmila Poljančeva (1874) poje o svojem življenju, njene pesmi so pesmi ženske. 1906 je izdala zbirko lirskih pesmi Poezije. 1923 je izdala božične slike Poti k domu. Te slike je rodila žalost po bratih na Koroskem in Primorju. — Fatur Lea (1865) je napisala: V burji in strasti, Vilemir, Biseri. Iz naših dni, Crtomir in Bogomila, Vselavna odpoved in drugo. Pisala je večinoma zgodovinske povesti, ki kažejo, da ima dar pripovedovanja. S poučnimi spisi je sodelovala v DS, Slov., Mladiki. — M. Krenžar Elizabeta (1878) uršulinka, je sodelovala s svojimi pesmimi v raznih revijah. Izdala je Iz moje celice (1916, 1923), Cvetje na potu življenja (1923), Srčni rubini sv. Terezije Deteta Jezusa (1927), prevedla je Calderonov misterij Sv. maša. Njene pesmi so lirike in polne religioznega doživlja. Ima gladko in zvočno ritmično ter zaokroženo obliko. Je med prvimi slov. pesnicami. — Marija Kmetova (1891) je pisala v Zvončku, Vrtec in v razne revije. Svoje najboljšje spise je izdala v knjigi Bilke (1920). L. 1921 je izšla novela Helena. Roman V metežu je izšel 1925. Izšla so še dela: Večerna pisma (1926), Sv. Franciški Asiški (1926) in življenjepis Moja pota. Nadalje je izšlo že tudi več njenih dobrih prevodov iz nemščine in ruščine. Drami: Mati in Notturno. K. je najboljša naša pisateljica najnovejšega časa. Njena dela preveva vera in žrtvovanje, mir, sočustvovanje do ubogih in trpečih ljudi. V svojih delih nam razgrinja sodobno žensko življenje in mu išče novih poti k lepemu. Izraz je sočen in krepak, slog je priroden, dejanje teče prijetno in preprosto. — Ilka Vaštetova (1891) je mladinska in pisateljica večjih del, in sicer zgodovinskih: Mejaši, Vražje dekle, Roman o Prešernu. — Med največjimi pisateljicami se udeležuje Mara Hnosva. Izšla je knjiga Njene službe. Piše v Mladiki. — Vida Tauferjeva je odlična pesnica sedanje dobe. Svoje pesmi nima še zbranih. Je predvsem lirski. pesmi pa so polne mehke in hrepenenja.

Vremenska števila

3. 19. 18. 4. 18. — 1. 9. 4. 9. 2. 15. 11. 18. — 14. 9. 11. — 11. 18. — 5. 9. 10. 18. — 13. 18. — 8. 12. — 3. 18. 7. 15. — 8. 12. 3. 15. 11. 17. 6. — 19. 2. 18. 16. 18. — 1. 9. 10. 18.

Ključ:

1. 2. 3. 4. — zakrament, 5. 6. 7. — drevesna skorja, 8. 9. 10. — srednjeveški služabnik, 11. 12. 13. — del dneva, 14. 15. 16. — produkt gorenja, 17. 18. 19. — del vodovodne napeljave.

Če zgornje številke nadomestiš s pravnimi črkami, dobiš vremenski pregovor za november.

Rešitev zemljepisno-zgodovinske zlogovnice

1. Kalifornija, 2. Mala Azija, 3. Ortenburžani, 4. Skandinavija, 5. Edison Thomas, 6. revolucija, 7. evolucija, 8. Obrenoviči, 9. Napoleon, 10. geografija, 11. nevaliteta, 12. Transilvanija, 13. Jasna Poljana, 14. poliarhija, 15. Adrianopol, 16. etnografija, — Kamor se drevo nagne, tja pade.

Rešitev ugank

dne 14. novembra

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. Ebers, 6. kanec, 11. anali, 16. Rado, 17. Kapitol, 18. Irak, 19. Ala, 20. Vurot, 21. Aleš, 22. Abo, 23. tat, 25. Stele, 27. Togo, 29. lan, 30. Opeka, 32. lokomobil, 34. motor, 36. ogon, 37. Ararat, 39. Ida, 40. koleno, 42. Cid, 43. aha, 46. Lot, 46. akt, 47. Tobija, 49. boh, 50. Oberon, 52. amen, 53. Azori, 54. Baba, Dinara, 56. liker, 58. ave, 60. deka, 61. Togal, 62. Aca, 64. rep, 66. Olif, 68. s. Sava, 70. kan, 71. orač, 72. etiketa, 73. lopa, 74. kavec, 75. Atika, 76. livar.

Navpično: 1. Erato, 2. bala, 3. Eda, 4. rov, 5. Skuta, 6. Karel, 7. apologet, 8. nit, 9. eta, 10. Coloma, 11. alegorija, 12. Niš, 13. ara, 14. Laba, 15. ikona, 24. teta, 25. skok, 26. ekonomat, 27. ton, 28. obad, 29. lira, 31. podoba, 33. Lahore, 34. milo, 35. rokodelce, 36. Olt, 38. Tah, 41. Ober Osek, 42. cin, 45. Tebe, 46. Arad, 48. azil, 49. Boka, 51. Nikita, 52. Ana, 54. barok, 55. Agata, 56. Laval, 57. ranar, 59. vera, 63. capa, 65. pav, 66. oče, 67. bit, 68. ski, 69. ali, 70. kov.

Rešitev številnice

1. Dumas, 2. oddel, 3. maslo, 4. odmev, 5. Lesce, 6. jelen, 7. Užice, 8. bedak. — Domo-ljub — Slovenec.

Rešitev vremenske zlogovnice za november

1. Astiag, 2. Novi Laz, 3. Dolnji Križ, 4. Radovec, 5. edinost, 6. jabolko, 7. ekonom, 8. vino-tok, 9. starinar, 10. Ninive, 11. epilog. — Andrejev sneg, z žitom kreg.

Nočem postelje v sobi; samo JAGROV spalni KANAPE. COUCH, katerih prednosti si oglejte pri
Tapetništvu JAGER FRANC
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 17
telefon 20-42

Nizke cene!
Solidna
izdelava!

Na zalogi ima pa tudi veliko izbiri modrocev, otoman ter veliko izbiri blaga za prevleko pohištva!

Glavna zaloga za Ljubljano: Drogerija „Adrija“ Mr. Ph. Borčić, Selenburgova 1.

Kljub znatni podražitvi papirja dobite vse vrste
poslovnih knjig

žurnale, štrance, blagajniške knjige,
saldakonte še vedno po prejšnjih cenah pri

A. Janežič, Ljubljana
Florjanska ulica 14
Telefon 32-20

Na debelo!

Knjigovoznica, industrija trgovskih knjig
in šolskih zvezkov. — Izvršujemo vsa
knjigovozniška dela po najnižjih konkuren-
tnih cenah

Na drobno!

HERSAN ČAJ

DELUJE dobro pri obolenju želodeca, jeter in ledvic.
OLAJŠUJE Pomaga pri arteriosklerozi in hemoroidih.
UBLAŽUJE muke in bolečine pri revmatizmu in protini.
ODSTRANJUJE bolečine pri mesečnem perilu in menli.
motnje debelenja ter nepravilne vitke.

Reg. S. br. 103830/333.

Dobiva se v vseh lekarnah!

Umrli nam je danes, previdena s tolažili svete vere,
naša ljubljena soproga, dobra mamica, gospa

Amalija Kocjan
roj. Sever

soproga pekoveškega mojstra

Drago pokojnico bomo prepeljali v Trbovlje, kjer bo
pogreb v ponedeljek, dne 22. novembra ob pol 4 popol-
dne na farno pokopališče.

Trbovlje, dne 20. novembra 1937.

Žalujoci soprog Josip in sinček Joško.

Javna zahvala

Gospodu Rudolfu Pevcu, narodnemu poslancu
za okraj Gornji grad, draveka banovina, se naj-
topleje zahvaljujem, da se je zavzel zame, da sem
bil nameščen kot državni uradnik. Cutim se dolž-
nega, da se najprej Vam zahvalim, ki ste se tako
iskreno, naravnost očetovsko zavzeli zame. Vi,
Slovenec, ste se zavzeli za vojno siroto iz Srbije,
katere niti dobro poznati niste, dočim drugi, čijih
dolžnost bi to bila, niso tega storili. Vi ste svojo
dolžnost kot narodni poslanec domeli pravilno,
da niste samo zastopnik svojega gornjegrajskega
okraja, ampak vsega našega naroda. To Vam je,
gospod poslanec, samo v čast. Jaz Vam za to
Vašo dobroto ne morem drugega nuditi, kakor
toplo zahvalo in obljubo, da se niste zmotili, am-
pak ste skupnosti dali dobrega člana, ki bo delal
v korist cele naše domovine. S to obljubo
se Vam še enkrat javno zahvaljujem.

Gradačac, dne 7. novembra 1937.

Ljubomir D. Pešič,
pristav na okrajnem načelnstvu v Gradačcu
(vrbaška banovina).

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast CLAVEN. Dobite v
ekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

Otroški vozički naj-
novejših modelov
Dvokolesa,
motorji, tricikli
Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!
„TRIBUNA“ P. BAYEL, LJUBLJANA, Karlovska 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26

Dražba
tekstilne tovarne
v Kočevju

(vlož. štev. 888 in 959 k. o. Kočevje in vlož.
štev. 88 k. o. Mahovnik) bo

dne 3. decembra 1937

ob 9. uri dopoldne pri sreskem sodišču
v Kočevju.

Tovarniška poslopja, stanovanjske hiše zem-
ljiške parcele, strojne naprave in pritiskline.
Tovarna je v obratu. Cenilna vrednost znaša
Din 5.680.422-93, od česar odpade na stroje
in pritiskline Din 3.882.485.— Najmanjši ponu-
dek znaša 4.260.318.—, Vadij Din 570.000.—.

Podrobne informacije daje sresko sodišče v Kočevju,
oziroma advokat dr. Otton Fetič, Ljubljana
(Stevilka sodnega akta J 983/35)

Šivane odeje
puhnate odeje
blazine
pernice

WEKA
MARIBOR
Aleksandrova c. 15

Sveže najfinije norveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

Modroce

posteljne mreže, železne
složljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetniške
izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik - Mestni trg 13.
Ugoden nakup morske
trave, šime, cvilha za
modroce in blaga za pre-
vleke pohištva.

VINA

dolenjska, štajerska in
sploh vseh vrst kupite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani.
TELEFON ŠTEV. 25-73

Žage:

remsehidske gaterice —
vodne, tračne, kakor tudi
vse vrste orodja in okov-
ja si nabavite ugodno pri

„JEKLO“
Stari trg.

Ostro vreme in Vaša koža!

Dež, veter, prah, pot, sonce, mokrota, mrz
in toplotne spremembe, vse to zdrava koža
tudi pri naglih spremembah dobro vzdrži.
Toda na vas je, da skrbite za to, da bo koža
zdrava in odporna!
Negujte redno svoj obraz, vrat in roke s Solea!
Umivajte se s čudovitim Solea milom, ki dovaja
nevidnim odprtnicam vaše kože aktivnega lecitina,
hranite in ščitite svojo kožo z voljno Solea kremo!
V njej vsebovani kožo krepilni kolesterol dopolnjuje
lecitin v Solea milu.
Elastična, dobro dihaljoča in prekrvljena koža — to
je najzanesljivejše varovalno sredstvo proti vsem
kvarnim uplivom slabega vremena!

Hotel KRONA
MURSKA SOBOTA

1370 zakupnika. V slučaju zahteve se tudi proda. Obrniti se
je izključno na št. »JUGU«, d. z. o. z., Maribor, Glavni trg št. 23

LJUDSKA POSOJILNICA
V LJUBLJANI

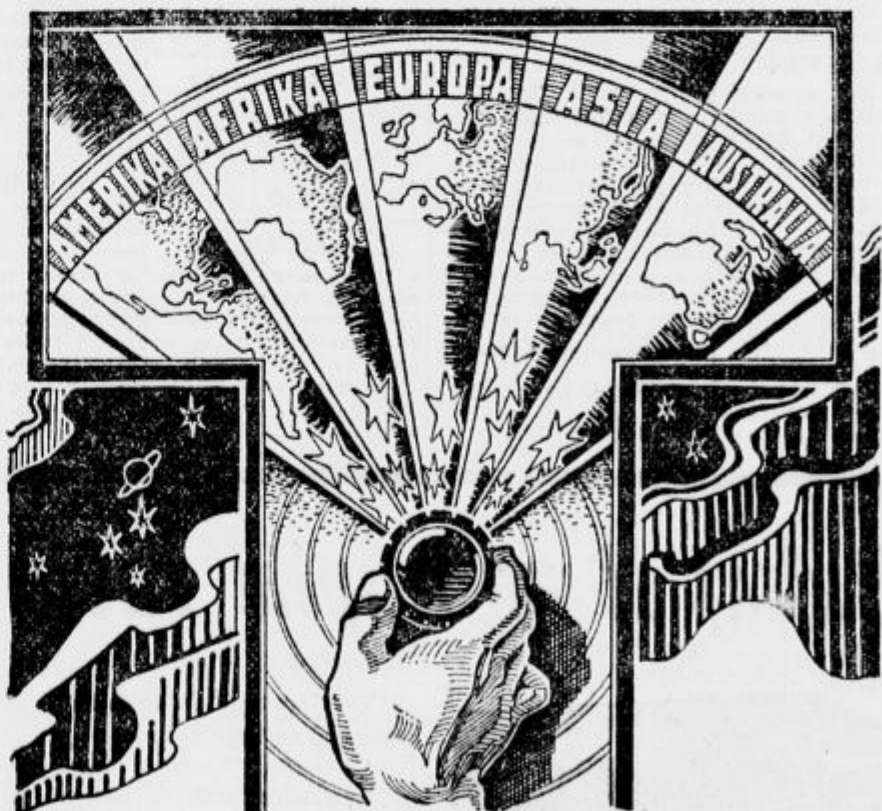
reg. zadruga z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuie hranilne vloge najugodnejše.

NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 3%.

SAMO EN GUMB

je treba, da obrnete ter dobite vse, kar vas zanima
iz vseh krajev sveta. — Neverjetno nizka cena, mini-
malna poraba toka, izvanredna reprodukcija, to so
posebnosti najnovejšega petcevnega supera.

ORION RADIO tip 100

RADIO r. z. o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
JOSIP WIPPLINGER, MARIBOR, Jurčičeva ulica 6

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

TEL. 22-21 UNION

Monumentalni velefilm najrazličnejše inscenacije

Zadnji dnevi Pompejev

15.000 nastopajočih
Danes ob 10.30 predstava po znižanih cenah od din 2.50 dalje.

TEL. 27-30 SLOGA

Velefilm iz ruskega emigrantskega življenja

Potemkin

V glavni vlogi Karin Hardt in Peter Voss
Danes dopoldne izredna predstava ob 10.30 uri po znižanih cenah.

TEL. 21-24 MATICA

Filmske remek-delo tisočih zgodovinskih, pustolovski in ljubzenskih zgodb

Antonio Adverso

Fridric March Olivia de Havilland
Radi izredne dolžine filma predstave danes ob 15., 18. in 21. uri

Danes dopoldne ob 10.30 uri izredna predstava po znižanih cenah

Rezervirajte vstopnice! Najnovejši turnal!

Predstave danes v Unionu in Slogi ob 15., 17., 19. in 21. uri

Predstave danes v Matici ob 15., 18. in 21. uri

Službe iščejo

Trgovska pomočnica

računice, pridna, poštena, urna, vajena tudi gospodinjstva, isče službo. Ivanka Pačnik, Mislina.

Vrtnar

40 let star, isče zaposlitev pri večjem kopsalšču, mestu ali društvu za opešavanje turističnih krajev. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samostojen« 18.334. (a)

Mlad trg. pomočnik

vojšastine prost, želi dobiti mesto v trgovini z mešanim blagom ali manufakturo. Nastop takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samostojen« 18.334. (a)

Absolventka

meščanske in enoletne gospodinjstvo šole, z dobrimi spricavali — isče službo pri boljši družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.430. (a)

Absolventka

kmetijsko, gos. šole, katera še ni služila — želi mesto v poštini gostilni. Cenj. ponudbe poslati v upr. »Slovenca« pod »Poštena Gorenjka« št. 18.389. (a)

Trgovski pomočnik

star 35 let, vojaščin prost, verziran v manufakturi, železnici, galanteriji, speceriji — isče službo za takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.398. (a)

Višji uradnik v pokoju

z znanjem slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, sprejme primerno službo za ves dan ali več ur. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vesten« 18.427. (a)

1000 din dam onemu,

ki mi preskrbi službo delavca. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 18.382. (a)

Kmečki fant

vajen konj in domačega dela, isče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.314. (a)

Mlad fant

pošten, trezen, sposoben za vsako delo, isče v Mariboru službo sluge ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 18.55. (a)

Gospodinja

srednjih let, inteligentna, vajena gospodinjstva, želi službo pri starejši dami ali gospodu. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Družabna« št. 18.355. (a)

Pisarniška moč

strojopisec, sposoben tajništva, korespondent in tolmač v slovniščin in italijanski, isče službo. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod 104 P 18.344. (a)

Dekle

30 let stara, ki je že služila več let v župnišču za gospodinjstvo, isče službo v župnišču. Gre tudi stari kuharici v pomoč. Pridno in pošteno. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 18.58. (a)

Kontoristinja

s prakso, veča knjigovodstva, slovenske, nemške in hrvatske korespondence, strojeplaja in stenografije, vajena vseh blaginjskih del — želi premeniti mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« 18.336. (a)

Čitajte in širite

»Slovenca«

Službo dobe

Pisarniška moč

se sprejme 15. decembra. Ed. Suppanz, Pristava. b

3 čevljarske pomočnike

sprejme takoj A. J. Ješe. Tržič. (b)

Krojaškega pomočnika

za stalno delo, sprejme Zbontar Ivan, krojač, Jesenice. (b)

Dva krojaška pomočnika

takoj sprejme Anton Repovž, Stara Loka, Škofja Loka. (b)

Urarskega pomočnika

zanesljivega, sprejme Josip Janko, Maribor, Jurčičeva ulica 8. (b)

Krojaškega pomočnika

sprejme za stalno Josko Gaberšek, krojač, Griže pri Celju. (b)

Tri krojaške pomočnike

za malo in veliko fino delo, povsem samostojne, sprejme takoj za stalno Prebeg, krojač, Knin, Dalmacija. (b)

Šoferja - mehanika

z 2 letno prakso in kavčijo 3000 din, sprejem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Samostojen šofer« št. 18.555. (b)

Perje

dajemo čistiti na dom. »Julijana«, Gosposvetska cesta 12. (b)

Mizarskega pomočnika

dobro izvežbanega, takoj sprejem. Franc Drnovšek, mizar, Zagorje ob Savi. (b)

Natakarico

za zimsko sezono, zmogljeno nemščine in kavčije — sprejem. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »2000« 18.364. (b)

Kuharico

do 35 let, za mirno gostilno, sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.365. (b)

Kuharico

samostojno gospodinjstvo — sprejemmo za graščino na Dolenjskem. Naslov v upr. »Slovenca« pod 18.367. b

Služkinjo z dežele

ki je služila pri boljši družini, vajeno kuhe in hišnih del — sprejem. Josip Javornik, Ljubljana, Potočnikova 10. (b)

Za veliko opekarno

v okolici Ljubljane isče zanesljivega, strokovno usposobljenega akordanta za izdelavo opeke proti primerni kavčiji. Pismene ponudbe v upr. »Slovenca« pod šifro »Akordant« št. 18.590. (b)

Pijte samo **PLANINKA** čaj

zdravilni

čaj

v plombiranih paketihi po Din 20 — in Din 12 —

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Več knjigoveških delavk

izučeni, dobro izvežbanih — sprejme v stalno službo Litografija Josip Čemazar, Ljubljana. (b)

Brezposelno šeparico

za usnjato galanterijo — sprejem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.621. (b)

Čevljarskega pomočnika

sposobnega šivanega dela in kvedrovec, takoj sprejem v stalno zaposlitev. Konrad Mehle, Tržič. (b)

Mlinarski pomočnik

samski, do 30 let, pošten in zanesljiv, dobi takoj službo v umetnem mlinu Karl Goldschmidt, Fram pri Mariboru. Plača po dogovoru. (b)

Vežilja

pridna in zanesljiva, se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Znesljiva« 18.286. (b)

Ženska

za gospodinjstvo in kuhinjo, s prvovrstnimi spricavali, tudi z dežele, iz ugledne krščanske hiše, samska, okoli 35 let stara, se sprejme v večjo trgovsko hišo kot zaupna oseba. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Stalna in dobra služba« št. 18.592. (b)

Zobozdravnika (-co)

ali med. univ., s pravico zobne prakse, sprejemmo kot sodelavca (-ko) v moderno opremljeno ordinacijo. Nobenih denarnih obveznosti. Nastop takoj. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Ljubljani pod »Uspehi« št. 18.531. (b)

Strojnika

ki je izučeni strojni ključničar in hkrati izpravljač sofer, mehanik, ter se razume tudi na elektriko, sprejemmo za vodstvo naprav in nadzorstvo soferjev. Ponudbe z zahtevki plače in prepisi spricavali upravi »Slovenca« pod »Majša energija« št. 18.558. (b)

MR. BAHOVEC

PLANINKA čaj

zdravilni

čaj

v plombiranih paketihi po Din 20 — in Din 12 —

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Absolventka

gospodinjstvo šole — isče službo v kuhinji, hotelu ali slično. Resne ponudbe z navedbo plače v upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 18.553. (a)

18 let star fant

pošten in priden, se želi izučiti vrtnarstva z vso oskrbo pri mojstru. Ponudbe poslati na Ivarnik Franciška, Helena, pošta Crna pri Prevaljah. (v)

Posestva

Dvostanovanjska hišica poceni naprodaj. — Na Vrhovcih št. 15 pri Viču.

Hišo

z velikim zelenjadnim vrtom prodam v Ljubljani, Cesta na loko št. 22, Trnovo. (p)

Novo hišo v Ljubljani

prodam. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod šifro »100.000 din« št. 18.586. (p)

Hiša z 11 stanovanji

naprodaj v Mariboru. Pojasnila: dr. Schaubach, Maribor, Aleksandrova 12

Hišo z vrtom

v bližini Ljubljane prodam. Ugodno za obrtnika ali trgovca. Cena 30.000 din. — Vprašati v upravi »Slovenca« pod 18.349. p

Kupim hišico

za 50—70.000 din, v bližini tramvaja v Ljubljani. — Ponudbe s popisom kraja upravi »Slovenca« pod »Gotovina« 18.317. p

Hišo

sredi Savinjske doline, z gospodarskim poslojem — prodam po ugodni ceni. Lahko tudi samo hišo s sadnim vrtom, ki je priprava za upokoje. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.391. (p)

V Brezicah

in okolici se naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokrožen deli Attemskega veleposvestva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brezice. (p)

Na Zaloški cesti

je naprodaj visokoprstna hiša s 4 stanovanji, hlevom, velikim dvoriščem in shrambo. Jako primerno za mesarsko obrt. Ugodna prodajna cena. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 18.293. p

Damske plašče za jesen in zimo

v veliki izbiri od Din 240 — naprej, otroške plašče vseh velikostih od Din 125 — naprej nudi

F. I. Goričar Ljubljana

Sv. Petra cesta 29

Na zalogi najnovejši blagovi za plašče in kostume. Izdeluje se tudi po naročilu! — Lastna šivalnica za izdelavo konfekcije!

Posestvo

na ravnini ob banovinski cesti, blizu postaje, šole in cerkve, naprodaj. Korošec, Sikola, Pragersko. (p)

Hiša s tremi stanovanji

in obširnimi vrtom ugodno naprodaj. Več se poizve na licu mesta: Nova vas 27, Celje. (p)

Večje posestvo

z vinogradom, zraven ceste, tričetrt ure od postaje št. Lovrenc, naprodaj. Cena 60.000 din. — Pojasnila daje Medved Jože, št. Lovrenc, Dolenjsko. (p)

Stanovanjsko hišo

s kletnim prostorom za kisarno prodam. Primskovo 176 pri Kranju. — Poizve se pri lastniku Jožetu Okršlar, Zlebe 12 pri Medvodah. (p)

Gostilna

s trgovskim oziroma mesarskim lokalom in lepim manjšim posestvom v letoviskem kraju Slovenije ugodno naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Dobričkanosno« št. 18.636. (p)

Posestvo v Tihobaju

7 km od Mirne, tudi samo posloje s sadnim vrtom, prodam. Prostor se primerni za gostilno in trgovino. Poizve se pri gostilničarju Urbančič, Čatež, Velika Loka. (p)

Lepo posestvo

vrt, sadonosnik, dve nji: vi, travnik, poceni prodam. Vprašati v gostilni pri postaji Cirkovce na Dravskem polju. (p)

Stavbna parcela

krasna, vogalna, na prometni točki, pripravna za peka ali mesarja, ograjena — naprodaj. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Lepa parcela« št. 18.369. (p)

Ne zamudite prilike!

Ugoden nakup stavbnih parcel s vodovodom in elektriko v bližini postaje. — Pojasnila: Vižmarje št. 59. (p)

Novo hišo

6 dvosobnih stanovanj s pritliklami, dve kopalnici, 5 minut od tramvaja, mesečni donos 3250 din — prodam za 320.000 din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18.409. (p)

Trgovska hiša

v št. Vidu pri Grobelnem in več zemljišč bo naprodaj dne 27. novembra ob 10 dop. na javni dražbi na sodišču v Smarju pri Ješah. Nakup zelo ugoden. Pojasnila pri dr. Miklavčiču, Celje, Cankarjeva ulica. (p)

Dražba

Pri sodišču v Mokronogu bo dne 2. decembra t. l. v sobi št. 2 ob 8 zjutraj dražba hiše št. 87 v Mokronogu in raznih parcel, ki spadajo k tej hiši z vpeljano gostilno, trgovino in sodavničarno. Del kupnine za hišo ali za posamezne parcele se bo lahko po ugodnih pogojih kreditiral. Natančnejše informacije daje Mestna hranilnica v Novem mestu. (p)

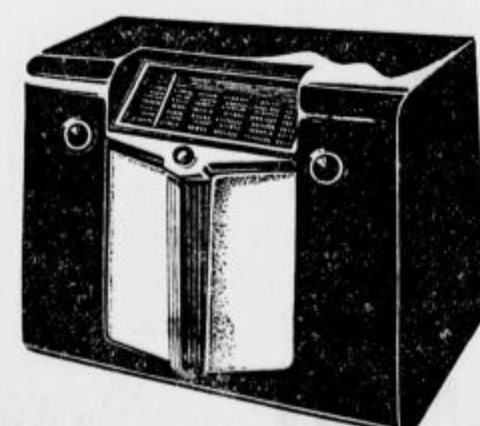
Posestvo v Metliki

obstoječe iz dveh enonadstropnih hiš na glavnem trgu, naprodaj. Ena hiša ima gostilno, prenočišče in kino ter dvorišče in kegljišče. Druga hiša ima prodajalno, skladišče in stanovanje. V prvem nadstropju te hiše se nahaja štirisobno stanovanje s pritliklami. Razen tega na razpolago gospodarska poslopja z njivami in travniki (12 oravov). — Obrniti se na: Hranilništvu Janko, Zagreb, Vlasika ul. št. 9. Telefon 21-89. (p)

Ugodna prilika!

Za industrijo ali veleobrat se prodaja ali zamenja dvonadstropna nova solidna zgradba v surovem stanju pod streho, zazidano v pritl. 32x19 m, v nadstropjih 32x12.5 m, cela površina 5302 m², a tudi sosedna zemljišča in vila, v kraju z industrijskim delavstvom blizu Ljubljane, ob okrajni cesti in vodi, železnica, električni tok, vodovod. Cena 320.000 din (event. s hipoteko 200.000 din). Pojasnila daje Gradbena zadruga, Ljubljana, Beethovnova 14, mezzanin; poštini predal 219. (p)

Zakaj si ne kupite radia?

Vaše mnenje, da so aparati za Vas predragi, ne drži več!

Kvalitetne radijske aparate za vse valove z elektrodinamičnim zvočnikom dobite pri nas že za mesečnih Din 115.

Največjo izbiro vsakovrstnih aparatov imate pri naši trdki. Včeraj, ko smo sestavljali ta oglas, je znašala naša zaloga točno 354 aparatov slovitih znamk

Radione, Telefunken, Orion, Schaub, Ingelen
i. t. d.

Zahtevajte naše cenike!

„RADIO“
reg. zadr. z o. z. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 7
Telefon 3190

Vajenci

Vajenca

za čevljarsko obrt, sprejem. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 18.377. (v)

Mizarskega vajenca

kmečkih staršev sprejme Alojzij Tonkili, Vižmarje št. 107, št. Vid nad Lj. v

Fant

kmečkih staršev se želi izučiti čevljarskega dela. — Franc Tehovnik, Sora 43, Medvode. (v)

Učenko

za šivanje in vezenje sprejme »Julijana«, Gosposvetska cesta 12. (v)

Vajenec

za trgovino z barvami se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« 18.411. (v)

Vajenca

za mesarsko obrt — takoj sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. — Ivan Vergles ml., mesar, Jesenice, Obrtniška ul. 20. (v)

Ugodna Miklavževa darila

dokler traja zaloga. Gloce volneni, pol zastonj po Din 18 — pri

TRPIN-u, Maribor, Vetrinjska 15

Usnje v čevro-u boks, laku, kože za rokavice v vseh barvah. — Prvovrstne podplate, pittinge, krom na drobno

Tvrška Anlon Schuster
Ljubljana, Mestni trg 25
razprodaja
radi opustitve trgovine
vso zalogo manufakturnega blaga

Globoko
znižane
cene!

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Sloven
ska banka v Ljubljani.
Krekov trg 10. Tel. 37-62

BANČNO KOM. ZAVOD

in MENJALNICA

MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40

vnovčuje

BRANILNE VLOGE

bank in hranilnic,

kupuje

vrednostne papirje, va

lute in slatnike po naj

višji dnevni ceni.

Vnovčujem

hranilne vloge vseh de

narodnih zavodov proti

takojšnji gotovini

zelo ugodno

Oblast dovoljena pisarna

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12

Telefon 33-10.

Hranilne knjižice

Jugobanke,

Kreditne banke,

Ljudske posoj. ljublj.

Mestne hranilnice

večje zneske — kupimo.

Plačamo visoko ceno —

takoj gotovina!

AL. PLANINŠEK

Ag. za bančne kreditne

posle, Ljubljana,

Beethovnova ulica 14/I.

Posojila

vsakovrstna, proti za

znambl, vključni, na

hranilne knjižice itd.

preskrbim

v najkrajšem času. Točno

in strogo solidno poslo

vanje.

Vnovčevanje hranilnih

knjižic

proti takojšnji gotovini

Rudolf Zore

Ljubljana

Gledališka ulica 12.

Telefon 33-10. — Priložite

znamke za 3 din.

1000 din dam

onemu, ki mi preskrbi

dolgoročno posojilo 60.000

din. Vknjižba na prvem

mestu enonadstropne no

ve hiše in lepe obresti.

Ponudbe upravi »Slov.«

v Mariboru pod »Tisoč«

št. 18.579. (d)

Vložno knjižico

Mestne hranilnice Ljub

ljanske, nad 12.000 din —

kupim. Ponudbe v upravo

»Slov.« pod »12.000« št.

18363. (d)

Ureditel dolgov

potom sodnih in izven

sodnih

poravnjav

Nasveti v konkurznih za

devah in vseh drugih

trgovsko-obrtnih poslih.

Strokovne knjigovodske

revizije, sestava in apro

bacija bilanc.

PRESEKBA KREDITOV

vel posli

KMEČKE ZASOČITE

Edina koncesionirana

komercialna pisarna

Lojze Zajc

Ljubljana, Gledališka ul. 7

Telefon 33-18.

Al. Planinšek

Ljubljana, Beethovnova 14

Telefon 35-10.

Izposluje vse bančne in

kreditne posle, nakup in

prodajo hranilnih vlog —

najugodnejše proti takojš

njemu plačilu.

Denarne posle:

Posredovanje kreditov —

vnovčenje vlog za takojšno

gotovino — Naložbe kapitala

— Informacije — Ureditve

revizije, bilance, in sta

kontrola enj gotovstva ter

vse druge trg-vsko gospo

darske posle izvede

SVETOVALEC

koncesionirana

trgovsko-gospodarska

poslovalnica M. Kovačič

v Ljubljani.

Cesta 29. ok. obra št. 7.

Razno

Antikvarij »Umetnost«

Mestni trg 17, Ljubljana,

prodaja in kupuje stare

slike, okvirje, kipe ter

splošno antikvitete. (r)

Kupimo

Fino sveže maslo

krajve, kupim. — L. Nou

šak, Bosanska Dubica, k

Leica ali Contax

in povečalniki za Leica

kupim. Ponudbe s ceno

upravi »Slovenca« pod

»Model III« 18.416. (k)

Zago tračnico

rabljeno, za copljenje

desk do 35 cm širine —

kupim. Ponudbe poslati

na naslov: Napredkova

zadruga, Banja Luka. k

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

»ERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3

Pozor vinogradniki!

Kupim dobra vina in tudi

vam ista lahko takoj pro

dam. Vzemem vam tudi

vaša vina takoj v komi

sijsko prodajo. — Ponudbe

poslati v upravo »Slov.«

pod »Vino takoj prodam«

št. 18370. (k)

Staro zlato,

zlato zobovje

in srebrne krone

kupujem po najvišjih

dnevni cenah.

A. KAJFEZ

urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Svinjsko mast

industrijsko, kakor od

poginulih prašičev, in to

plepi loj — kupujem stal

no vsako množino. — Po

nodbe v upravo »Slov.«

pod »Industrijska mast«

št. 18168. (k)

Kupim

javor,

jesen,

češnje

in druge turnirske in

planske klade za ino

zemstvo. Ponudbe upravi

»Slovenca« pod št. 18.333.

Cunje

krojaške odrezke, stari

papir, tekstilne odpadke,

ovčje volno, goveje dlako

(aravco) — kupi vsako

množino

ARBEITER — MARIBOR

Dravska 15

Vnajem

ISČEJO:

Pekarijo

z inventarjem vzamem v

najem takoj ali z novim

letom. Grem tudi za po

slovedjo. Resman Anton,

Zgoša, p. Begunje pri

Lescah. (m)

ODDAJO:

Trgovino in stanovanje

oddam po ugodni ceni v

najem. Javornik, Ig. (n)

Delikatesno trgovino

dam v najem na dobrem

prometnem kraju. — De

renda, Sevnica. (n)

Lokal

za vsako obrt, oddam v

najem za 400 din. Slavič,

Sv. Lenart v Slov. gor. n

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje

s kabinetom isče državi

ni upokojenec za 1. de

cember v Rožni dolini ali

njeni okolici. — Ponudbe

Glince, cesta XII. št. 18.

ODDAJO:

Sobo in kuhinjo

oddam. Dravljica, Rokova

pot 135. (č)

Enosobno stanovanje

oddam decembra ali po

zneje. Vprašati: Zltnik,

Dolenjska cesta 50. (č)

Na Gosposvetski cesti 10

oddam čista in sončna

dvo- in trisobna stano

vanja za december. In

formacije pri hišnici. (č)

Dosmrtno stanovanje

dve sobi in kuhinja, od

dam 1 ali 2 osebam za

10.000 din v gotovini, na

Bledu. Naslov v upravi

»Slovenca« pod 18.292. č

Dvosobno stanovanje

prtilično, svetlo, zračno,

separirano, elektrika, vo

dovod, klozet, blizu tram

vaja, oddam Glince, ce

sta IX št. 6. (č)

Odda se

lepo stanovanje v I. nad

stropju: 2 sobi, kabinet,

kopalnica, 2 balkona, ves

komfort; poleg Produkta

ob Tyrševi cesti. Polzve

se: Vošnjakova 6. (č)

Enosobno stanovanje

s kuhinjo in prtiličnima

za 150 din mesečno od

dam s 1. decembrom v

Novih Jaršah št. 43 —

Sv. Križ. Prednost imajo

javni nameščenci. — Na

daljša pojasnila pri upr.

Rozmanu, Poljanska ce

sta 16-1/3. (č)

Dvosobno stanovanje

na Tyrševi cesti, »Vila

Julica«, zraven kisarne

»Produkta«, oddam. — Od

dam prazno ali opremlje

no sobo na Smartneki 15.

Polzve se v trgovini. (č)

Enosobno stanovanje

takoj oddam. Vodovodna

cesta 77. (č)

Enosobno stanovanje

s kabinetom oddam. —

Večna pot 17. (č)

Enosobno stanovanje

s kabinetom oddam. —

Večna pot 17. (č)

Enosobno stanovanje

s kabinetom oddam. —

Večna pot 17. (č)

Enosobno stanovanje

s kabinetom oddam. —

Večna pot 17. (č)

Enosobno stanovanje

s kabinetom oddam. —

Večna pot 17. (č)

Enosobno stanovanje

Prodamo**Bukovih drv**

50—100 vagonov, oddam; najraje vojaštvu ali mestu. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 18265. (1)

Manufaktura,

galanterija, železnina in drugo blago zaradi likvidacije zelo poceni prodaja. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodni pogoji« 18.332. (1)

Sani in dero

na peresih, oboje za težko vožnjo, poceni prodaja J. Menart, Domžale. (1)

Kje kupite dobro

in poceni? V novi manufakturi trgovini Josip Snoj v Ljubljani na Tyrševi cesti 17. Le preprčajte se! (1)

Purane, kokoške

zaklane, očistene, 10 kg 125 din, franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Otroške, damske, moške jopice

lastni izdelki, najceneje pri »Luna« samo na Glavnem trgu 24

Medicinci!

Anatomski atlas dr. Tandler - prodam. - Smrtnik, Ljubljana, Dravljice 129. (1)

V Frančiškanski ulici

se priporočajo cenjenim bralcem naslednje elitne domače tvrdke:

Modo za gospode in dame zastopa odlični modni salon

K. Pučnik

Velika izbira blaga za vse!

Ivan Krivic

Tvrda osnovana 1873. Špecerijsko, kolonialno in materialno blago. — Telefon 39-15, Frančiškanska ulica 10.

Tvrda »Nada«

je predstavnik odlične parfumerije, kozmetike, umetne obrti in galanterije.

Cvetličarna »Roža«

ima vedno veliko izbero svežega cvetja, vencev, aranžmajev in prevzema cvetlične dekoracije.

Božič - Bazelj

Briljanti, zlatnina, ure, srebrnina in sodobni nakit. Specialna delavnica za popravilo ur. Širokovna postrežba.

Glasbila**DORJATH JAKOB**

Specialna delavnica in zaloga vseh potrebnih, popravila in uglaševanje klavirjev.

Graverstvo Sitar & Svetek

izdeluje štampiljke, etikete in vse v stroko spadajoče predmete.

Tvrda »Jelka«

je nova odlična modna trgovina zlasti za prvovrstno moderno perilo za gospode.

Tvrda Perko

ima čevlje najmodernejših oblik, prvovrstnega izdelka in veliko izbero rokavic in nogavic.

Miklavž

se je oglašil v trgovini

MOCCA

Frančiškanska ulica 4 Telefon 37-87

in pustil za Vas največjo izbiro krasnih košaric za darilo

Oglejte si izložbo!

Oglejte si izložbo!

Tvrda Stane Cuznar

nudi cenjenemu občinstvu galanterijo, damsko in moško perilo in usnjene izdelke po najnižjih cenah.

V hotelu »Slon«

nemoteno obratujejo hotel, kopališče in buffet. — Vhod v Frančiškanski ul.

Matek & Mikeš

Vezanje monogramov, perila, oblek. Preoblečenje gumbov, pisiranje, tamburiranje, entel, ažur, predtisk ženskih ročnih del.

Krznarstvo Krašnja

nudi lepo izbero kožuhovine in vseh vrst krzna po solidno nizkih cenah.

Težak voz

naprodaj. - Janez Jereb, Radomlje 41. (1)

Mlekarno

dobro vpeljano, prodam. Sv. Petra cesta 46, Ljubljana. (1)

Frizerski salon

v Ljubljani, ugodno prodam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod 18.282. 1

250 stotov sena

sladkega, prešanega, prodaja Orožen Ferdo, Vransko. (1)

Kot darilo

za Miklavža in božič kupite naše najnovejšo patent smetlišnico po 8 din. Brata Fišer, industrija, Bačka Topola. (1)

Zelo ugoden nakup!

Poravnalni stroj (Abicht-maschine) 500 mm skodelne širine, znamke Zuckermann, Wien, prodam po ugodni ceni. - Osterc Stane, Potočnikova 8. (1)

Modroce, peresnice

(Federmadratze) kauče, zložljive postelje, mreže ter vsa v to stroko spadajoča dela in popravila sprejema

Franc Sajovic

Ljubljana, Stari trg 6.

Zaprto karoserijo

s kabino za avto Ford 1½ prodaja Mlekarna, Malostrova ulica 10. (1)

Skobelni in spehalni stroj

prodam po nizki ceni. - Naslov v upravi »Slov.« v Celju. (1)

Majhen štedilnik in peč

naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 18627. (1)

Leica III.

Sumar 1:2, brezhibna — ugodno naprodaj. Dobovšek, Sv. Petra 91. (1)

Otroško posteljico

dobro ohranjeno, kompletno, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 18359

Orehe

cele in izluščene, razpošilja vsako množino Ed. Suppanz, Pristava. (1)

Parna pekarna

in slaščičarna ugodno naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Priložnost« 18.421. (1)

Šivalni stroji

po najnižjih cenah, v odlični kvaliteti: »Tehnik« Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20. (1)

Smučji

ter smučarske potrebščine, v veliki izbiri, dobite pri »Tehnik« Banja, Miklošičeva 20, Ljubljana.

Šivalni stroji

pogreznjivi, z 30 letno garancijo, po 1900 din. — Izredna prodaja, samo še kratek čas pri USSAR, Trubarjeva 9, Maribor. 1

Šivalni stroji

»Singers«, »Puffs«, ki štikajo in stopajo, in drugi, pogreznjivi, po neverjetno nizkih cenah naprodaj edino pri »Promet«, nasproti križanske cerkve.

Manufakturo

vseh vrst dobite na obroke, proti sigurnemu jamstvu. Informacije in kolekcije na ogled v Florjanski ulici 17/I. (1)

Pisalni stroj

Torpedo, zelo dobro ohranjen, radio »Marelli« z vdelanim gramofonom, krasen glas, primeren tudi za večji prostor, krasno preprogo, 3x4 m, skoraj novo, in fotoaparat »Correlle«, 3x4 cm, zaradi odpotovanja takoj prodam. - Na ogled: Velika čolnarska ulica 15/IV. (1)

Koruzo in fižol

za krmo, dobite najceneje v Javnih skladiščih v Ljubljani, pri tvrdki Fran Pogacnik, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33.

Posteljine mreže

izdelujem iz pobakrene in pocinkane žice v vseh velikostih. Iste sprejemam v popravilo po najnižji ceni. — Alojz Andlovic, Rimska cesta 2, Gregorčičeva 5. (1)

Med

prodajam po sledeči ceni: 5 kg 87 din; 10 kg 174 din, franko po pošti: 40 kg bruto za neto 14 din za 1 kg železnika postaja Podr. Podgajec. - Anton Milfajt, župnik-čebelar. 1

Smokva

Je najizdatnejše sadje! - Rogozniška smokva, katero proizvajajo v prodaja Josip Eregović, Klamuš, Rogoznica, Šibenik, je specialiteta po 16 din kilogram. Odlično pakovane v paketih po 5 kg. Kupec plača pošto s povzetjem. (1)

Novi Telefunken aparati 1937-38

so dospeli. Pustite si te prvovrstne aparate na domu brezplačno predvajati.

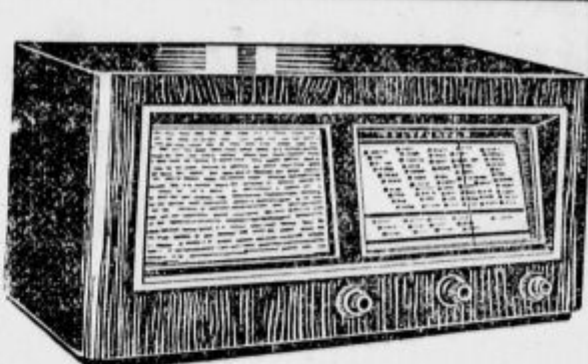
Ugodne cene! Ugodni obroki!

Radio Starkel

Maribor

Telef. 26-85

Telef. 26-85

Kupujte svoje potrebščine

pri tvrdkah ki inserirajo v našem listu

Ženske snežke 69 din

Ant. Krisper
Mestni trg 26

OBČINA SELNICA OB DRAVI

srež Maribor levi breg

želi, da bi se v Selnici ob Dravi

nastanil

privatni zdravnik

Stanovanje bi bilo na razpolago. Občina bi pripevala letno gotovo vsoto kot podporo novemu zdravniku Okoliš ima čez 4000 prebivalcev. Event. informacije se dobijo pri občini Selnica ob Dravi.

Tkalnica

bombažnih tkanin manjša, zelo dobro vpeljana, se zaradi bolezni solastnika prodaja le seroznemu interesentu. Možnost razširjenja poljubna. Odgovarja se le resnim ponudbam, brez posredovalcev pod »Tkalnica«.

Mag. štev. 69235/37.

Razpis natečaja

Mestna občina ljubljanska razpisuje natečaj, da pridobi idejne osnutke za spomenik v svetovni vojni padlih vojakov na pokopališču pri Sv. Križu. Pravico sodelovanja imajo inženirji, arhitekti inženirji in akademski arhitekti, ki so jugoslovanski državljani, stanujejo in delujejo v območju ljubljanske sekcije UJIA.

Člani ocenjevalnega odbora so gg.: Dr. J. Adlešič, predsednik MOL; prof. S. Kranjec, predsednik Kult. odbora mestnega sveta ljubljanskega; polk. Andrejka član mest. sveta ljubljanskega; inž. arh. France Tomažič, član mest. sveta ljubljanskega; inž. arh. Janko Omahen; inž. arh. Domicijan Serajnik; dr. R. Mole, načelnik Kulturnega odd. mest. poglavarstva; inž. arh. VI. Mušič, mestni višji stavbni svetnik; namestnik: arh. Ivo Spinčič.

Določene so tri nagrade:

Prva nagrada 4000 din;
druga nagrada 3000 din;
tretja nagrada 2000 din.

Rok natečaja se konča dne 30. decembra 1937 ob 12.

Do te ure se morajo osnutki v zapečatenem ovoju dostaviti osebno ali po pošti Mest. kulturnemu oddelku, Gosposka ul. 15/I, vložišče, kjer se dobijo med uradnimi urami brezplačno vsi razpisani pripomočki in pojasnila.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani,
dne 18. novembra 1937.

+

Sporočamo žalostno vest, da je danes ob 13 previden s tolažili sv. vere umrl naš dobi oče, stari oče, gospod

Josip Štrus

sluga doma kraljice Marije

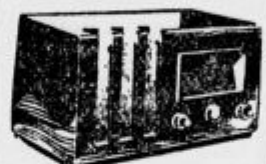
Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, dne 22. novembra 1937 iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 4. Dragega pokojnika priporočamo v molitev.

Ljubljana, 20. novembra 1937.

Žalujoči ostali.

Radio Loewe radio-aparati

so že lani navduševali vse poslušalce. Tipti za leto 1938 so še odličnejši in vendar smo jim še znižali cene. Večje zalogo smo že dobili. Dovolite, da vam predvajamo brezplačno nov aparat. — Samoprodaja: Klein-dienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44.

Izposojamo radijske aparate

»RADIO« R. Z. O. Z.
Ljubljana, Miklošičeva 7

Glasba

tega ne zmore nihče. Zamenjavamo stare plošče, gramofone, radio aparate za nove proti primernemu doplačilu.

Elektroton PASAŽA NEBOJČNIK

Salonski pianino

lep, krasen glas, nov — prodam pod ceno. Ljubljana, Komenskega ulica št. 26-II. (g)

Brezplačen pouk v »Kroglistu«

128-

59-

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

HAUTEVOITE BREZPLAČEN CENIK

HEINEL & HEROLD

Črn pianino

kovinska konstrukcija — križem strunan, prodam. Kos, Idrijska 3. (g)

Kupim pianino

dobro ohranjeno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Gotovina takoj« P 18.342. (g)

Objave**Zahvala**

Cutim se dolžno, da sem tem potom javno zahvalim g. dr. Jos. Smolj v Žužemberku, ker me je na tako hiter in uspešen način rešil neznosnih revmatičnih bolečin, ki so me mučile več let, ter ga v tem oziru najtopleje priporočam. — Milka Belak, Skofja vas. (o)

IZJAVA!

Ker me nekateri sumničijo, da sem jaz pisal grozilne listke g. Julijani Kovač in metal kame-nje, zato tem potom tako sumničenje odločno zavracam kot neresnično. Zanačaj bom proti vsem sumničarjem odločno zakonito postopal. Krivel gornjih dejanj bodo po mojem mnenju v nasprotju političnem taboru. — Jakob Krajnc. (o)

+

Potrji globoke žalosti naznanjamo v imenu vseh sorodnikov, da je umrla mati, stara mati, teta in tača, gospa

ROZA REICH

soproga nadučitelja v pokoju

v 77. letu starosti. — Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 22. novembra ob treh popoldne iz mrtvašnice na Magdalensko pokopališče na Pobrežju.

Maribor, Ptuj, Ljubljana, Ljutomer, dne 20. novembra 1937.

Globoko žalujoči Milan Reich in ostalo sorodstvo.

+

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest vsem sorodnikom in znanec, da je naša gospa

Marija Leskovšek

veleposestnica

danes ob 10 dopoldne po kratkem trpljenju, previdena s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 22. novembra ob 4 popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča.

Sv. maša zadušnica bo v torek ob pol 7 v opatijski cerkvi.

Celje, dne 20. novembra 1937.

Žalujoči ostali.

+

Danes je nepričakovano umrl dolgoletni član naše stanovske organizacije ter član nadzorstva naše zadrage, gospod

Albin Prepeluh

Zasluznega stanovskega tovariša in kolegijalnega sodelavca bomo ohranili v prijaznem spominu!

V Ljubljani, dne 20. novembra 1937.

JUGOSLOVANSKO NOVINARSKO UDRUZENJE
SEKCIJA LJUBLJANA

STAVBNA IN GOSPODARSKA ZADRUGA, R. Z. O. Z.
NOVINARSKI DOM V LJUBLJANI

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
Stritarjeva ulica 2
Telefon štev. 21-49

se priporoča za vse
bančne posle.

Izplačuje brez omejitve stare in nove naložbe

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 21. nov.: 8 Veseli nedejski pozdrav (pl.) — 8.15 Prenoš cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 8.45 Verški govor (ravnatelj g. Jože Jagodič) — 9 Čas, poročila, spored — 9.15 Koncert Bešigradskih pevskih društev — vmes originalni švicarski godba (bratje Malenšek) — 11.30 Koncert Radijskega orkestra. Solistka g. Ksenija Vidali, članica Nar. gledališča v Ljubljani — 13 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 13.15 Počasne in vesele (plošče) — 16 Medmurske narodne poje tercel Stritar — 17 Kmet, ura: Tularemlja in pseudotuberkuloza pri zajlih in drugih glodalcih (g. dr. S. Zibert) — 17.30 Nastop malih harmonikarjev — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: O naši znanosti (dr. Iv. Džaja, univ. prof.) — 19.50 Slovenska ura: a) Pevski soklet «Mladost»; b) Slovenci in leto 1848 (g. dr. Ivan Grafenauer) — 20.30 Koncert poljske glasbe. Poje ga. Milena Struškaj-Vrbičeva, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.30 Prenoš glasbe iz kleti Emona — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Izseljenški večer: 1. Uvodno predavanje (g. ured. dr. Al. Kuhan); 2. Akademski pevski kvintet; 3. Prelovec-Bernard; 4. Narodne s spremljevanjem Radijskega orkestra poje g. Marjan Rus; 5. Vodopivec; 6. Kovačev študent, spevoigra (Sodeluje Akademski pevski kvintet in gđ. Vida Rudolfova); 7. Recitacija; 8. Koncert Radijskega orkestra. Ponedeljek, 22. nov.: 12 Prikljubljani napeli (pl.) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 14.15 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Vreme, borza — 15.30 Zdravstvena ura: Družina — vir arede ali neorede zakonov in potomstva (g. dr. Anton Bracelj) — 16.30 Padarevski igra (plošče) — 18.40 Kulturna kronika: Sv. Primož nad Kamnikom (magr. Viktor Steska) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Dr. Benjamin Ipavc, najpomembnejši slov. komponist v čitalniški dobi (Matija Bravničar) — 19.50 Zanimivosti — 20 Koncert Radijskega orkestra — 20.50 Saksosofonske solistične točke (plošče) — 21.10 Duet flaut (gg. Slavko Korosec, Silvester Drapal, prof. M. Lipovšek — klavir) — 22 Čas, vreme, spored — 22.15 Pevski koncert ge. Angele Mešič-Hauc.

Torek, 23. novembra: 11 Solaka ura: Glasbeno predavanje: Blaž Potočnik, Gregor Rihar (g. prof. Mat. Tomc in dijaški pevski zbor) — 12 Operetni večer (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Angleski skladatelji (plošče) — 18.40 Pester spored (Koncert Radijskega orkestra) — 18.40 Kršćanstvo in nacionalizam (g. dr. Fr. Vohor, vsouč. prof.) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Petar Mrkonjić v Zagrebu (dr. Ivan Novčević, publ.) — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20 Večer starih meštrov — Orkestralni in klavirski koncert. Sodeluje g. prof. Marjan Lipovšek in Radijski orkester — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za zabavo in oddih (plošče).

Dragi programi

Nedelja, 21. novembra: Belgrad: 20.30 Pester večer: 21.30 Orkestralni koncert; 22.10 Plesna glasba — Zagreb: 20 Tamburice; 21 Zabavni koncert — Dunaj: 19.30 Čelo; 20.05 Operetni večer; 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 20 Spevoigra; 21.40 Zabavni koncert; 23 Plesna glasba — Italijanske postaje: 1. skupina (421, 304 in 283 m); 17 Simfonični koncert; 21 Vojška godba; 22.10 Vokalni koncert — 11. skupina (560, 369 in 263 m); 20.40 Petje, violina in klavir — Praga: 14.35 Dvorakova opera «Rusalka»; 19.25 Korčenič in valčki; 20.35 Staročista igra; 22.30 Plošče; 22.35 Orkestralni koncert — Varšava: 20.35 Plošče; 21.15 Francoski kabaret; 22.00 Orkestralni in vokalni koncert; Berlin: 20 Veliki orkestralni koncert; 21 Beethovenov koncert — Hamburg: 20 Ljudski koncert — Bratislava: 20 Kantata «Slavospev življenja» — Lipsko: 20 Lipeki kaledoskop — Köln: 20 Kantata «Delajte, dokler je dan» — Frankfurt: 20 Kroutzerjeva opera «Nočno taborišče v Grandadi» — Monakovo: 20 Operni večer — Beromünster: 20 Wagnerjeva opera «Valkira» — Strassbourg: 21.30 Lorenzli večer.

Ponedeljek, 22. novembra: Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20 Koncertni večer — Dunaj: 19.25 Rossinijeva opera «Seviljski brivci»; 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 20.45 Kitare; 21 Ciganska glasba; 23.05 Plesna glasba — Italijanske postaje: 1. skupina (421, 304 in 283 m); 17.15 Laka glasba; 21 Vokalni in instrumentalni koncert — 11. skupina (560, 369 in 263 m); 17.15 Vokalni koncert; 21 Vokalni in instrumentalni koncert — 11. skupina (421, 304 in 283 m); 20.30 Igra; 21.50 Plesna glasba — Praga: 19.55 Ostržova opera «Jankovo kraljestvo»; — Varšava: 20 Pester koncert; 21.50 Beethovenova fantazijska simfonija — Lipsko: 19.30 Schultzejeva opera «Črni Peter»; — Hamburg-Köln-Frankfurt — Stuttgart: 19.15 Vesel koncert — Monakovo: 19.10 Plesni večer — Strassbourg: 21.30 Igra; 22.15 Plesna glasba — Heures de gloire.

Torek, 23. novembra: Belgrad: 20 Koncertni večer — Zagreb: 20 Opera glasba; 21 Operetni koncert; 21.30 Baroka glasba — Dunaj: 19.40 Pester program; 21.05 Radijska balada «Pesem o avendah»; 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 19.30 Madžarske narodne; 20.30 Igra; 22.35 Komorna glasba; 23.30 Plesna glasba — Italijanske postaje: 1. skupina (421, 304 in 283 m); 17.15 Klavir; 21 Giordanova opera «Andrea Chenier»; — 11. skupina (560, 369 in 263 m); 17.15 Vokalni koncert; 21 Zabavni koncert — 11. skupina (421, 304 in 283 m); 20.30 Filmska glasba; 21.50 Plesna glasba — Praga: 19.15 Laka glasba; 20.10 Igra; 20.55 Orkester in klavir — Varšava: 20 Laka in plesna glasba; 21 Orkester in klavir; 22 Violina in klavir — Berlin: 19.10 Kvintet; 20.15 Zabavna glasba; 21 Korčenič — Köln: 19.10 Orkestralni koncert — Frankfurt: 19.10 Komorna glasba; 20 Könekejev operetni koncert — Beromünster: 20.15 Simfonični koncert — Strassbourg: 21.30 Pester večer.

Radioaparati

elitnih, najboljših znamk »INGELEN«

»BLAUPUNKT« itd. le pri

»TEHNIK« I. Banja, Ljubljana

Miklošičeva ulica 20

Oglejte si za miklavža

igračne vozičke, skiroje, kolesa, tričiklje, avtomobilčke, gugalnice, konjičke. Ceniki franko pri: »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4. Podr.: Maribor, Aleksandrova c. 26

Prisilna dražba hiše, žage z inventarjem

v Prevaljah

(last tt. Korotan d. d., Prevalje)

se bo vršila 27. novembra t. l. ob 9 uri dopoldne pri okrajnem sodišču v Prevaljah, soba št. 6. Na dražbi nova enonadstropna hiša, stavbišče, kat. št. 172-173, stavbišče, žaga, skladišče kat. št. 141/2 davč. občina Farna vas, vložek št. 98, vse z inventarjem, lokomobila, cirkul. žage, 1 velik in 1 mali jarmenik i. t. d.

Najnižja ponudba Din 190.930.-

Natančna pojasnila pri okr. sodišču, Prevalje spis I 308/37-S.

Sodna dražba

Dne 27. nov. 1937 ob pol 12 dopoldne bo pri okrajnem sodišču v Kranjski gori dražba nepremičnin vl. št. 28, in 173. k. o. Planina, ki ima sončno lego, v gorekem letovišču Sv. Križ nad Jesenicami. Posedstvo je kmečko posvetvo, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, hleva, vodnjaka, mlina, 6 njiv, 5 travnikov, 3 pašnikov in 3 velikih gozdov. Dana je tudi možnost parcelacije in letoviškega naselja. Informacije daje pisarna dr. Igo Šilarja, odvetnika, Kranj.

Pouk

Krojni tečaj

združen s prakso šivanja, se prične 3. dec. Sistem lahek! - Cena tečaja 250 din. Prijave damski salon

Jožica Kumelj

Ljubljana, Zidovska 3-III.

English lessons

Miss Farler, Dvorakova ulica 3-III. (u)

Oblastv. koncesionirana

šoferska šola

I. Gaberšček

bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica 4. Telefon 23-24.

Zasluzek

1000 dinarjev

in tudi več lahko zaslužite s primerno majhnim investiranjem, mesečno z delom doma. Pošljem material, prevzamem gotove izdelke. — Zahtevajte prospekte, prilozite znamko. »HEMIPA«, Pančevo, Braće Jovanović br. 20.

Postranski zaslužek!

Do 1000 din in več na mesec ali more vsakdo pridobiti s prevzemom zastopstva in organizacije ljudskega zavarovanja. — Ponudbe na Tiskarniško pisarno Oslak, Maribor.

Zivali

Prodaj kravo

7 mesecov breje, brez napake. Glince 15, St. Vid nad Ljubljano. (j)

NOVOST!

Blago imamo pregledno razstavljeno z vidno označenimi cenami na prodajalnih mizah. Izbira je lahka. Postreženi boste samo na Vašo zahtevo.

ANT. KRISPER LJUBLJANA

Mestni trg. 26

Stritarjeva ul. 1-3

Zahvala

Vsem, ki ste našega nepozabnega sina in brata, gospoda

Franca Robasa

absolventa stavbne rokodelske šole

spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo prisrčno zahvalo. Posebej se se zahvaljujemo č. g. župniku Lesarju, g. dr. Volavšku za trud ob njegovi težki bolezni, vsem tovarišem gasilsko čete iz Tacna za častno stražo in spremstvo, pevskemu društvu »Zarja« iz Tacna za ganljive žalostinke, fantom in dekletom iz Tacna za poklonjene krasne vence, vsem darovalcem cvetja, ter vsem, ki so nam pisмено ali ustmeno izrazili svoje sočustvanje — vsem Bog plačaj!

Tacen, dne 20. novembra 1937.

RODBINA ROBASOVA

RAZGLAS

Mestna hranilnica ljubljanska bo od 22. XI. 1937 dalje izplačevala v gotovini vse vloge, ki dne 1. I. 1937 niso presegle vsote

Din 40.000.-

Nadalje je hran. uprava sklenila pri vseh onih vlogah, kjer so letni lestvični obroki nižji kakor celoletne obresti, od 1. XII. 1937 dalje zvišati lestvične obroke na višino letnih obresti.

Osvobodene vloge do Din 40.000.— in osvobodeni lestvični obroki veljajo za vse vlagatelje, tudi za one, ki se pri hranilnici ne zglase, kot nove, vedno razpoložljive gotovinske vloge in se obrestujejo po 4%.

Mestna hranilnica ljubljanska

Predsednik: dr. Josip Kamušič

Agnes Günther:

148

Dušica - Rožamarija

Zdajci jo je pogledal:

»Seveda. Toda jaz morem slikati le še eno sliko, svojo poslednjo. Vidim jo pred seboj, zasleduje me. Da se ji izognem, se ukvarjam samo z risbanili«

»Ti nosiš neko sliko v srcu! Kaj je to? Razkrij mi jo!«

»Roža, ti boš nesrečna, ko jo vidiš... In če bi jo slikal, bi mi počilo srce!«

Harro je zastokal:

»Jaz vidim vse, moram vse videti! Meni ne prikriješ ničesar, čeprav kažeš še tako ponosen, prijazen in ljubezniv obraz. Jaz vendar opazujem, kako trpiš, ne izgubi se mi niti ena tvoja bolesta poteza. Meni ne uide, kadar ti postane tako hudo, da moraš skriti svoje roke. Tudi nisi vselej obožna, kadar te trpinči bol, moreš se celo tu pa tam nasmehnuti, da me za hip prevaras, toda brž vidim zopet jano. Ko ti postaja huje, se tega zavedam. Predočujem si, kako te mora boleti, kadar želiš biti sama z Ulriko. Ali je to tvoja slika?«

Zdajci je izvelkel barvno sliko, ki je prikazovala neko grozotno umetnost. Kakor v tisti viharni noči, je imela umetnost obraz, skržene roke, razburkane, boleste oči in okoli ust sila mučno potezo, ki je izražala vso njeno onemoglost in vdanost.

Harro je vrgel skico vstran ter zagodrnjal:

»Taksen sem, tako ravnam s teboj, kaj takega ti pokažem!... Čemu ne pozoveš svoj matere, da te osvobodijo tega človeka? Da bi imela mir pred njim?... Vidiš, že zopet ti razbija srce! Kako so zatemnele tvoje oči!«

»Zdaj pa brž čopič v roko, Harro, in slikaj kar vidiš na meni!« mu veli z mučnim glasom Rožamarija. »Če že ne morem ničesar skriti pred tvojimi očmi, slikaj in olajšaj si na ta način srce.

Saj sem itak bila zmeraj tvoj model. Hočem vendar biti mirna. Govoriti ne smem, pomagati mi pa tudi ne morejo več... Slikaj vendar že, Harro!«

Hipoma je iztrgal iz posode čopiče, vzela svoje barve in že je v silni naglici črtal divje poteze. Njegove demonične oči so počivale na njej, so neusmiljeno motrile njene drhteče roke, njeno glavo, ki je ležala vznak na blazini, z napol zastritimi očmi in njena zaprta usta, ki so celo v najtrpkjih bolečinah izražala ponos. Obsedila ga je njegova ura — preklestvo blagoslova...

V vrstu se je radovalo dete in lajal je psiček, s katerim se je igralo. Stara dama je trkala, toda nihče se ni odzval.

Na mah mu je izpadel iz roke čopič — Kaj je bilo to? Skoraj hipoma so se Rožamariji odprle na široko oči, sarenja ji je obdajala zenico le še kot ozek kolobar. Strmel je naravnost v njega, a ni ga videla. V hipu se utrinja okoli njenih ust čudovit nasmešek, kakršnega se ni bil nikdar opazil na njej. Tuj, ljubeč in dostojanstven! Ta izraz se je pojaveval ob trenutku do trenutka. Vsaka bolesta poteza ji je izginila z obraza, celo na njenih ustnicah se je pojavljala nežna rdečina in sicer od znotraj ter je sličila krasni rdeči roži, ki se pravkar odpira.

Tudi laje so se mu dozdevali bolj zlati. Ali jih je morda zadel odevit kakega sončnega žarka? Njene roke so se razklenile in sramežljivo osrečena je segala z eno po nečem... Ne po njem, kajti njene široko odprte oči ga niso vidle. Obstal je kot okamenel... Je to že zadnja ura?... Ali je ta že prišla?... Ni mu še jasno. Nekaj je zaspeptala, toda on je ni mogel razumeti. Celotno je marmornatelo in tako kraljevske dostojanstveno, da se mu zdi, kot bi ga gledal prvič v življenju.

Nato so se ji oči prav narahlo zastirle, glava se ji je nagnila nazaj. Videti je bila, kot bi jo zajel rahel pokoj. Zdaj je izginila tudi rdečina z njenih ustnic, okrenila je glavo malce vstran, in česar že dolgo ni mogla storiti, — zasnila je.

Pritiskala je svojo glavo v blazinice kakor utrujen otrok. Prav tiho je odložil Harro paleto ter stekel onstran.

»Uli, jaz ne vem, Roža — Roža ali umira ali pa bo zopet okrevala. Pogledaj si jo vendar! Spil« Previdno sta stopala. Roža je res zasnila, toda tako blede in utrujena je videti v snu, da mu šepetne Ulrika:

»Harro, kje pa naj bi bili tu znaki, da bo ozdravela?«

In teta Ulrika je prisledla k svojemu otroku. Harro pa je obrnil platno, da bi ne mogla videti njegove slikarje. In Harro mora čakati ter ne sme zreti v Rožamarijo. Teta mu je to prepovedala, ker je otrok vselej zadržel, čim ga je pogledal Harro.

Rožamarija se je zopet zbudila. Dolgo je spala, kar jo je zelo pokrepčalo. Prinesli so ji prigrizke in tudi Harro in Ulrika sta nekaj zaužila. Medtem se je malodane zvečerilo. Teta Uli je odšla onstran k malemu Henriku, Harro pa je se obsedel pred svojim zaobrnjenim stojalom.

Kar ga vpraša prijazon in preprosto, kot sicer vselej po sejah Rožamarija:

»No, Harro, kako ti je uspelo? Pokaži mi vendar!«

Harro je povzel glavo ter odgovoril:

»Rožamarija, ti si neizmerno strpljiva z menoj!«

»Kako to, Harro?... Strpljivosti mi sploh ni treba!«

»Ni ti je treba? Stojim sam pred seboj in se vprašujem, kaj bi poredel, če bi mi bili kaj aličnega pripovedovali o kom drugem. V prejšnjih časih, mislim, ko še nisem vedel, koliko demonov laiko prebiva v duši!«

»Okrni platno, Harro, in razsvetli lestence!«

»Ah ne, Roža...«

»Toda čemu ne, Harro? Jaz nimam niti malo sočutja z naslikano gospo! Zdaš se vsaj ne! Kaj me sicer še briga model! Jaz sem zdaj znova Rožamarija iz Thorsteina, rojena princesa iz Brau-

necka, presvetla. Naj vidim... Gorje ti, če si iz usmiljenja kaj zakril! Tudi tvoje sočustvanje je odveč...«

Harro je ubogal... Luč je zasijala. Rožamarija je ocenjujoče motrila veliko risbo, ki je bila izvršena v barvah, kar je pomenjalo ogromno delo v tem kratkem času. Molče je zrla v sliko. Harro jo je moral nekajkrat obrniti, preden se je zadovoljila Rožamarija. Nato pa je vzdihnila ter dejala:

»Malo pa le moram sočustvovati z njo. Strahopetna, hvale Bogu, ni! O tem sem se tudi hotela prepričati. Pridi sem, Harro! Moram poljubiti tvoje oči, zaradi katerih si toliko obupaval. Tvoje ljubljene oči!«

S počasnim korakom se ji je približal, pokleknil prednjo, potopil svoj pogled v njene oči ter jo vprašal:

»Odkod si dobila tako iznenada ta svečmiški sijaj?«

Rožamarija je malo zardela ter odgovorila:

»Ne smem več obupavati radi svojih oči. Bog ti je podaril tvoja zlata okna!«

»Ah, ne govori o meni, duša! Odkod je to prišlo toliko nepričakovano? — Hipoma sem se znova spoprijaznil s svojimi očmi. Tvoj obraz se je bil izpremenil. Hočem dovršiti še neko risbo, Roža... O čem si sanjala ali kaj si videla?«

»Ako boš tudi o tem napravil skico, potem ti povem, sicer pa ne. Svojim očem ne smem nikdar več dovoliti, da se kopljejo v žalosti in tudi se ne smem odtegniti zunanjemu svetu.«

»Skico sprejmem, ko se boš jutri zbudila, Roža. Ob jutranjem evitu, brž ko bo dovolj svetlo, hočem priči!«

»Ah, moj dragec! Torej poslušaj! Nisem ime, a prvič tega sva. Harro, vselej, kadar je že tako daleč, da... no... sem deležna tolažbe, je pri meni — Gizela. Ona!... Potem izginejo bolečine in čutim se zelo olajšano.«

»Tako te to odrešuje?«

»Odrešuje me... oh, še več nego to —«

Sporočamo vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da je naš sin, soprog in oče, gospod

JOŽE RAPE

krojač

danes opoldne, po daljši bolezni, previden s sv. zakramenti, v 43. letu, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb dragega rajnika bo v nedeljo, dne 21. novembra 1937 ob 3 popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Ihanu.

Pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin!

Zažoršt pri Domžalah, dne 19. novembra 1937.

PEREGRIN, oče; LOJZKA, žena; JOŽE, LADO, MARJAN, MAJDA, otroci in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Ob težki izgubi naše nenadomestljive mame, stare mame, gospe

Frančiške Graul

posestnice

se najpričnejše zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin. Posebno hvalo izrekamo gosp. župniku Dr. Novaku za tolažila ob smrtni uri pokojnice, dalje častiti duhovščini za spremstvo, gospodu primariju dr. Val. Meršolu za njegovo požrtvovalno prizadevanje, da bi ji rešil neprecenljivo življenje, deputaciji gasilske čete Zgornja Šiška, vsem darovalcem vencev in cvetja, kakor tudi vsem, ki so jo spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 22. nov. ob 7 v cerkvi v Dravljah. Ljubljana-Zg. Šiška, dne 20. novembra 1937.

ZALUJOČI OSTALI

DRUŠTVO TISKARNARJEV V SLOVENIJI

in
ZDRUŽENJE GRAFIČNIH PODJETIJ ZA DRAV. BANOVINO
naznanjata žalostno vest, da je nenadoma umrl njihov član in
odbornik, gospod

ALBIN PREPELUH

lastnik tiskarne in litografije Blasnikovih nasl.

Zvestemu tovarišu bomo ohranili trajen in časten spomin!
V Ljubljani, dne 20. novembra 1937.

Orehova jedra in
cvetlični med

nudi najceneje
J. Menart, Domžale.

Štajerska jabolka

dobite poceni pri
GOSPODARSKI ZVEZI
Ljubljana, Tyrševa c. 29

Priljubljeni GAMMA, gorilni motor, ki ga vsi poznajo, je na voljo v vsaki trgovini in na vsaki razstavi. Oglejte si ga pri Ljubljani 10 letno izumstvo. Osnovni brezi akcije

Naznanjamo žalostno vest, da je danes nepričakovano umrl gospod

Albin Prepeluh

predsednik tiskarne, publicist in poverjenik v pokoju

V pokojniku smo izgubili skrbnega in dobrega šefa, ki mu ohranimo najlepši spomin.

Ljubljana, dne 20. novembra 1937.

Uradništvo in uslužbenstvo
J. Blasnika nasl. d. d.,
Ljubljana

Umrli nam je naša draga soproga in mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Femc

roj. Peterlin

soproga fin. uradnika v pokoju

Pogreb bo v nedeljo, dne 21. novembra ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Celovška cesta št. 70, na pokopališče k Sv. Križu.

Cvetje hvaležno odklanjamo.

Ljubljana, dne 19. novembra 1937.

Žalujoči ostali

Naznanjamo javnosti žalostno vest, da je danes nepričakovano umrl naš dolgoletni odbornik, gospod

Albin Prepeluh

publicist

Zasluznega socialnega delavca in pisatelja ohranimo v prijaznem spominu!

V Ljubljani, dne 20. novembra 1937.

Odbor Slovenske Matice

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

HEDVIKE ŠTURM

izraze najiskrenejše in globoke zahvale.

Sveta maša zadušnica se bo brala dne 27. novembra ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Petra in dne 24. novembra ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

Ljubljana, dne 20. novembra 1937.

RADO ŠTURM
IN SORODSTVO

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes nepričakovano in prezgodaj zapustil naš skrbni in dragi soprog, oče, brat, svak, gospod

Albin Prepeluh

predsednik tiskarne, publicist in poverjenik v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, dne 22. novembra ob 3 popoldne iz Dobrilove ulice št. 22.

Ljubljana, dne 20. novembra 1937.

Žalujoči ostali

Sporočamo, da je danes nepričakovano umrl naš predsednik, gospod

Albin Prepeluh

publicist in poverjenik v pokoju

V prezgodaj umrlem smo izgubili skrbnega predsednika, ki je posvetil vse svoje moči napredku podjetja.

Ljubljana, dne 20. novembra 1937.

Upravni svet J. Blasnika nasl. d. d.
Ljubljana